

TIELAMMEN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Kaavan laatijan vastineet kaavaehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin

3.4.2026

SISÄLLYS

1	Kaavan nähtävilläolot	2
1.1	Kaavaluonnos	2
1.2	Kaavaehdotus.....	2
2	Kaavaluonnoksen suhde kaavaehdotukseen	2
3	Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen tehdyt tekniset muutokset	3
4	Lausunnot	4
4.1	Pohjois-Savon ELY-keskus 7.7.2025	4
4.2	Fingrid Oyj 2.7.2025	5
4.3	Iisalmen kaupunki 9.6.2025	6
4.4	Ilmatieteen laitos 27.6.2025	7
4.5	Kulttuurihistoriallinen museo, Kuopion kaupunki 7.7.2025	7
4.6	Pohjois-Savon liitto 2.6.2025	7
4.7	Savon Voima 26.6.2025.....	7
4.8	Sonkajärven kunta 23.6.2025	7
4.9	Suomen metsäkeskus 7.7.2025.....	7
4.10	Luonnonvarakeskus 2.7.2025	8
4.11	Suomen Erillisverkot Oy 16.6.2025	8
4.12	Ylä-Savon ympäristölautakunta 17.6.2025	8
5	Muistutukset	9
5.1	Pohjois-Ollikkalan Kyläyhdistys ry 7.7.2025.....	9
5.2	Maailman paras paikka 4.7.2025	11
5.3	Muistutus 1	20
5.4	Muistutus 2	21
5.5	Muistutus 3	22
5.6	Muistutus 4	24
5.7	Muistutus 5	26
5.8	Muistutus 6	35
5.9	Muistutus 7	38
5.10	Muistutus 8	41
5.11	Muistutus 9	49
5.12	Muistutus 10	50
5.13	Muistutus 11	53

	2
5.14 Muistutus 12	55
5.15 Muistutus 13	62
5.16 Muistutus 14	68
5.17 Muistutus 15	70
5.18 Muistutus 16	71
5.19 Muistutus 17	72
5.20 Muistutus 18	74
6 Yhteystiedot.....	76

1 KAAVAN NÄHTÄVILLÄOLOT

1.1 KAAVALUONNOS

Tielammen osayleiskaavan kaavaluonnoksessa esitettiin 17 tuulivoimalan mahdollistava ratkaisu (sallittu kokonaiskorkeus 250 m). Valmisteluvaiheen kuuleminen pidettiin 10.10.2024-11.11.2024 välisenä aikana ja kuulemisen aikana saatiin 15 lausuntoa ja 26 mielipidettä.

Samanaikaisesti osayleiskaavoituksen kanssa käynnissä oli ympäristövaikutusten arviointi, jonka YVA-selostus oli nähtävillä 10.10.–25.11.2024. Perusteltu päätelmä annettiin 23.1.2025.

Tielammen osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että sen perusteella voidaan myöntää rakennusluvut tuulivoimalayksiköiden rakentamiselle (AKL 77 §).

1.2 KAAVAEHDOTUS

Tielammen osayleiskaavan kaavaehdotuksessa esitettiin kymmenen tuulivoimalan mahdollistava ratkaisu (sallittu kokonaiskorkeus 250 m). Ehdotusvaiheen kuuleminen pidettiin 5.6.-7.7.2025 välisenä aikana ja kuulemisen aikana saatiin 12 lausuntoa ja 20 muistutusta.

2 KAAVALUONNOKSEN SUHDE KAAVAEHDOTUKSEEN

Valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen osayleiskaavaa on muutettu saatuun palautteeseen sekä sen myötä tarkentuneisiin suunnitelmiin ja selvityksiin perustuen. Valmisteluvaiheen jälkeen osayleiskaavaehdotukseen on tehty seuraavat muutokset:

- Alueelle osoitettu **tuulivoimalamäärä on laskettu 17 voimalasta 10 voimalaan**, siten että alueen länsiosaan on osoitettu seitsemän voimalaa ja itäosaan kolme voimalaa. Voimalanumerointi on muuttunut.
- Voimalapointojen myötä kaavassa osoitettuja ohjeellisia tuulivoimaloiden sijainteja (voimalapaikat 1–7 ja 9) on muutettu vähäisesti sekä tuulivoimaloiden alueita (tv/) supistettu alueella tunnistetut arvot huomioiden. Ehdotuksessa osoitetut tuulivoimaloiden paikat sijoittuvat luonnoksessa osoitetujen tv-alueiden sisälle.
- Voimalan nro 3 tv-alueita koskien on annettu määräys: Tuulivoimalan numero 3 rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

- Tuulivoimalapoistojen ja -siirtojen myötä alueelle osoitettua ohjeellista tieverkostoa ja maakaapelointia poistettu sekä tarkennettu uusiin sijainteihin sopivaksi alueella tunnistetut arvot huomioiden.
- Muinaismuistoalue (sm/) ja muu kulttuuriperintökohde (s/) poistettu Kulttuurihistoriallisen museon lausuntoon perustuen.

Kaavaselistukseen on tehty täydennyksiä ja päivityksiä muuttuneen kaavaratkaisun myötä kuviin sekä vaikutusten arviointiin (**kohta 7**) sekä lisätty tiivistelmä Lapinlahden kunnan teettämän kyselytutkimuksen tuloksista **kohtaan 7.16**. Lisäksi nykytilan kuvaukseen (**kohta 3**) on päivitetty maakuntakaavoituksen tilanne sekä tehty täydennyksiä palautteeseen perustuen (elinkeinot, liikenne, arkeologinen kulttuuriperintö). Kaavoitusprosessin kulku on täydennetty **kohtaan 4.1.2** sekä Tielammen tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn kulku **kohtaan 5** sekä osayleiskaavan suhde perusteltuun päätelmään lisätty **liitteeksi 13**. Näkemäalueanalyysi ja havainnekuvat (**liite 3**) sekä meluselvitys (**liite 9**) ja välkeselvitys (**liite 10**) on päivitetty vastaamaan kaavaehdotuksen mukaista toteutusta.

3 EHDOTUSVAIHEEN KUULEMISEN JÄLKEEN TEHDYT TEKNISET MUUTOKSET

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen kaavamääräyksiin on tehty teknisiä muutoksia ehdotusvaiheessa saatun palautteeseen perustuen, suhteessa kaavaehdotukseen 13.5.2025, seuraavasti:

- **Energiahuollon alueen (EN-1) määräys:** *”Rakennusten ja rakennelmien yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 2600 k-m²”* **muutettu muotoon:** *”Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 2600 k-m²”.*
- **Tuulivoimalan alueen (tv/1) voimalaa numero kolme koskeva määräys:** *”Tuulivoimalan numero 3 rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.”* **muutettu muotoon:** *”Tuulivoimalan numero 3 rakentamislupaa haettaessa tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.”*
- **Yleismääräys:** *”Alueidenkäyttölain 77 a §:n (132/1999) mukaan määrätään, että tämän osayleiskaavan saatua lainvoiman kunta voi myöntää suoraan rakentamisluvat kaavan mukaisille tuulivoimaloille.”* **muutettu muotoon:** *”Osayleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena Alueidenkäyttölain 77 a §:n (132/1999) mukaisesti.”*
- **Yleismääräykseen:** *”Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) ja Sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetus (545/2015). Ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity.”* **tehty lisäys:** *”Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) ja Sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetus (545/2015). Ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity. Mikäli toteutettava voimala eroaa kaavassa tutkitusta voimalatyypistä, tulee melu- ja välkeselvitykset tehdä uudelleen rakentamislupavaiheessa.”*
- **Yleismääräykseen:** *”Tuulivoimaloiden, huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet. Rakentamisluvassa tulee määrätä kohteet merkittäväksi maastoon, mikäli rakentamistoimenpiteet voivat vaarantaa kohteen säilymisen.”* **tehty lisäys:** *”Tuulivoimaloiden, huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet **kaava-alueella ja kaavan vaikutusalueella**. Rakentamisluvassa tulee määrätä kohteet merkittäväksi maastoon, mikäli rakentamistoimenpiteet voivat vaarantaa kohteen säilymisen.”*

Kaavaselostukseen on täydennetty kaavaprosessin kulku **kohtaan 4.1.2** sekä ehdotusvaiheessa saadun palautteen tiivistelmä sekä kaavan laatijan vastineet on lisätty kaavaselostuksen **liitteeksi 2C**. Lisäksi nykytilan kuvaukseen, **kohtaan 3.1.3.7** on päivitetty viimeisimmät susireviiritiedot ja täydennetty vaikutustenarviointia **kohtaan 7.11**. Nykytilan kuvaukseen, **kohtaan 3.2.2** on päivitetty maakuntakaavoituksen tilanne, jonka myötä osayleiskaavan suhde maakuntakaavaan (**kohta 6.4**) on päivitetty ajan tasalle. Lisäksi selostukseen on päivitetty tieto valkolehdokkia koskevasta poikkeamisluvasta (PÄÄTÖS 25.11.2025 POSELY/1790/2025).

4 LAUSUNNOT

4.1 POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS 7.7.2025

Lausunnossa on otettu kantaa alueidenkäytön osalta maakuntakaavoitukseen, kaavamerkintöihin ja – määräyksiin, luvitustarpeeseen, kulttuuriympäristöön, luontoon, vesistöön ja liikenteeseen liittyviin asioihin. Useissa kohdissa lausunnossa todetaan kaavallinen ratkaisu ja muistutetaan toimijaa jatkosuunnitteluun liittyvistä luvista sekä materiaalin päivittämisestä rakennusluviksen yhteydessä.

Seuraavien kohtien osalta esitetään lausunnon lyhennelmät ja kaavanlaatijan vastineet:

Maakuntakaavoitus

Kaavaselostuksen kuvaukset voimassa olevasta maakuntakaavatilanteesta (voimassa olevat maakuntakaavat sekä niissä esitetyt merkinnät) eivät ole ajan tasalla. Kaava-aineistoa tulee päivittää tältä osin.

Kaavanlaatijan vastine: *Maakuntakaavan tilanne kaavaselostuksen kohdassa 3.2.2 päivitetty vastaamaan nykytilannetta:*

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe määrättiin 24.2.2025 tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Voimaantulosta kuulutettiin 26.2.2025. Tämän myötä Pohjois-Savon alueella on voimassa kolme maakuntakaavaa:

- Kuopion seudun maakuntakaava (2008) Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta
- Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaihe (2019) päivityksin
- Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe (2025)

Pohjois-Savon voimassa olevissa maakuntakaavoissa osa suunnittelualueen länsiosasta on osoitettu tuulivoimapotentialiseksi alueeksi (tv-1 800, Iso-Petäjämäki). Lisäksi suunnittelualueelle on osoitettu pohjavesialue (pv 656, Nieminen), sähkönsiirtolinja, ohjeellinen sähkönsiirtolinja, moottorikelkkareitin yhteystarve sekä Viitoskäytävän, Ysikäytävän ja 23-käytävän kehittämisvyöhykkeitä kuvaava merkintä.

Lisäksi osayleiskaavaratkaisun suhde maakuntakaavaan (kaavaselostuksen kohta 6.4) on päivitetty ajantasalle.

Kaavamerkinnät ja -määräykset

Osayleiskaavan yleismääräystä koskien osayleiskaavan lainvoimaisuutta ja rakentamislupia toivotaan muutettavan muotoon: muotoon ”*Osayleiskaavaa voidaan käyttää rakentamisluvan myöntämisen perusteena Alueidenkäyttölain 77 a §:n (132/1999) mukaisesti.*”

Kaavanlaatijan vastine: *Yleismääräys on muutettu em. muotoon.*

Melua koskeva yleismääräys olisi selkeämpi, jos siinä todettaisiin esimerkiksi, että mikäli toteutettava voimala eroaa kaavassa tutkitusta voimalatyypistä, tulee meluselvitykset tehdä uudelleen rakentamislupavaiheessa. Määräyksen laadinnassa on syytä ottaa huomioon myös mahdollinen väikeselvitysten päivittystarve.

Kaavanlaatijan vastine: *Yleismääräys muutettu muotoon: ”Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asumisterveysasetus (545/2015). Ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity. Mikäli toteutettava voimala eroaa kaavassa tutkitusta voimalatyypistä, tulee melu- ja väikeselvitykset tehdä uudelleen rakentamislupavaiheessa.”*

Pohjavesialueen läheisyyden huomioon otettava kaavamääräys tuulivoimalan 3 osalta on sinänsä hyvä, mutta kaavamääräyksiin sisällytettävät velvoitteet tulee kohdistaa luvan hakemisivaiheeseen, ei itse lupaan. Määräystä on tarkistettava tämä huomioon ottaen.

Kaavanlaatijan vastine: *Kaavamääräys muutettu muotoon: ”Tuulivoimalan numero 3 rakentamislupaa haettaessa tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.”*

Energiahuollon alueen (EN-1) merkintään liitettyssä kaavamääräyksessä tuodaan esille alueelle sallittava rakentaminen. Rakentamisen määrän osalta todetaan, että ”Rakennusten ja rakennelmien yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 2600 k-m².” Ainoastaan rakennuksella voi olla kerrosalaa. Määräystä on tarkistettava tämä huomioon ottaen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota siihen, että EN-1-alueelle sallittava rakentamisen määrä 2600 k-m² on verrattain korkea. On syytä harkita, onko alueelle tarpeen osoittaa näin korkeaa rakentamisen määrää. Jos on, suunniteltua rakentamista olisi hyvä kuvata tarkemmin kaavaselostuksessa.

Kaavanlaatijan vastine: *Kaavamääräys muutettu muotoon ”Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 2600 k-m².”*

Kaavaselostuksen luvussa 7.11 tuodaan viitasammakoiden osalta esiin, että rakentaminen saattaa vapauttaa pieniä määriä kiintoainesta oja myöten Pieneen Hirvijärveen, mikä voi vaikuttaa viitasammakon elinympäristöön kielteisesti. Tämän vuoksi luontoarvojen huomioimista koskevaa yleismääräystä (yleismääräys 4) olisi hyvä tarkentaa siten, että määräyksessä viitataan myös kaava-alueen ulkopuolisiin arvokaisiin luontokohteisiin, joille saattaa aiheutua haitallisia vaikutuksia.

Kaavanlaatijan vastine: *Kaavamääräys muutettu muotoon: ”Tuulivoimaloiden, huoltoteiden sekä nykyisten perusrakennettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet kaava-alueella ja kaavan vaikutusalueella. Rakentamisluvassa tulee määrätä kohteet merkittäväksi maastoon, mikäli rakentamistoimenpiteet voivat vaarantaa kohteen säilymisen.”*

4.2 FINGRID OYJ 2.7.2025

Yleiskaavassa voidaan yleensä merkitä kukin voimajohto omana viivanaan. Järvilinjan uusi 400 + 110 kV ei näy kaavakartalla, joten voitte vielä harkita teknistä täydennystä kaavakarttaan. Järvilinjaa ei ole mainittu kaava-asiakirjoissa.

Meillä ei ole muutoin kommentoitavaa, mutta aiemmissa lausunnoissamme esiintuodut asiat pitää kuitenkin ottaa huomioon myös jatkossa.

Tässä kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen riskiteemälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyyntöns ensisijaisesti verkkosivujen kautta.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi

4.3 IISALMEN KAUPUNKI 9.6.2025

Tielammen osayleiskaavan osalta tuulivoimaloiden etäisyys Iisalmen puolella olevista vakituisista ja lomiasunnoista.

Iisalmen kaupunki perustelee kantaansa 2 km:n etäisyysvaatimuksesta seuraavasti: Tielammen tuulivoima-alue ei ole Pohjois-Savon maakuntakaavaohjauksen mukainen, ja alueelle on osoitettu yhteensä kymmenen tuulivoimalaa. Lausunnolla olevassa alueidenkäyttölain luonnoksessa on edellytetty, että jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavan mukaiselle tuulivoima-alueelle, tuulivoimaloiden etäisyysvaatimus asuinrakennuksiin tulee olla kahdeksan kertaa tuulivoimaloiden korkeus. Tielammen tuulivoimaloiden korkeus on kaavakartalla osoitettu maksimissaan 250 m. Jotta valmistelussa olevan uuden alueidenkäyttölain määräykset toteutuisivat, tulisi voimaloiden sijaita vähintään 2 km päässä asuinrakennuksista.

Lisäksi meluselvityksistä käy selville Tielammen ja Iso- Petäjämäen yhteisvaikutusten osalta, että Iisalmen puolella olevien asuinrakennusten kohdalla meluarvot ovat lähellä 40 dB(A) rajaa.

Kaavanlaatijan vastine: Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajaus joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen suunnitelmien ja selvityksien perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimantuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavassa osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Alueelle on laadittu meluselvitys, jossa melu on mallinnettu Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti. Mallinnus huomioi mm. maan- tai vedenpinnan absorption ja heijastuksen vaikutuksen (vesistöjen huomiointi) sekä maanpinnan muodot. Tuulivoiman meluvaikutuksia tarkastellaan erityisesti ulkomelun osalta, jonka ohjearvot ovat 45 dB päivällä ja 40 dB yöllä. Melun ohjearvot ovat ehdottomia, eikä niitä saa ylittää. Mallinnusten perusteella Tielammen meluvaikutukset kantautuvat kaavaselostuksessa osoitetun mukaisesti siten, että ohjearvot alittuvat kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Myös melun yhteisvaikutukset Iso-Petäjämäen kanssa on huomioitu, eikä ohjearvot ylity.

4.4 ILMATIETEEN LAITOS 27.6.2025

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa, 15.05.2023 (624/03.00.02/2024) ja 08.11.2024 (624/03.00.02/2024), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Tielammen tuulivoimapuiston osayleiskaavan ehdotusvaiheen aineistoon, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi

4.5 KULTTUURIHISTORIALLINEN MUSEO, KUOPION KAUPUNKI 7.7.2025

Alueellisella vastuuseolla ei ole huomautettavaa tuulivoimapuiston kaavaehdotukseen.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

4.6 POHJOIS-SAVON LIITTO 2.6.2025

Pohjois-Savon liitto ei anna lausuntoa Tielammen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotuksesta ja kaavaselistuksesta.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

4.7 SAVON VOIMA 26.6.2025

Kaavaselistuksessa mainitaan virheellisesti Savon Voima Verkon Sukevan sähköasema. Hankkeen mahdollinen liityntäpiste on Fingridin sähköverkossa. Hankealueella ei sijaitse Savon Voima Verkko Oy:n suurjännitteistä jakeluverkkoa.

Sähkönsiirtoreitin risteilyissä on Savon Voima Verkko Oy:n jakeluverkkoa, mikä tulee ottaa huomioon hankkeen edetessä (mm. risteämät, vaarajännitteet ja turvaetäisyydet).

Kaavanlaatijan vastine: Tieto sähkönsiirron osalta on korjattu kaavaselistukseen: ”Sisäiseltä sähköasemalta suunnittelualueella tuotettu sähkö on alustavien suunnitelmien mukaan tarkoitus toteuttaa liittymällä noin 1 km pituisella ilmajohdolla suunnittelualueen länsipuolella kulkevaan, olemassa olevaan voimajohtokäytävään. Fingridin 110 kV voimajohtoa pitkin liitytään uuteen Iisalmen Tervakorven sähköasemaan, noin 5 kilometrin päähän hankealueen pohjoispuolelle.”

4.8 SONKAJÄRVEN KUNTA 23.6.2025

Sonkajärven kunnalla ei ole huomautettavaa Tielammen tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaehdotukseen.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

4.9 SUOMEN METSÄKESKUS 7.7.2025

Lausunnossaan Metsäkeskus muistuttaa sen avoimesta metsävara- ja luontotiedosta, joka on jatkossakin vapaasti hyödynnettävissä vaikutusten arviointiin ja jatkosuunnittelutyön tueksi.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet tulee huomioida sähkönsiirron ja voimaloiden sijoittelussa. Lähtökohtaisesti luo- alueita ei tule esittää yleiskaavassa alueilla, joilla sovelletaan metsälakia. Huomioitavaa on myös, että erilaisten elinympäristöjen rajaukset ja eliöiden esiintyminen voi muuttua ajan saatossa. Kaavan staattinen muoto ei siksi sovellu näiden alueiden esittämiseen, vaan rajaukset on hyvä tehdä kulloinkin vallitsevan tilanteen mukaan.

Monimuotoisuuteen liittyen Metsäkeskus esittää, että kaavakarttojen metsätalousalueille ei merkitä luomerkintöjä tai muita suojelumääräyksiä, jotka huomioidaan tuulivoiman sijoittelussa. Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kohteiden esittäminen esimerkiksi oikeusvaikutuksettomalla liitekartalla on parempi vaihtoehto, kuin alueiden esittäminen yleiskaavakartalla.

Kaavanlaatijan vastine: Arvokkaat kohteet on huomioitu tuulivoimaloiden sijoittelussa ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina (luo) on osoitettu luontoselvityksessä luontokohteiden luokittelun mukaan rajatut lailla turvatut ja erityisen tärkeät kohteet. Ko. kohteet tulee yleismääräyksen mukaisesti huomioida toimintojen sijoittelussa. Kaavassa ei ole annettu muita, tarkempia suojelumääräyksiä.

Kaavaselostuksessa kuvataan metsälain erityisen tärkeitä elinympäristökuvioita (Metsäl 10§). Lähdeaineistona on käytetty Suomen metsäkeskuksen avointa metsävaratietoa. Huomioitavaa on, että Metsäkeskukselta saatava aineisto metsälain erityisen tärkeistä elinympäristöistä toimii tukena toimenpiteiden suunnittelussa. Hankealueella saattaa kuitenkin olla myös luontokohteita, jotka ovat jääneet huomauttamatta kartoituksissa ja siten ne eivät ole mukana Metsäkeskuksen aineistoissa.

Kaavanlaatijan vastine: Alueelle laaditun YVA-menettelyn aikana alueelle on tehty kattavat maastokäynnit, joiden kautta alueen luontoarvot ovat tarkentuneet kattaviksi.

4.10 LUONNONVARAKESKUS 2.7.2025

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

4.11 SUOMEN ERILLISVERKOT OY 16.6.2025

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

4.12 YLÄ-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 17.6.2025

Tielammen tuulivoima-alue ei ole Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 (2.vaihe) esitettyä potentiaalista tuulivoima-aluetta eikä maakuntakaavan 3. vaiheen luonnoksessa, missä on esitetty uusia tuulivoimapotentiaalisia alueita. Hankkeessa tulisi huomioida jo nyt mahdollinen tuleva lainsäädäntö, jonka mukaan tuulivoimala on sijoitettava vähintään 8 kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä kaavassa osoitetuista asuinalueista ja asuinrakennuspaikoista, jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle.

Kaavanlaatijan vastine: Maakuntakaavan aluumerkintöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteut-

tamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen suunnitelmien ja selvityksien perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimantuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkinän aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavassa osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Alueelle on laadittu meluselvitys, jossa melu on mallinnettu Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti. Mallinnus huomioi mm. maan- tai vedenpinnan absorption ja heijastuksen vaikutuksen (vesistöjen huomiointi) sekä maanpinnan muodot. Tuulivoiman meluvaikutuksia tarkastellaan erityisesti ulkomelun osalta, jonka ohjearvot ovat 45 dB päivällä ja 40 dB yöllä. Melun ohjearvot ovat ehdottomia, eikä niitä saa ylittää. Mallinnusten perusteella Tielammen meluvaikutukset kantautuvat kaavaselostuksessa osoitetun mukaisesti siten, että ohjearvot alittuvat kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Myös melun yhteisvaikutukset Iso-Petäjämäen kanssa on huomioitu, eikä ohjearvot ylity.

Ylä-Savon ympäristölautakunta muistuttaa, että mikäli voimaloiden melu tai välke aiheuttaa naapurisuhdelain mukaista kohtuutonta haittaa naapurustossa, voidaan yksittäiset voimat vaatia luvitettavaksi myöhemmin ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi. Ympäristöluvan edellytyksistä on kerrottu kaavaselostuksen kohdassa 8.1.10.

5 MUISTUTUKSET

5.1 POHJOIS-OLLIKKALAN KYLÄYHDISTYS RY 7.7.2025

Pohjois-Ollikkalan kyläyhdistys vastustaa Tielammen tuulivoimahanketta.

Tielammen tuulivoimahankealuetta ei ole osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi. On ehdottoman tärkeää, että tuulivoimapotentiaali tutkitaan tarkoin, ennen kuin näin laajamittaista hanketta viedään eteenpäin.

Kaavan laatijan vastine: Maakuntakaavan aluemerkinöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentialaisen aluemerkinän aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavalla osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä on haavoittuva luonnonsuojelualue sekä aktiivisia maatalouselinkeinoharjoittajia ja ruoantuottajia. Merkittävät ympäristönäkökulmat tulee ottaa tarkoin huomioon, ennen hankkeen läpivientiä.

Tielammen hankealue on suunniteltu mäki-alueelle. Esimerkiksi Leppävirralla, jossa sijaitsee tällä hetkellä ainoa Pohjois-Savossa toiminnassa oleva tuulivoimapuisto, on todettu, että meluhaitat talvella lisääntyvät lumen ja jään kertyessä lapoihin. Miten tämä asia on huomioitu melumallinnuksessa? Meluhaittojen vuoksi Leppävirran kunta joutui hakemaan ympäristölupaa jälkikäteen. Pohjois-Ollikkalan kyläyhdistys toivoo, ettei Lapinlahden kunta tee samaa virhettä, vaan vaatii ympäristöluvan suunnitellulle hankkeelle jo etukäteen.

Tielammen tuulivoimala-alue sijoittuu Niemisen 1. luokan pohjavesialueelle. On täysi mahdottomuus tietää, kuinka paljon mikromuovia ynnä muuta saastetta tuulivoimaloista leviää niin lähialueelle kuin kauemmaksikin pilaten alueen asukkaiden elintärkeän juomaveden. Myös tuulivoimaloiden järeät maanalaiset rakenteet tulevat väistämättä vaikuttamaan pohjavesien virtauksiin ja laatuun. Kyläyhdistyksemme on erittäin huolissaan siitä, ettei maaseutualueemme asukkaita ja heidän tarpeitaan kunnioiteta, jos tuulivoimapuistot rakennetaan arvokkaille ja elintärkeille alueille.

Kaavan laatijan vastine: Suojelualueet sekä alueen elinkeinoharjoittajat on huomioitu kaavaa laadittaessa, eikä niihin ole arvioitu kohdistuvan vaikutuksia.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeen (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta. Ohje on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tielammen melumallinnukset on laadittu em. ohjeen mukaisesti. Mallinnus huomioi mm. maan- tai vedenpinnan absorption ja heijastuksen vaikutuksen sekä maanpinnan muodot.

Ympäristölupaa voidaan mahdollisesti edellyttää tuulivoimarakentamisessa, mikäli siitä saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Edellä mainittua kohtuutonta rasitusta voi syntyä esimerkiksi käyntiäänestä (melu) ja lapojen pyörimisen seurauksena syntyvästä välkkeestä (valo). Lähtökohtaisesti kuitenkin tuulivoimalat eivät edellytä ympäristölupaa.

Alueen suunnittelussa on huomioitu pohjavesialueen lähteisyys ja lähteet. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu kaavamääräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan vaikutukset pohjavesiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.7.

5.2 MAAILMAN PARAS PAIKKA 4.7.2025

Maailmanparaspaikka ry ei hyväksy suunniteltua kaavaehdotusta Tielammen tuulivoimahankkeeseen. Suunnitelma ei sovi ehdotetulle Lapinlahden kunnan maaseutualueelle.

Perustelut:

Kaavan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset

Ihmisten elinolot ja elinympäristö;

Monet tutkimukset osoittavat, että liian lähellä asutusta sijaitsevat voimalat aiheuttavat melu- ja maisemahaittoja, jotka vaikuttavat asukkaiden elämänlaatuun. Asukasviihtyvyyden ja -terveyden laskeminen, melu- ja pölyhaitat rakennusvaiheessa sekä myöhemmin ääni- ja välkehaitat ovat alueella merkittäviä. Samoin muutoksen maisemiin ja kuntaimagoon. Kaikkia kunnan asukkaita on kohdeltava tasapuolisesti eikä asetettava tuulivoimahankkeen lähiasukkaita eriarvoiseen asemaan (mm. kiinteistöjen arvon aleneminen, kasvanut liikenne, terveydelliset haitat – jo pelkkä tuulivoimaloiden läheisyyden aiheuttama stressi lisää niin psyykkisiä kuin fyysisiä riskitekijöitä). Tielammen hankkeessa lähimmät ympärivuotisesti asutut kiinteistöt sijaitsevat liian lähellä suunnitelluista voimaloista ja vaikutusalueella on myös yritystoimintaa, jonka jatkuvuus on pystyttävä turvaamaan (mm. Iisalmen puolella Kotieläinpiha Hanhenlento).

Asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia syntyy maankäytön ja maiseman muutoksista, tuulivoimaloiden käyntiäänestä, tuulivoimaloiden pyörivien lapojen muodostamista liikkuvista varjoista, lentoestevaloista sekä tuulivoimaloiden koeuista tai todellisista terveys- ja turvallisuusriskeistä. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia syntyy sekä tuulivoimahankkeen rakentamisen että sen käytön aikana.

YVA-raportissa todetaan, että yhteisvaikutukset Iso-Petäjämäen hankkeen kanssa lisäävät tuulivoimamelua ja jo melumallinnuksen perusteella melun ohjearvot ylittyvät osassa hankealueen läheisyydessä sijaitsevia asuin- ja vapaa-ajan rakennuksissa. Alueen asuin- ja vapaa-ajanrakennukset on pääasiassa rakennettu vanhojen rakennusohjeiden mukaisesti, joten melumallinnus ei millään muotoa pidä paikkaansa vanhojen rakennusten kohdalla. Tutkittu käytännön tieto puuttuu melun todellisesta käyttäytymisestä mäkiessä maastossa.

Kuntalain 1 §:n (410/2015) perusteella kunnan perustehtävänä on asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Myös Sosiaali- ja terveydenhuoltolain (612/2021) 6 § todetaan, että kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Lapinlahden kunnan tulee turvata kaikille kuntalaisille tasa-arvoiset, terveelliset ja turvalliset asuinolosuhteet ja tätä ei saa tuulivoimahankkeet horjuttaa.

Juuri julkaistu tutkimus kertoo, miten lähiluonto on tärkeä ihmisen terveydellä ja tätä lähiluontoa ei saa tuhota keneltäkään Lapinlahdella <https://thl.fi/-/selvitys-luontoymparistot-voivat-tarjota-jopa-satojen-miljoonien-eurojen-hyodyn-kansantautien-torjunnassa>

Kaavan laatijan vastine: Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Tielammen osayleiskaavan toteuttamisen vaikutukset ovat viranomaisten asettamien normien sallimissa rajoissa. Kuitenkin omakohtaiset kokemukset, tunteet ja näkemykset sekä ihmisen yksilöllinen suhtautuminen vaikuttaa merkittävästi siihen, miten häiritseväksi muutos koetaan. Tämän takia kokemus ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaihtelee eikä yksilön kokemusta voi suoraan yleistää laajemman ihmisjoukon näkemykseksi. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeen (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta. Ohje on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tielammen osayleiskaavan melumallinnus on laadittu ohjeen mukaisesti. Valmisteluvaiheen jälkeen tuulivoimaloiden määrää on vähennetty 17

voimalasta 10 voimalaan ja voimaloiden sijoittelua on muutettu vähäisesti. Päivitettyjen yhteismelumalinnusten (liite 9) mukaisesti melu jää alle melun ohjearvojen myös lähimmillä asuin- ja lomakiinteistöillä.

Melumallinnuksessa käytetyt rakennusten ääneneristävyysparametrit perustuvat tutkimukseen suomalaisten pientalojen äänieristävyysparametrien arvoista. Turun ammattikorkeakoulussa tehdyssä tutkimuksessa esitetyt arvot perustuvat suomalaisissa pientaloissa tehtyihin mittauksiin, joiden avulla on johdettu tilastollinen estimaatti talojen ääneneristävyyksille eri taajuuksilla. Eristävyysarvot ylittyvät 84 % todennäköisyydellä suomalaisissa pientaloissa. Ne antavat siten konservatiivisen arvion rakennusten aiheuttamalle ääneneristävyydelle.

Maa- ja kallioperä;

Alueen lähistöllä sijaitsee valtakunnallisesti arvokas uhkurakkakivikko Pirunkuokos (KIVI-11-001) sekä muita arvokkaita kivikkoalueita. Hankealueelle rakennettavaksi suunniteltu tieverkosto, alueella tehtävät räjäytys- ja louhintatyöt sekä varsinaiset rakennustyöt uhkaavat kivikkoalueiden säilymistä.

Kasvi- ja eläinlajit ja luonnon monimuotoisuus;

Hankealueella tiedettiin jo ennen ympäristöselvitysten tekemistä olevan uhanalaiseksi merkittyjä kasveja sekä eläimiä. Tehdyt selvitykset ovat yhä vahvistaneet alueella olevan monimuotoinen lajirikkaus, jota on suojeltava. Poikkeuslupien myöntäminen ei ole perusteltua.

Kaavan laatijan vastine: Muistutuksessa nostettu Pirunkuokos sijoittuu suunnittelualueen ulkopuolelle lähimmillään reilun kilometrin etäisyydelle osayleiskaavassa osoitetusta rakentamisesta, eikä kaava-alueen rakentumisella näin ollen vaaranneta kohteen säilymistä.

Alueen ja sen ympäristön nykytila on huomioitu kaavaratkaisussa, siten että kaavaratkaisulla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia luontoympäristöön, eläimiin tai kasveihin.

Lupa- ja valvontavirasto (31.12.2025 asti ELY-keskus) voi myöntää luvan poiketa kasvilajin rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Valkolehdokin esiintymien hävittämisen edellyttämä luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupa on haettu ja saatu syksyllä 2025 (25.11.2025 POSELY/1790/2025). Valkolehdokki on elinvoimainen (LC), ja alueelle tulee jäämään rakentamisen jälkeenkin lukuisia esiintymiä.

Hankealue sijaitsee Eteläboreaalisen Järvi-Suomen ja Keski-boreaalisen Pohjois-Karjalan ja Kainuun metsäkasvillisuusvyöhykkeiden raja-alueella sekä Suomenselän ja Pohjois-Karjalan aapasoiden suokasvillisuusvyöhykkeellä. Alueella on varttuneita metsiä, joilla on merkitystä boreaalisten luonnonmetsien suojelun kannalta.

Hankealueelle sijoittuu yksityinen luonnonsuojelualue Olavinsärkkä (YSA2049926) ja viiden kilometrin säteellä sijaitsee myös neljä muuta yksityismaiden suojelualueita. Hankealueen itäosaan on rajattu metsälain (3:10 §) nojalla suojeltu puronvarsi (Kontiopuro) ja alueiden väliin rehevä lehto- ja korpialue.

Hankealueesta lähin Natura-alue sijoittuu vain noin 3,4 km lähimmästä tuulivoimapaikasta etelään. Hukkasuo (FI600082) on luontodirektiivin mukainen erityisten suojelutoimien alue (SAC) luontotyyppiensä perusteella.

Kaavan laatijan vastine: Puuston ikärakenteen perusteella metsät ovat laajalti metsätaloustaloudellisesti vaikuttavia. Luontotyyppiselvityksissä havaittiin, että metsätaloustoimenpiteiden (esim. harvennukset, ojitukset, hakkuut) vaikutus alueen metsissä on laaja-alaista. Näkyvimmat vaikutukset ovat lahoppuun vähäisyys sekä metsien yksipuolinen ikärakenne ja puulajisto luonnontilaisiin metsiin verrattuna. Yli satavuotiaista puus-toa esiintyy vain pienialaisesti suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä on selvitetty kahtena kesänä 2023 ja 2024, jonka myötä alueelta on tunnistettu luontoarvoiltaan merkittävät luontotyyppikuviot ja josta lakisääteiset sekä monimuotoisuudelle erityisen tärkeät luontotyyppikuviot on esitetty osayleiskaavassa omalla merkinnällään (luo), minkä lisäksi yleismääräyksen mukaisesti tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet.

Olavinsärkän suojelualue sijoittuu kaava-alueen läheisyyteen, muttei kaava-alueelle. Suojelualueet on huomioitu kaavaa laadittaessa, eikä niihin ole arvioitu kohdistuvan vaikutuksia.

3-5 kilometrin etäisyydellä Ylimmäinen ja Keskimmäinen -nimisten järvien rannoilla sijaitsee kansallisesti tärkeä lintujen pesimä- ja kerääntymisalue (FINIBA = Finnish Important Bird Areas). Lähin maakunnallisesti arvokas lintualue (MAALI) on Kirmanjärvi, joka sijaitsee 3,3 km hankealueesta länteen. Hankealueen ylitse kulkee niin sääksien (satelliittiseuranta vuodesta 2011), kuin muuttohaukkojen muuttoreitti. Alueella myös metsästää Lapinlahdella pesivä merikotka ja on tuoreita havaintoja uhanalaisesta maakotkasta, joka tarvitsee rikkumattoman rauhan eikä siedä häirintää. Alue kuuluu myös muuttolintujen mm. kurki, joutsen ja hanhet muuttolentoreittiin. Suurikokoisten lintujen yksi suurimmista kuolinsyistä on törmäminen sähkönsiirtolinjoihin ja viime vuosina myös tuulivoimaloihin.

Alueella on uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lintulajeja. Alueella elää tai hankkii ravintoa rauhoitetuista linnuista mm. suokukko, huuhekaja, riekko ja peukaloinen. Sääksen, tuuli- ja muuttohaukkojen yksi vakituinen muuttoreitti kulkee Kainuuseen juuri hankealueen halki. Niitä havaitaan alueella joka kevät ja syksy, myös sinisuohaukkahavaintoja on ollut viimeksi 2022 (sääksien satelliittiseuranta vuodesta 2011). Yllä mainituista sinisuohaukka ja suokukko lukeutuvat luonnonsuojeluasetuksen (14.2.1997/160) IV-liitteen erityisesti suojeltaviin lajeihin. Lähimmät FINIBA-alueet eli Suomen tärkeiksi lintualueiksi luokitellut alueet sijoittuvat vain n. 3 km päähän hankealueesta. Alueella liikkuu runsaasti joutsenia, kurkia ja muita EU-lintudirektiivin lintulajeja.

Alueelta on mainittava myös havainnot vaarantuneeksi (VU) luokitelluista lajeista metsähanhi, haara- ja törmäpääsky sekä silmälläpidettäväksi (NT) luokitellut järripeippo, närhi, västäräkki, harakka ja taivaanvuohi.

Tulevat sähkönsiirtolinjaukset tulevat myös vaikuttamaan metsäkanalintujen soidinalueisiin (metso, teeri, pyy ja riekko).

Kaavan laatijan vastine: Suunnittelualueella ei sijaitse suojelualueita, eikä alueen läheisyydessä sijaitseviin suojelualueisiin arvioida ylettyvän merkittäviä vaikutuksia koko tuulivoimapuiston elinkaaren aikana. Läheisiin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (Ylimmäinen-Keskimmäinen, Kirmanjärvi) ei ulotu merkittävää meluvaikutusta.

Lajihavainnot merkitään tiedoksi. Alueen eläinlajistoa on selvitetty kirjallisuus- ja lähtötietojen lisäksi maastonselvityksin:

- Nisäkkäiden lumijälkilaskenta
- Liito-oravan elinympäristöjen kartoitus
- Viitasammakkokartoitus
- Lepakkokartoitus
- Pesimälinnustonselvitykset (pöllöselvitys, metsojen soidinpaikkojen kartoitus, pesimäaikainen lento-seuranta, päiväpetolintutarkkailu, voimalapaikkojen pistelaskennat ja erityiskohteiden kierto-laskenta)
- Muuttolintuselvitys (kevällä ja syksyllä)

Selvitysten tavoitteena on muodostaa kuva alueen nykytilanteesta ja selvityksiin liittyä aina epävarmuus-tekijöitä, jotka on esitetty selvitysten (liitteet 4 ja 6) yhteydessä ja otettu huomioon ja sisällytetty vaikutusten arviointiin. Tämä tarkoittaa sitä, että selvitysten ja arviointien laadinnassa on huomioitu se, että

tarkkailujen perusteella ei voida muodostaa 100 %:sta kuvaa alueen lajistosta, jolloin alueella voi esiintyä myös muita lajeja kuin vain selvityksissä todetut.

Kaava ei sovi kyseessä olevalle alueelle, sillä alueella elää suurpedoista EU:n luontodirektiivin määrittämiä lajeja ahma (kuuluu direktiivin liitteen II määrittämiin eläin- ja kasvilajeihin, joiden suojelemiseksi on osoitettu erityisten suojelutoimien alueita), karhu, ilves (koko maan alueella) ja susi (poronhoitoalueen ulkopuolella ovat liitteen IV määrittämiä tiukkaa suojelua edellyttäviä lajeja). Luken ja paikallisten asukkaiden havainnot menneiltä vuosilta ja kuukausilta hankealueella ovat susi, karhu, ilves ja ahma. Alueelle on mm. muodostunut susireviiri.

Hankealueella kulkee myös metsäpeuran vaellusreitti ja rauhoitettujen saukkojen elinalue sijoittuu osittain hankealueelle. Tuulivoimahanke tulee toteutuessaan vaikuttamaan suuresti myös saukon lisääntymisrauhaan.

Tuulivoimatehdasalueet ja sähkönsiirtoreittien rakentaminen muuttaa ja pirstoo elinympäristöjä, mikä vaikuttaa alueen ekologisiin yhteyksiin. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset yhä lisäävät vaikutuksia lajien tulevaisuuteen. Tuoreimmat tutkimukset osoittavat, että tuulivoimalat tappavat runsaasti hyönteisiä vuosittain mikä myös tulee vaikuttamaan alueen lintu- ja lepakkokantojen määrään.

Kaavoituksessa tulee huomioida ensisijaisesti koko alueen biodiversiteetti ja huomioida ympäristöministeriön strategia, jonka tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kääntää kehitys elpymisuralle vuoteen 2030 mennessä. Metsä- ja luontokatoa sekä hiilinielujen katoamista ei tule hyväksyä.

Kaavan laatijan vastine: Alueelle on laadittu suurpetoselvitys, jonka tuloksena on tunnistettu, että alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetolajia, mutta lajeille erityisen soveltuvia elinympäristöjä, lisääntymisalueita tai kulkureittejä ei alueella esiinny. Erityisesti alueen itäosa voi kuitenkin havaintojen perusteella toimia suurpetojen saalistus- ja levähdysalueena. Osayleiskaavan vaikutus suurpetoihin on arvioitu kaavaselostuksessa kohdassa 7.11. Kohtaan 3.1.3.7 on täydennetty viimeisin susien reviiri- ja havaintotieto (Luke).

Lähimmät vahvistetut metsäpeurahavainnot sijoittuvat noin 40 km suunnittelualueesta pohjoiseen. Lajin esiintymisestä alueella ei löytynyt näyttöä ja myös sille sopivia niukkatuottoisia jäkäläkankaita esiintyy alueella niukasti. Itse suunnittelualue ei siis ole metsäpeura-alueita, vaikka metsäpeurat voivat teoriassa käyttää aluetta vaellusreittinään.

Saukon todettiin lumijälkiselvitysten perusteella esiintyvän satunnaisesti alueella, mutta lajin pysyväksi elinpiiriksi soveltuvia virtavesiympäristöjä ei esiinny alueella tai sen lähiympäristössä. Siten rakentamisella ei arvioida olevan vaikutuksia lajiin.

Osayleiskaavan vaikutukset ekologisiin yhteyksiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.11.

Osayleiskaavassa on huomioitu luontoselvityksessä esitetyt lailla turvatut sekä erityisen tärkeät luontokohteet luo-merkinnöin, minkä lisäksi monimuotoisuutta turvaavat ja tukevat kuviot on huomioitu toimintojen osoittamisessa ja sijoittelussa. Lisäksi kaavan yleismääräysten mukaisesti tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet. Lisäksi kaavaratkaisulla ei ole arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia elämistöön.

Alueen hanketoimija toteuttaa hankkeen yhteydessä vapaaehtoista biodiversiteetikompensaatiota vuokraamalla tuulivoimahankkeen toiminta-ajaksi vanhan metsän alueen Kuopiosta. Kompensaatioalueesta tulee suojelumetsä, jossa toteutetaan erinäisiä toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Tällä edistetään luonnon monimuotoisuutta alueellisella tasolla.

Pohjavesialueiden vaarantuminen;

Hankealueen pohjoisosassa sijaitsee Niemisen pohjavesialue (0814051) vedenottamoineen sekä useita lähiseudun asukkaiden käytössä olevia lähteitä ja lähdevesikaivoja. Varsinkin Nieminen on vedenhankinnan kannalta tärkeä pohjavesialue (luokka I). Niemisen vesiosuuskunnan vedenottamo sijoittuu alueelle ja pohjavettä käytetään aktiivisesti talousvesikäytössä. Vaikka tuulivoimalat sijoittuisivatkin etäälle vedenottamosta, on olemassa vaara, että rakennustyöt ja myöhemmin perustusten purkamatta jättäminen tulevat tulevaisuudessa vaarantamaan pohja- ja lähdevesien laadun säilymisen.

Lapinlahden kunnan ilmastosuunnitelmassa 2021–2035 on tavoitteena luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vesien suojelu ja hoito. Monimuotoinen luonto ja puhtaat vesistöt halutaan säilyttää myös tuleville sukupolville. Lisäksi nähdään, että hyvinvoiva monimuotoinen luonto takaa elinkeinomahtollisuuksia luonnosta. Tavoitteet eivät käy yksiin tuulivoimasuunnitelmien kanssa.

Kaavan laatijan vastine: Kaavaratkaisulla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia pinta- tai pohjavesiin (selostuksen kohta 7.7).

Voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Lisäksi voimala 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu määräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Kaavaratkaisulla sovitaan yhteen ilmastosuunnitelman tavoitteita. Osayleiskaavan laadinnassa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä vesien suojelu ja hoito. Kaavaselistuksen kohdissa 7.7–7.12 on arvioitu osayleiskaavan vaikutuksia vesistöihin ja pohjaveteen, kasvillisuuteen ja luontotyypppeihin, luonnonsuojelualueisiin, linnustoon, muuhun eläimistöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Vaikutus maisemaan ja kulttuuriperintöön;

Tuulivoimahanke ei sovi Lapinlahden kunnan kulttuuriperintöön. Tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaisi merkittävästi maisemaa. Lapinlahden kauniit, luonnolliset maisemat ovat olennainen osa alueemme identiteettiä ja vetovoimaa. Tämä muutos maisemassa ei pelkästään heikentäisi asukkaiden ja mökkiläisten kokemusta alueesta, vaan se vaikuttaa matkailutuloihin, jotka ovat tärkeä osa paikallistalouttamme.

Toteutuessaan tuulivoimalat tulevat olennaisesti muuttamaan koko Lapinlahden kunnan kulttuurimaisemaa ja imagoa negatiiviseen suuntaan. Suuret voimalat muuttaisivat olennaisesti koko kuntakuvaa hallitessaan maisemaa. Suomessa on vain 27 kansallismaisemaksi kutsuttua, poikkeuksellisen vaikuttavana pidettyä maisemaa ja näistä Väisälänmäki on yksi tärkeimmistä. Lapinlahden Väisälänmäen kansallismaisema – elävä kulttuuriperintö, jota on esimerkiksi ikuistettu lukuisiin maalauksiin, tulee säilyttää ja sitä tulee suojella.

Hanke uhkaa naapurikunnan maisema-arvoja. Iisalmen ympäristö kuntarajan pohjoispuolella on arvokas maisema-alue maakunnallisesti. Hanke tulee olennaisesti vaikuttamaan myös Kirman seutuun. Kuntarajan alue on osoitettu maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi ja maisema-alueeksi. On huolehdittava maisemamaakunnan ja arvokkaiden kulttuuriympäristöjen säilymisestä.

Kaavan laatijan vastine: Maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseksi (kaavaselistuksen kohta 7.4). Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu eri vaikutusalueiden virkistyskohteet.

Tuulivoimaloiden vaikutukset matkailuelinkeinolle johtuvat pääosin maisemakuvan muuttumisesta luonnontilaisesta rakennetuksi, vaikutuksista imagoon, tuotteisiin ja palveluihin tai matkailun kehittämiseen.

Osayleiskaavan vaikutukset matkailuun muodostuvat pitkälti maiseman muutoksesta. Keskeistä maisemavaikutusten syntymisessä on se, miten tuulipuisto tulee näkymään matkailuelinkeinon käyttämille alueille ja se, kuinka hallitsevassa asemassa tuulipuisto tulee matkailumaisemassa olemaan. Vaikutusten merkittävyys on riippuvainen matkailun luonteesta ja maiseman merkittävydestä osana alueen matkailun veto-voimaa. Lapinlahdella matkailua on kehitetty mm. kulttuurimatkailuna, jolloin tuulivoima voi välillisesti vaikuttaa matkailuun tai sen kehittämiseen ja markkinointiin, joskin vaikutusten arvioidaan jäävän kokonaisuutena vähäisiksi, kun osayleiskaavan vaikutukset maisemaan on arvioitu kohtalaisiksi (kohta 7.4).

Matkailijan omakohtainen näkemys tuulivoimaloista vaikuttaa olennaisesti siihen, miten matkailija kokee tuulivoiman matkailumaisemassa. Mikäli matkailija on valinnut matkakohteen erämaisen luonnon takia, voi tuulivoimaloiden maisemavaikutukset vaikuttaa kielteisemmin luontoelämykseen ja tunteeseen erämaasta. Vaikka suhtautuminen tuulivoimaan matkailumaisemassa olisikin negatiivinen, sen vaikutus vierailuhalukkuuteen ei todennäköisesti ole suuri, jos alueen palvelurakenne ja tarjottavat tuotteet sisältöineen ovat muutoin houkuttelevia.

Valmisteluvaiheen jälkeen voimaloiden määrä on laskettu 17:sta kymmeneen voimalaan, jonka myötä osayleiskaavan maisemavaikutuksia on pystytty vähentämään.

Maisemavaikutusten merkittävyys Väisälänmäen ja Onkiveden kulttuuriympäristön arvokohtien keskittymään on kohtalainen. Väisälänmäen maisema-alueelle, Maaninkajärven ja Onkiveden kulttuurimaisemiin ja Maaningan-Lapinlahden kulttuurimaisemiin näkyy enimmillään 4–10 voimalaa näkemäalueiden keskittyessä Onkiveden vesistöalueelle. Väisälänmäen kylälle (RKY) ei näkemäalueanalyysin mukaan muodostu näkymiä voimaloihin. Väisälänmäellä on kuitenkin näkötorni, josta voimalat näkyvät kaukana horisontissa. Väisälänmäen kuvauspisteeltä katsottuna voimalat näkyvät maisemassa, mutta eivät ole erityisen hallitsevia.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu alueen ympäristöön kohdistuvat maisemavaikutukset yli 20 km säteellä suunnitelluista voimalapaikoista ja näin ollen myös lisälmen kunnan alueet on huomioitu arvioinnissa.

Lapinlahden kuntastrategia vuosille 2022–2025

Viittaamme Lapinlahden kuntastrategiaan, johon eivät tuulivoimahankkeet sovi. Nostettakoon esille kohdat: asukkaiden viihtyvyys, päätöksenteossa ympäristövaikutusten huomioon ottaminen sekä kulttuurimaisemapitäjän imago.

Tielammen alue on vuosikymmenet toiminut kunnan asukkaiden metsästys- ja virkistyskäytössä, tarjoten erilaisia luontokokemuksia ja alueelta löytyy paikallisten suosimat retkeily-, sienestys- ja marjastusmaat. Alueelle sijoittuu myös kulttuurihistoriallisesti merkittävää Paavon Polun- retkeilyreittiä, jonka ennallistamista parhaillaan selvitetään ja edistetään.

Lapinlahden kuntastrategiassa mainitaan tavoitteena perhemyönteisyyden edistäminen teoilla ja päätöksillä, jotka saavat perheet pysymään ja muuttamaan Lapinlahdelle sekä luvataan ottaa päätöksenteossa huomioon lapsivaikutukset sekä lapsi- ja perheneuvoston suositukset. Hankkeessa tulee huomioida mm. Nerkoon koulun (n. 6 km hankealueesta) läheisyys, sillä suurikokoisten tuulivoimaloiden pitkäaikaisvaikutuksista ei ole vielä tarpeeksi tieteellisiä tutkimustuloksia saatavilla.

Kaavan laatijan vastine: Kaavaselostuksen kohdissa 7.12 ja 7.16. on arvioitu osayleiskaavan vaikutuksia virkistykseen ja metsästykseen. Osayleiskaavan toteutumisen ei arvioida heikentävän merkittävästi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Rakentamis- ja purkamistoimenpiteiden aikana maankäytön muutos ja alueiden pirstoutuminen vaikuttaa alueen virkistyskäyttöön ja metsästykseen, minkä lisäksi alueella liikkumista rajoitetaan turvallisuussyistä väliaikaisesti.

Alueen virkistys- ja metsästys voi jatkua ennallaan tuulivoiman toiminannan aikana. Ainoastaan rakennettavat alueet poistuvat virkistyskäytöstä, mutta näiden alueiden osuus alueen kokonaispinta-alasta on pieni. Arvioinnissa on tunnustettu, että paikallisille tärkeän luonnonympäristön muuttuminen teollisemmaksi energiantuotantoalueeksi muuttaa alueella liikkuvien luontokokemusta sekä voi vähentää halukkuutta liikkua alueella totuttuun tapaan, vaikka tuulivoima ei virkistyskäyttöä estäkään. Kokemus on kuitenkin yksilöllinen.

Aluetta lähimmät herkät kohteet, kuten asutus, koulut ja päiväkodit on huomioitu aluetta suunniteltaessa. Kaavaratkaisulla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kouluihin tai päiväkoteihin suuren etäisyyden takia, jolloin mm. melu- tai välkevaikutukset jäävät vähäiseksi ja ohjearvojen alapuolelle. Osayleiskaavan vaikutusta liikenteeseen sekä kevyeen liikenteeseen on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.17.

Kuntalaisten aito kuuleminen

Kansalaisten perusoikeudet on määritelty perustuslaissa, kuntalaissa ja lukuisissa erityislaeissa. Näihin oikeuksiin kuuluu myös oikeus vaikuttaa omaan elämään kuuluviin asioihin. Kuntalaisten oikeudesta osallistua säädetään kuntalain (410/2015) 22 §:ssä. Sen mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua kunnan toimintaan.

Kunnan oman osallisuussuunnitelman mukaisesti kuntalaisten mielipiteet on huomioitava. Lapinlahtelaisen yleisestä mielipiteestä kertoo jo kaksi tuulivoimahanketta vastustavaa kuntalaisaloitetta, joista 28.4.2023 julkaistu on Tielammen tuulivoimahanketta koskeva kuntalaisaloite. Aloitteessa vaaditaan Tielammen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan suunnittelun keskeyttämistä ja 3 km suojaetäisyyden asettamista tuulivoimalan ja asuinrakennuksen välille Lapinlahdella. Tämä suojaetäisyysasia on käsiteltävä kuntaprosessissa asianmukaisesti – toistaiseksi se on vain merkitty tiedoksi. Lisäksi Tielammen hankkeen asukaskyselyssä 70 % vastustaa tuulivoimarakentamista alueelle.

Kaavan laatijan vastine: Osayleiskaava laaditaan Alueidenkäyttölain määrittelemän kaavaprosessin mukaisesti; prosessin aikana osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun kolme kertaa. Kaava-työn alkaessa osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä, kaavaluonnos syksyllä 2024 ja kaavaehdotus keväällä 2025. Osayleiskaavasta ja YVA-menettelystä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, minkä lisäksi kaavan ehdotusvaiheen kuulemisen aikana järjestettiin kolmas yleisötilaisuus. Eri vaiheiden kuulemisesta on tiedotettu myös erillisin kirjein lain edellyttämää laajemmalle alueelle. Kaavaratkaisussa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu kaavasta ja YVA-menettelystä saatu palaute.

Mielipiteessä esitetty kuntalaisaloite on käsitelty Lapinlahden kunnanhallituksessa 29.5.2023 § 145; ”*kunnanhallitus totesi, että se on 8.8.2022 § 137 päättänyt hyväksyä kaavoitusaloitteen osayleiskaavan laatimiseksi Tielammen alueelle. Kaavoitusprosessin tarkoituksena on selvittää tuulivoimapuiston rakentamisen edellytykset kyseiselle alueelle. Kaavoitukseen liittyy olennaisesti mm. laajamittainen selvitys hankkeen vaikutuksista ympäristölleen. Kaavoitusprosessin lopussa Lapinlahden valtuusto päättää, että hyväksyykö vai hylkääkö se kaavan.*”

Lapinlahden kunnanhallitus teki päätöksen 30.10.2023 § 224 järjestää puolueettoman, tutkimuslaitoksella teetetettävän satunnaisotantaan perustuvan mielipidetutkimuksen, jossa selvitetään kuntalaisten suhtautumista Lapinlahdelle sijoittuvaan tuulivoimaan. Tutkimus järjestettiin sen jälkeen, kun kaikkien kolmen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnit olivat valmistuneet. Tutkimuksella haluttiin lisätietoa päätöksenteon tueksi tuulivoiman hyväksyttävyydestä. Satunnaisotantaan perustuvalla mielipidemittauksella turvataan myös kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Puhelinkyselytutkimuksessa (Tietoykkönen Oy, 2024) tehtiin 400 haastattelua. Kyselyn tuloksena Tielammen tuulivoimahankkeeseen myönteisesti suhtautuvia oli 37 prosenttia (22 % melko myönteisesti ja 15 % erittäin myönteisesti). Kielteisesti hankkeeseen suhtautui 27 prosenttia vastanneista (11 % melko kielteisesti ja 16 % erittäin kielteisesti). Neutraalia suhtautuminen oli 29 prosentilla ja 7 prosenttia ei osannut

ottaa kantaa hankkeeseen. Asukaskyselyn ja puhelinkyselytutkimuksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.

Lakimuutosehdotus

8 x tuulivoimalankorkeus Tielammen tuulivoimaosayleiskaava ei sijaitse maakuntakaavassa osoitetulla tuulivoimateollisuusalueella, joten tuulivoimalan ja asutuksen välillä oltava vähintään kahdeksan (8) kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydellä, esimerkiksi 8 x 250 m = 2000 m eli 2 km

Kaavan laatijan vastine: Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvityksien perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimantuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavaehdotuksella osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen.

Osayleiskaavassa tuulivoimaloiden sijoittelua suhteessa asutukseen on ohjannut keskeisesti valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) mukaiset ohjearvot sekä Sosiaali- ja terveysministeriön 23.4.2015 annetussa asetuksessa 545/2015 annetut toimenpiderajat asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisämelulle. Valmisteluvaiheen jälkeen tuulivoimaloiden määrää on vähennetty 17 voimalasta 10 voimalaan, jolla Tielammen ja Iso-Petäjämäen yhteismelu on saatu ohjearvojen alle.

Iisalmen kaupungin ja ympäristölautakunnan näkemykset Tielammen tuulivoimakaavasta

Tielammen tuulivoimahanke, joka sijoittuu Lapinlahden kunnan pohjoisosaan lähelle Iisalmen rajaa, on herättänyt huolta naapurikunnassa. Iisalmen kaupungin hallitus ja Ylä-Savon ympäristölautakunta ovat antaneet lausuntonsa hankkeen kaavaluonnoksesta, ja niissä korostuu erityisesti huoli suojaetäisyyksien puuttumisesta.

I. Suojaetäisyyden puute

Iisalmen kaupunki on lausunnossaan painottanut, että kaupungin alueella edellytetään vähintään kahden kilometrin suojaetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä. Lapinlahden kaavaluonnoksessa tällaista suojaetäisyyttä ei ole määritelty, mikä herättää huolta erityisesti rajan läheisyydessä asuvien kuntalaisten hyvinvoinnista ja asumisviihtyvyydestä.

II. Vaikutukset naapurikuntaan

Koska Tielammen hankealue sijoittuu aivan Iisalmen rajan tuntumaan, melu-, maisema- ja mahdolliset terveyshaitat voivat ulottua myös Iisalmen puolelle. Ympäristölautakunta on korostanut, että kaavoituksessa tulee huomioida myös naapurikunnan asukkaiden oikeudet ja elinympäristön laatu.

III. Tarve lisäselvityksille

Lausunnoissa on esitetty, että melumallinnukset, varjostusvaikutukset ja luontoselvitykset tulee päivittää ja esittää avoimesti, jotta vaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti. Erityisesti on korostettu tarvetta arvioida vaikutuksia Iisalmen puolella sijaitsevaan asutukseen.

IV. Kuntien välinen yhteistyö

Iisalmen kaupunki on toivonut, että Lapinlahden kunta käy tiivistä vuoropuhelua naapurikuntien kanssa ja ottaa huomioon alueellisen kokonaisedun sekä asukkaiden näkemykset ennen kaavan hyväksymistä.

1. Iisalmen kaupungin lausunto Tielammen tuulivoimahankkeen YVA-suunnitelmasta, jossa korostetaan mm. kahden kilometrin suojaetäisyyden vaatimusta: Lue lausunto <https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebscr/files/show?doctype=7&docid=836681>

Josta käy ilmi seuraavaa: *"Tuulivoimalat sijoittuvat n. 500 - 2500 m päähän Iisalmessa sijaitsevista vakituisista ja loma-asunnoista. Siten hankkeessa ei ole huomioitu Iisalmen kaupungin YVA-suunnitelmasta antamaa lausuntoa ja vaatimusta siitä, että tuulivoimaloiden tulee sijoittua vähintään 2 km:n päähän Iisalmen kaupungin alueella sijaitsevista vakituisista ja loma-asunnoista.*

Tielammen ja lähellä sijaitsevan Iso-Petäjämäen hankkeiden yhteisvaikutukset yleiseen turvallisuuteen sekä väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat kohtalaisen kielteisiä. Hankkeiden yhteisvaikutukset maisemaan, seutukuvaan ja kulttuuriperintöön sekä liikenteeseen ovat kohtalaisen kielteisiä. Yhteisvaikutukset meluun ja äänimaisemaan ovat kaikissa vaihtoehdoissa kohtalaisen kielteisiä. Vaikutukset välkkeeseen ovat vaihtoehdossa VE1 kohtalaisen kielteisiä ja vaihtoehdoissa VE2 ja VE3 pieni ja kielteinen. Yhteisvaikutukset eläimistöön ovat pieni ja kielteinen. Yhteisvaikutukset linnustoon ovat kohtalaisen kielteisiä tai pieni ja kielteinen.

Vaikutukset asutukseen ja siten ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat Iisalmessa sijaitsevien vakituisien ja loma-asuntojen osalta siten kohtalaisen kielteisiä."

2. Toinen asiakirja, jossa käsitellään Tielammen tuulivoimahankkeen vaikutuksia Iisalmen alueella, mm. sähkönsiirtolinjojen sijoittumista ja etäisyyksiä taajama-alueisiin: Lue asiakirja <https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=740931>

Josta käy ilmi seuraava päätös: *"Kaupunginjohtajan päätösehdotus. Kaupunginhallitus toteaa Iisalmen kaupungin lausuntona, että tuulivoimahanke ja sitä koskeva YVA-suunnitelma on kannatettava sillä edellytyksellä, että tuulivoimahankkeen ja tulevan sähkönsiirron vaikutukset Iisalmen kaupungin asukkaisiin ja maanomistajiin sekä Iisalmen olosuhteisiin selvitetään huolella. Tuulivoimaloita ei tule sijoittaa siten, että ne vaikuttavat kohtuuttomasti Iisalmen kaupungin asukkaiden elinolosuhteisiin erityisesti melu-, välke ja maisemallisten vaikutusten osalta.*

Asukaskyselyt tulee tämän tuulivoimahankkeen osalta ulottaa riittävän laajalle alueelle tuulivoimapuiston ympäristöön ja sähkönsiirtolinjojen vaikutusalueelle ja erityisesti myös Iisalmen kaupungin puolelle."

"Päätös Kaupunginjohtaja täydensi päätösehdotustaan siten, että tuulivoimalapaikat tulee sijoittaa siten, että etäisyydet asuinrakennuksista ja lomarakennuksista tulee olla lähtökohtaisesti vähintään 2 km päässä."

Kaavan laatijan vastine: Lapinlahdella ei ole asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Iisalmen kaupungin tekemät päätökset em. etäisyyksistä ohjaavat maanäyttöä vain Iisalmen kunnan alueella.

Osayleiskaavan toteutumisesta aiheutuvien haittojen minimointi on huomioitu alueen suunnittelussa ja osayleiskaavalla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen tai virkistykseen

5.3 MUISTUTUS 1

Muistutus 4.7.2025

Otamme kantaa Lapinlahden kunnan pohjois-itäalueen antamisesta tuulivoima-alueeksi koskien Tielammen ja Iso-Petäjämäen alueita.

Maakuntakaavaan alueet ovat merkattuina metsävaltaiseksi talousmetsäalueeksi. Metsiä on hoidettu asianmukaisesti ja laajat metsäalueet ovat sitoneet ja sitovat merkittäviä määriä hiiltä. Alueet ovat aktiivisessa kuntalaisten ja retkeilijöiden virkistyskäytössä teineen ja polkuineen. Alueiden luonnosta on jokainen saanut nauttia jokamiehen oikeuden rajoissa. Tutkitusti luonnossa liikkuminen ylläpitää terveyttä ja hyvinvointia laaja-alaisesti.

Olemme huolissamme tuulivoimala-alueiden luontovaikutuksista. Mikäli tuulivoimalat toteutuvat, miten käy luonnolle, kasveille: rauhoitetulle valkolehdokille, kissankäpälälle ja kämmeköille, linnustolle ja eläimistöille – niin isoille nisäkkäille kuin maan alla oleville pieneliöille. Voimme mahdollisesti päätellä lopputulosta, kun tiedämme millaiset alueet puustoa tultaisiin kaatamaan myllyjä (1,5 ha per mylly) ja infrastruktuuria varten.

Suuri huoli meillä kaikilla on pohjavedestä, puroista, noroista ja lähteistä. Kallio sisältää kiven lisäksi vesisuonia – siis tarvitsemaamme pohjavettä. Maailmalla on pula puhtaasta vedestä. Mielestämme Lapinlahden kunnan tulisi aktiivisesti varjella niin vesistöjä kuin pohjavesivarantoja.

Mitä hyvää tuulivoimalat tuovat tullessaan? Rahaa voimalan maa-alueen omistajalle, veroja valtiolle ja kunnalle kiinteistöveroja. Mitä meille kuntalaisille ja alueella asuville? Mielipahan ja luonnon rauhan menetyksen myllyjen valovälkkeineen ja melusaasteineen.

Tuulivoimayhtiön on kerrottu hankkivan kompensatiomaata. Se ei tuo takaisin menetettyä luonnon rauhaa, hiljaisuutta, lintujen ääniä ja tuuleen luontaista huminaa puiden latvoissa. Nämä hankkeet tuovat 50 vuoden riesan meille täällä oleville ja perillisille monessa polvessa.

Meiltä äärellä asuivilta tai kuntalaisilta ei ole kysytty, haluammeko puhdasta energiaa, toisin kuin meille on joka kuunteluillassa selvitetty. On vaikea ymmärtää, miten sähkö saadaan vihreäksi luontoa hävittämällä. Haluaisimme nähdä laskelmat, joissa huomioidaan mm. luontokato ja menetettyjen metsäalueiden hiilinielut 50 vuoden ajalta. Miten vihreää tämä sähkö todellisuudessa on?

Maailman tilanne on ollut jo monta vuotta ns. veitsenterällä. Mielestämme rajanaapurin aiheuttama epävakaa tilanne tulisi huomioida uusia teollisuusalueita suunnitellessa. Haluammeko merkittäviä maalintamismerkkejä lisää juuri Lapinlahdelle?

Esitämme ko. alueiden tuulivoimaloilla-alueiden kaavan laatimisen lopettamista.

Kaavan laatijan vastine: Alueen virkistys- ja metsästyskäyttö voi jatkua lähes ennallaan tuulivoiman toiminnan aikana. Ainoastaan rakennettavat alueet poistuvat virkistyskäytöstä, mutta näiden alueiden osuus alueen kokonaispinta-alasta on pieni. Arvioinnissa on tunnistettu, että paikallisille tärkeän luonnonympäristön muuttuminen teollisemmaksi energiantuotantoalueeksi muuttaa alueella liikkuvien luontokokemusta sekä voi vähentää halukkuutta liikkua alueella totuttuun tapaan, vaikka tuulivoima ei virkistyskäyttöä estäkään. Kokemus on kuitenkin yksilöllinen.

Alueen ja sen ympäristön nykytila on huomioitu kaavaratkaisussa siten, että kaavaratkaisulla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia luonnonympäristöön, eläimiin tai kasveihin.

Alueen suunnittelussa ja rakenteiden sijoittelussa on huomioitu alueen lähteisyys ja pohjavedet sekä alueen pintavedet. Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin (selostuksen kohta 7.7). Lisäksi lähteitä koskee vesilaki, jonka mukaisesti lähteen luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa.

Ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan toimintamallia, jossa ihmisten aiheuttama luonnon monimuotoisuuden väheneminen jollakin alueella hyvitetään lisäämällä vastaava määrä tai enemmän luontoarvoja toisaalla. Tällä tuetaan luonnon monimuotoisuuden säilymistä seudullisella tai valtakunnallisella tasolla. Ekologinen kompensatio perustuu vapaaehtoisuuteen.

Tuulivoimatuotantoa rakennetaan korvaamaan fossiilista energiantuotantoa ja varmistamaan energiamavaraisuutta. Polttoainevapaana energiantuotantomuotona tuulivoima vähentää Suomen energiantuotannon kasvihuonekaasupäästöjä. Toisaalta myös tuulivoimatuotannon rakentamisella on ilmastovaikutuksia. Kuitenkin tuulivoimala tuottaa jo alle vuodessa saman määrän energiaa kuin sen valmistaminen ja rakentaminen on vaatinut. Selvityksen mukaan tuulivoiman ilmastopositiivinen vaikutus, joka saavutetaan päästövähennyksinä, on 50 kertaa suurempi kuin sen negatiiviset vaikutukset, joita ovat tuulivoimahankkeen päästöt sen elinkaaren aikana sekä hiilinielun pienentyminen. Kaavaselostuksen kohdassa 7.14.2 on esitetty osayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatuotannon päästövähennyspotentiaalilaskelma, joka huomioitu myös hiilivarastot ja hiilinielut. Laskelman perusteella energiantuotannon osalta ilmastovaikutukset on arvioitu myönteisiksi.

5.4 MUISTUTUS 2

Muistutus 7.7.2025

Asumme Turussa ja suvullamme on loma-asunto Lapinlahdella lähellä Iisalmen rajaa Varpaisjoen varrella. Vietämme siellä paljon aikaa kaikkina vuoden aikoina, ja se on ollut meille tärkeä rentoutumis- ja rauhoittumispaikka. Olemme kunnostaneet mökkiämme ja tuoneet tänne paljon vieraitamme. He ovat olleet vaikuttuneita luonnon rauhasta ja kauneudesta. Tielammen tuulivoimalat hankkeen mukaan sijaitsisi 1 km päässä loma-asunnostamme.

Suhtaudumme kielteisesti ja vastustamme Tielammen tuulivoimasuunnitelmaa.

Tuulivoimaloilla olisi negatiivinen vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja viihtyvyyteen ko. alueella. maisema pilaantuu peruuttamattomalla tavalla lisäksi tuulivoimamylyt aiheuttavat melua ja välkkyvät valot valoastetta. Jopa ihmisten terveys uhattuna. Tämä massiivisten tuulivoimala-alueiden suunnittelu on jo tähän mennessä aiheuttanut asukkailla paljon huolta ja stressiä.

Tuulivoimapuistoilla on lukuisia kielteisiä vaikutuksia luontoon. Hankkeet aiheuttavat luontokatoa ja vakavaa uhkaa luonnon monimuotoisuudelle. Alueella tehty havaintoja mm maakotkasta, susi ja karhu ovat pesineet alueella, havaintoja myös ilveksistä ja ahmoista. ilmaston muutoksen myötä koskemattoman luonnonmerkitys tulee entisestään korostumaan ja tuulivoimaloiden rakentaminen "ilmastotoimena" voi aiheuttaa luonnolle vakavaa haittaa. Haitat ovat suurimmat juuri tämän kaltaisilla alueilla mihin mm Tielammentuulivoimaloita nyt on suunniteltu. Tämän totesi myös Jyväskylän yliopiston lehtori ja tutkija Panu Halme Huomenta Suomi ohjelmassa 5.11.2024.

Miten näin lähelle Itä-rajaa voidaan suunnitella ja rakentaa näin massiivisia ja korkeita tuulivoimala-alueita? Ruotsissakin on kielletty tuulivoimaloiden rakentaminen merelle maanpuolustuksellisista syistä johon tuen.

On puhuttu 2 km suojaetäisyydestä asunnoista ja loma-asunnoista-se nyt olisi vähintä. Tämän toteaa myös Iisalmen kaupunki omassa lausunnossaan. Olemme sitä mieltä, että Tielammen hanke tulee kokonaan perua. Epäilemme suuresti, tuleeko meidän enää käytyä loma-asunnollamme, jos hankkeet toteutuvat.

Puistot pilaisivat Ylä-Savon mahtavat vaaramaisemat peruuttamattomalla tavalla!

Puistojen rakentaminen aiheuttaa myös mainehaittaa Lapinlahden kunnalle ja koko Ylä-Savolle.

Jos tuulivoimaloiden rakentamisesta kunnan talous vähän hyötyisikin, niin kannattaako tällaiseen ryhtyä? Haitat luonnon monimuotoisuudelle sekä ihmisten viihtyvyydelle ja terveydelle ovat kiistattomat.

Kaavan laatijan vastine: Osayleiskaavan vaikutusten arviointi meluun ja välkkeeseen on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.2 ja 7.3 sekä maisemaan ja kulttuuriympäristöön 7.4 ja vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen kohdassa 7.16.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeen (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta. Ohje on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tielammen osayleiskaavan melumallinnus on laadittu ohjeen mukaisesti. Melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajankiinteistöillä.

Vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin tunnistettu, että vaikka melun ohjearvot eivät ylity, on kokijasta riippuvaista, kuinka häiritsevänä melun kokee ja tuulivoimapuiston rakentaminen muuttaa kuitenkin kaava-alueen lähiympäristön äänimaisemaa, jolloin voimaloita lähimmät vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat voivat kokea tuulivoimaloiden melun häiritsevänä. Tuulivoimamelun yhteydestä unihäiriöihin ja elämänlaatuun ei ole kuitenkaan selkeää näyttöä. Tuulivoimaloiden aiheuttaman äänen osalta vaikutukset asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen jäävät vähäisiksi.

Lisäksi merkittävien melu- ja välkevaikutusten estämiseksi osayleiskaavaan on annettu yleismääräykset, joiden mukaisesti ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät melun ohjearvot ylity ja että alueelle toteutettavien voimaloiden pitää olla teknisesti säädettävissä tai pysäytettävissä niin, että ne eivät aiheuta merkittäviä välkevaikutuksia asutukseen tai loma-asutukseen.

Kaava-alueen ja sen ympäristön nykytila on huomioitu kaavaratkaisussa siten, että kaavaratkaisulla ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia luonnonympäristöön, eläimiin tai kasveihin.

Alueelle on laadittu suurpetoselvitys. Osayleiskaavan vaikutus suurpetoihin on arvioitu kaavaselostuksessa kohdassa 7.11. Suurpetoselvityksen tuloksena on tunnistettu, että alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetolajia, mutta lajeille erityisen soveltuvia elinympäristöjä, lisääntymisalueita tai kulkureittejä ei alueella esiinny.

Hankkeesta on saatu puoltava lausunto puolustusvoimilta.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajankiinteistöillä.

Maisemassa tapahtuvat muutokset ovat konkreettisia ja vaikuttavat alueen lähi- ja kaukomaisemaan sekä ihmisten maisemakokemuksiin. Maisemavaikutusten kokeminen on aina henkilökohtaista. Maisemavaikutusten ei kuitenkaan ole arvioitu olevan merkittäviä.

5.5 MUISTUTUS 3

Muistutus 7.7.2025

Haluan esittää muistutuksen Tielammen kaavaan.

Vastustan kaavaehdotusta.

Perusteluna muistutukselleni viittaa mm. seuraaviin alla oleviin julkaisuihin:

<https://julkaisu.iisalmi.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=7&docid=882953>

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011323044.html>

<https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/joukorep/tuulivoiman-avulla-eurooppa-kohti-upeaa-tulevaisuutta/>

Kaavan laatijan vastine: Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: *”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”*

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvityksien perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimantuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavaehdotuksella osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimala on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtionosuusjärjestelmää. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on olennainen osa valtionosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisältymistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykymallia, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää työvoimaa mm. kuljetuksiin, maanrakennukseen, perustuksiin sekä sähkönsiirtoyhteyksiin liittyvissä osa-alueissa. Työllisyysvaikutusten alueellista hajautumista ei voida tietää tässä vaiheessa hanketta, mutta rakentamisella on vähintään välillisiä vaikutuksia palveluiden kysyntään alueella, kun rakentamisen myötä alueelle suuntaa usein työntekijöitä paikkakunnan ulkopuolelta kuukausien ajaksi. Rakennusvaiheen aikana palvelukysyntä kasvaa mm. majoitus-, konevuokraus- ja maansiirtopalveluissa. Vaikutusalueelle kohdistuvien työllisyys- ja aluetalousvaikutusten suuruus riippuu lopulta monesta sekä hankkeen toteutusratkaisuihin että yleiseen talouskehitykseen liittyvästä tekijästä. Vaikutusalueelle kohdentuvien työllisyys- ja aluetalousvaikutusten suuruuteen vaikuttavat myös vaikutusalueen elinkeinorakenne ja työllisyystilanne sekä se, miten paikalliset yritykset, osaamiskeskittymät ja

klusterit pystyvät sopeuttamaan ja kehittämään toimintaansa niin, että heillä on kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluja tarjolla hankkeen elinkaaren eri vaiheissa.

5.6 MUISTUTUS 4

Muistutus 7.7.2025

Muistutus seuraavista asioista, jotka eivät mielestäni tue tuulivoimapuiston rakentamista Tielammen alueelle.

Tielammen tuulivoimayleiskaava ei sijaitse maakuntakaavassa osoitetulla tuulivoimateollisuusalueella, sen vuoksi on huomioitava, että tuulivoimalan ja asutuksen välillä on oltava 8 kertaa tuulivoimalankokonaiskorkeuden etäisyys, joka etäisyys ei nykyisen suunnitelman mukaan täyty.

Tuulivoimaloiden ja asutuksen väliä on pienemmillään vain alle 2 km. Voimaloiden väliset etäisyydet vain 550–850 m, joka aiheuttaa melun voimistumisen. Kansainvälinen suositus on 8 x roottorin halkaisija eli $154 \times 8 = 1232$ m. Tuulen yläpuolella oleva voimala aiheuttaa jättipyörre-efektin tuulen alapuolella olevaan. Tämä matalataajuinen melu tunkeutuu rakennuksien sisälle ja aiheuttaa mahdollisia terveyshaittoja. Lapinlahdella olisi oltava sama vähintään 2 km suojaetäisyys asutukseen /loma-asuntoihin, kuten lissalnessa on päätetty.

Liian lähelle sijoittuvat tuulivoimalat altistavat asukkaat mm. melu - maisema- ja terveyshaitoille.

Tielammen alueella sijaitsee pohjavesivaranto ja vedenottamo.

Tuulivoimaloista irtoava mikromuovi voi saastuttaa pohjavesiä, tästä aiheutuu pitkäaikaisia ja kalliita puhdistustoimia vuosikymmenien aikana, vaarantaen ihmisten ja eläinten terveyden.

Tuulivoimarakentaminen tuhoaa peruuttamattomasti kunnan kulttuurimaisemat ja vähentää asuinviihtyvyyttä. Kuntalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan asuinpaikasta riippuen, Tuulivoimapuistojen läheisyydessä asuvat joutuvat kärsimään haitoista johtuen kovimman hinnan.

Myös menetettävät luontoarvot on huomioitava päätöksenteossa.

Alueella on mitä todennäköisimmin uusi susireviiri.

Metsänomistajia on vuosia syytetty metsäkadosta. Nyt alueelta joudutaan kaatamaan metsää myllyjen ja teiden vuoksi, nämä alueet eivät tule kasvamaan uutta hiilinielua kymmeniin vuosiin.

Päätöksen teossa olisi huomioitava myös se, ettei kunta välttämättä saa nyt ajatellussa laajuudessa kiinteistöverotuloja, ettei ne tule kokonaisuudessaan kunnalle, vaan jo seuraava hallitus voi päättää, että osaniistä tuloutetaankin valtiolle.

Tuulivoimapuistot saavat myös maanomistajat eriarvoiseen asemaan, myllyjen alle jäävästä maasta saa tuloja, esim. teiden alle jäävät alueet ovat pienemmin korvattavia.

Olen ehdottomasti kielteisellä kannalla Tielammen tuulivoimapuiston rakentamisen suhteen edellä mainituilla perusteilla.

Kaavan laatijan vastine: Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentialiaa merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentialiaa osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa

myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO: 2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen alumerkinnän aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavalla osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Alueen suunnittelussa ja rakenteiden sijoittelussa on huomioitu alueen läheisyys ja pohjavedet sekä alueen pintavedet.

Alueelle osittain sijoittuva Niemisen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue on osoitettu osayleiskaavassa omalla merkinnällä (pv). Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu määräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin (selostuksen kohta 7.7) tai maa- ja kallioperään (selostuksen kohta 7.6).

Maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseksi (kaavaselostuksen kohta 7.4). Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu eri vaikutusalueiden virkistyskohteet.

Maisemavaikutusten merkittävyys Väisälänmäen ja Onkiveden kulttuuriympäristön arvokohteiden keskittymään on kohtalainen. Väisälänmäen maisema-alueelle, Maaninkajärven ja Onkiveden kulttuurimaisemiin ja Maaningan-Lapinlahden kulttuurimaisemiin näkyy enimmillään 4-10 voimalaa näkemäalueiden keskittyessä Onkiveden vesistöalueelle. Väisälänmäen kylälle (RKY) ei näkemäalueanalyysin mukaan muodostu näkymiä voimaloihin. Väisälän-mäellä on kuitenkin näkötorni, josta voimalat näkyvät kaukana horisontissa. Väisälänmäen kuvauspisteeltä katsottuna voimalat näkyvät maisemassa, mutta eivät ole erityisen hallitsevia.

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista suurimpia ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Näillä voi olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutus alueen houkuttelevuuteen on kuitenkin kokemusperusteinen ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asumisolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Osayleiskaavan laadinnassa on huomioitu alueen luontoarvot. Osayleiskaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia eläimistöön, kasvillisuuteen tai luontotyyppeihin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi linnustoon ja eläimistöön on esitetty kaavaselostuksen kohdissa 7.10 ja 7.11 sekä kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdassa 7.8.

Alueen hanketoimija toteuttaa hankkeen yhteydessä vapaaehtoista biodiversiteettikompensaatiota vuokraamalla tuulivoimahankkeen toiminta-ajaksi vanhan metsän alueen Kuopiosta. Kompensaatioalueesta tulee suojelumetsä, jossa toteutetaan erinäisiä toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Tällä edistetään luonnon monimuotoisuutta alueellisella tasolla.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimalla on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtionosuusjärjestelmää. Vero-tuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on olen-nainen osa valtionosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisällymistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykyisiä, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

Tuulivoimayhtiön tarjoamiin sopimuksiin ei oteta, eikä voida ottaa kaavassa kantaa.

5.7 MUISTUTUS 5

Muistutus 4.7.2025

Lapinlahti on elävä maaseutukunta, jonka houkuttelevuutta asuinkuntana lisää luonto ja kulttuuri. Tätä elinvoimaisuutta kunnan tulee kehittää. Lapinlahti on ydinmaaseutua, jossa on vahvaa alkutuotantoa sekä toiminnoiltaan monipuolista suhteellisen tiiviisti asuttua maaseutua. Lapinlahdella on merkittävä rooli Suomen ruokaturvallisuuden takaajana vahvan alkutuotannon ja Valion tehtaiden ansiosta. Tuulivoimalat eivät mahdu Lapinlahdelle. On turha kikkaila kilometreillä ja väkisin yrittää tunkea tuulivoimatehdasalueita liian lähelle asutusta. Lapinlahdella asutus on levittäytynyt niin, että jättisuuret tuulivoimatehdasalueet eivät mahdu kuntaan. On järjetöntä, että me antaisimme kunnassamme maamme ulkomaalaisten temmellyskentäksi ja mahdollistaisimme ympäristömme tuhoamisen. Nämä tuulivoimasuunnitelmat ovat silkkaa ihmisten ahneutta, jonka on loputtava.

Isoisämme ja -äitimme ovat taistelleet ja tehneet valtavia uhrauksia, että meillä on tämä maa. Nyt ulkomaalaiset sijoitusyhtiöt ostavat metsiämme, ulkomaalaiset yhtiöt suunnittelevat ja rakentavat tuulivoimaa, aurinkovoimaa ja kaivoksia maahamme piittaamatta lainkaan luontoarvoista tai paikallisista ihmisistä. Nämä erilaiset hankkeet tuhoavat koteja, sukupolvelta toiselle siirtyneitä sukutiloja, monimuotoista arvokasta luontoa, kulttuuriperintöä, kansallismaisemia...

Tällä hetkellä millään muulla ei tunnu olevan merkitystä kuin rahalla. Rahankiilto silmissä ollaan valmiita mihin vaan. Mikä hallitsematon hulluus on vallannut ihmiset? Miksi kuntamme, maamme, ympäristömme ja kulttuuriperintömme halutaan tuhota? Minne unohtuu luonnonmonimuotoisuudesta huolehtiminen, kohtuullisen ja kestävä elämän rakentaminen ja tulevaisuuden mahdollistaminen tuleville sukupolville. Nyt asioita tarkastellaan lyhytnäköisesti lyhytkestoisten taloudellisten vaikutusten näkökulmasta ja pitkälle suuntaava tulevaisuusajattelu unohtetaan.

Kestävää tulevaisuutta rakennetaan sosiaaliset, ekologiset ja taloudelliset näkökulmat huomioiden. Yhden jalan varaan rakentaminen ei toimi, eikä kanna, talouskasvupakko ajattelu ei ole kestävä. Haluttua kestävä tulevaisuutta rakentamassa on oltava eri ikäiset ihmiset ja eri tason toimijat tasa-arvoisesti. Tulevaisuuden rakentamisessa on oltava yhdessä visionäärejä, haltiouduttava ainutkertaisesta elämästä ja löydettävä tärkeimmät merkitykset minkä eteen yhdessä toimimme.

Terveys ja hyvinvointi

Ihmisiin ja ympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi ei ole vielä riittävän kattavaa ja laadukasta kaava-aineistossa. Ympäri vuorokautista melua aiheuttavia tuulivoimatehdasalueita suunnitellaan Lapinlahdella hiljaisille maaseutualueille. Uudet häiriötekijät muuttaisivat merkittävästi alueita. Arvioinneissa on tarkasteltava huolellisemmin terveysvaikutukset ja sosiaaliset vaikutukset (elinoloihin liittyvät suorat ja epäsuorat vaikutukset). Esimerkiksi vaikutukset viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön ja maisemaan, jotka myös vaikuttavat asukkaiden hyvinvointiin. On tärkeää tutkia fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät vaikutukset tarkoin. Esimerkiksi melun, välkkeen ja valon aiheuttamat vaikutukset. Melua voidaan verrata siitä annettuihin ohjearvoihin, mutta arvioinnissa on muistettava, että ohjearvoja alemmatkin arvot voidaan kokea häiritsevinä yksilötasolla tai yleisesti, kun uudet häiriötekijät muuttavat merkittävästi aluetta.

Tällä hetkellä tarkkojen melumallinnusten teko on äärimmäisen hankalaa, koska huomioon otettavia seikkoja on niin paljon mm. myllyjen erityisen suuri koko, maaston muodot, ilmavirrat sekä ympäristön materiaalikoostumus. Harvoissa alueen asuinrakennuksissa on modernien rakennusten eristemateriaalit. Melumallinnuksia tehtäessä oletetaan, että rakennusten äänieristys on modernien talojen tasolla. Eli käytännössä melumallinnus ei pidä paikkaansa vaan sisämeluarvot ylittyvät. Ympäri vuorokautista melua aiheuttavat tuulivoimatehdasalueet eivät sovellu Lapinlahden hiljaisille maaseutualueille.

Suunniteltu Tielammen tuulivoimatehdasalue ja siihen liittyvä Iso-Petämäen alue ovat lapinlahtelaisen lähiluontoa (mm. retkeily, marjastus, sienestys, metsästys), jolla on valtava merkitys hyvinvoinnille. THL ja Luke ovat selvittäneet, miten luonnon terveysvaikutukset tuovat mittavia taloushyötyjä (<https://thl.fi/-/selvitys-luontoymparistot-voivat-tarjota-jopa-satojen-miljoonien-eurojen-hyodyn-kansantautien-torjunnassa>). Arvokkaan luonnon lisäksi alueella on arvokasta kulttuurihistoriaa ja -perintöä mm. Paavon Polku -vaellusreitti, jonka ennallistaminen on työn alla. Juuri julkaistu tutkimus kertoo, miten lähiluonto on tärkeä ihmisen terveydellä ja tätä lähiluontoa ei saa tuhota keneltäkään Lapinlahdella <https://thl.fi/-/selvitys-luontoymparistot-voivat-tarjota-jopa-satojen-miljoonien-eurojen-hyodyn-kansantautien-torjunnassa>

Pimeys on tulevaisuuden luksusta, koska se on hupeneva luonnonvara. Tällä hetkellä esimerkiksi yhden mittaustornin valo valaisee välkkyvällä valolla koko taivaanrannan. Minkä valosaasteen tuottaakaan pimeään maaseutuasumiseen ja herkälle luonnolle kymmenien, liki puolta korkeampien, myllyjen välkkyvät valot. Vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin ja asumisviihtyvyyteen ovat valtavat. Valosaaste pilaa asumisedellytykset. Ja mitä ovatkaan vaikutukset eläimille ja kaikkineen ympäristölle? Valosaasteen vaikutusten tutkimus on vielä alkutekijöissään, mutta jo nyt tiedetään valosaasteen aiheuttavan häiriöitä terveyteen sekä häiriöitä solutasolta kokonaisuksi ekosysteemeihin. Pimeyttä tulee suojella ja sillä näin voimme suojella omaa terveyttämme, luonnon monimuotoisuutta ja kulttuurista perintöämme. Kaikessa rakentamisessa tulee huomioida pimeiden ja hiljaisien alueiden tärkeys.

Kuntalain 1§:n (410/2015) perusteella kunnan perustehtävä on asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Myös Sosiaali- ja terveydenhuoltolain (612/2021) 6§ todetaan, että kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Lapinlahden kunnan tulee turvata kaikille kuntalaisille tasa-arvoiset, terveelliset ja turvalliset asuinolosuhteet ja tätä ei saa tuulivoimahankkeet horjuttaa.

Pohjois-Savo on maan sairain maakunta ja sitä todellakin tulemme olemaan, jos kuntaamme ja maakuntaamme kehitetään ihmisiä sairastuttaen. Ihan omakohtaisesti voimme todeta, että hyvinvointimme on huomattavasti huonontunut jo tänä suunnitteluajankana, kun taistelemme tuulimyllyjä vastaan ja pelkäämme lastemme tulevaisuuden, kotimme, lähiympäristömme, omaisuutemme ja sukuperintömme tuhoutumista.

Kaavan laatijan vastine: Osayleiskaavan vaikutusten arviointi meluun ja välkkeeseen on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.2 ja 7.3 sekä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen kohdassa 7.16.

Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu, että vaikka melun ohjearvot eivät ylity, on kokijasta riippuvaista, kuinka häiritsevästä melun kokee ja tuulivoimapuiston rakentaminen muuttaa kuitenkin kaava-alueen lähiympäristön äänimaisemaa, jolloin voimaloita lähimmät vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat voivat kokea tuulivoimaloiden melun häiritsevästä. Tuulivoimamelun yhteydestä inihäiriöihin ja elämänlaatuun ei ole kuitenkaan selkeää näyttöä.

Infraäänien terveysvaikutuksia on tutkittu viime vuosina paljon, mutta tutkimuksissa ei ole pystytty tuottamaan näyttöä infraäänien mahdollisista haitallisista terveysvaikutuksista.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeen (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta. Ohje on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tielammen melumallinnukset on laadittu em. ohjeen mukaisesti. Mallinnus huomioi mm. maan- tai vedenpinnan absorption ja heijastuksen vaikutuksen (vesistöjen huomiointi) sekä maanpinnan muodot.

Melumallinnuksessa käytetyt rakennusten ääneneristävyysparametrit perustuvat tutkimukseen suomalaisten pientalojen äänieristävyiden arvoista. Turun ammattikorkeakoulussa tehdyssä tutkimuksessa esitetyt arvot perustuvat suomalaisissa pientaloissa tehtyihin mittauksiin, joiden avulla on johdettu tilastollinen estimaatti talojen ääneneristävyyksille eri taajuuksilla. Eristävyysarvot ylittyvät 84 % todennäköisyydellä suomalaisissa pientaloissa. Ne antavat siten konservatiivisen arvion rakennusten aiheuttamalle ääneneristävyydelle.

Rakentamis- ja purkamistoimenpiteiden aikana maankäytön muutos ja alueiden pirstoutuminen vaikuttaa alueen virkistyskäyttöön ja metsästykseseen, minkä lisäksi alueella liikkumista rajoitetaan turvallisuussyistä väliaikaisesti.

Alueen virkistys- ja metsästys voi jatkua ennallaan tuulivoiman toiminannon aikana. Ainoastaan rakennettavat alueet poistuvat virkistyskäytöstä, mutta näiden alueiden osuus alueen kokonais-pinta-alasta on pieni. Arvioinnissa on tunnistettu, että paikallisille tärkeän luonnonympäristön muuttuminen teollisemmaksi energiantuotantoalueeksi muuttaa alueella liikkuvien luontokokemusta sekä voi vähentää halukkuutta liikkua alueella totuttuun tapaan, vaikka tuulivoima ei virkistyskäyttöä estäkään. Kokemus on kuitenkin yksilöllinen. Hankealueen läpi on aikaisemmin kulkenut 100 km pitkä vaellusreitti Paavon polku, mutta se on osin umpeutunut ja sen ylläpito on osittain lopetettu vuonna 2014.

Lentoestevalot muuttavat maiseman luonnetta etenkin pimeällä ja kirkaalla säällä, kun valot erottuvat selkeästi korkealla ilmassa, puuston latvuston yläpuolella, missä ei ole muita valonlähteitä. Etenkin tuulivoimapuiston elinkaaren alkuaikana, maisema, joka on totuttu näkemään ilman minkäänlaisia valolähteitä, voidaan kokea levottomana.

Lentoestevalojen aiheuttamat vaikutukset lieventyvät huomattavasti, jos voimaloihin voidaan asentaa kirkkaiden valkoisten vilkkuvien valojen sijasta matalataajuiset yöaikaan jatkuvasti palavat punaiset valot. Lentoestevalojen aiheuttamaa häiriötä voidaan mahdollisesti tulevaisuudessa myös lieventää sammuttavilla lentoestevaloilla. Myös uusimpien kapeakeilaisten lentoestevalojen käyttäminen lieventää valojen maisemavaikutuksia. Valokeila suuntautuu kapeampana suoraan ylöspäin. Lentoestevalojen ratkaisusta päättää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Osayleiskaavan toteutumisesta aiheutuvien haittojen minimointi on huomioitu alueen suunnittelussa ja osayleiskaavalla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen tai virkistykseen.

Taludellinen kokonaistarkastelu puuttuu

Tuulivoimahankkeiden tarkastelussa esitetään vain kunnalle tulevat kiinteistöverotulot sekä mahdolliset rakennusajan tulovirrat. Ei kuitenkaan ole esitetty laskelmia siitä mitä vaikutuksia on sillä, jos tuulivoimalaitoksista perittävä kiinteistövero asetetaan tasausjärjestelmän piiriin, jolloin verotuloja jaettaisiin myös

sellaisille kunnille, joilla ei ole tuulivoimaloita. Ei myöskään ole esitetty laskelmia vaikutuksista, että tuulivoimarakentamisen vuoksi kunnasta muutetaan pois, yrityksiä lähtee pois, kunta menettää vapaa-ajanasukkaita ja uusia kuntalaisia. Tuulivoimapakolaisuus on todellinen uhka, joka on jo lähtenyt liikkeelle. Esimerkiksi Lapinlahdella Tielammen vaikutusalueella on yritys jo lähtenyt pois ja useita rakennusprojekteja on jäissä ja näiden myötä asukkaat menetetty kunnasta tuulivoimahankkeiden vuoksi, tilat eivät saa jatkajia, jos tuulivoimarakentaminen toteutuu. Kuinka monta muuta vastaavaa tapausta on, joita emme vielä tiedä. Jo tuulivoimasuunnitelmat näivettävät kuntaa ja toteutuessaan tuulivoimarakentaminen on kuolinisku Lapinlahden kunnalle. Puuttuu myös laskelmat siitä mitä taloudellisia menetyksiä ihmisille aiheutuu, kun oma koti muuttuu tuulivoimarakentamisen vuoksi arvottomaksi ja mahdottomaksi paikaksi asua ja elää. Taloudellisten vaikutusten erilaiset realistiset laskelmat tulee esittää kuntalaisille ja päättäjille.

Kehitetään kuntamme veto- ja pitovoimaa ja ei karkoteta asukkaita tuulivoimalla. Tutkittu on, että esim. nuoria kiinnostaa maalla ja asuminen <https://yle.fi/a/74-20029491> sekä pienillä paikkakunnilla esim. naapurissa lisäalassa tehty karttoitus <https://yle.fi/a/3-11403454> Kukaan ei perusta kotiaan, osta asuntoa tai kotitilaa tuulivoimatehdasalueelta eli menetämme nämä maalla asumisesta kiinnostuneet nuoret. ”Jos nuorten unelmia halutaan hyödyntää, päättäjiltä vaaditaan rohkeutta toimia toisin ja visioida.” Tuomas Kuhmonen

Kaavan laatijan vastine: Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimala on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtionosuusjärjestelmää. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on olennainen osa valtionosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisältymistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykyä, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat maise-massa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvät vaikutukset ovat usein luonteeltaan subjektiivisia eivätkä ole välttämättä yleistettävissä laajemman ihmisjoukon näkemyksiin ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asu-misolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Tuulivoiman vaikutusta kiinteistöjen arvoihin on tutkittu Suomessa. Toteutuneiden kauppajen aineisto sisälsi tiedot siitä, kuinka monta vuotta ennen tai jälkeen tuulivoiman käyttöönoton kaupat oli tehty. Tutkimuksessa käytettyjen tilastomatemaattisten menetelmien perusteella on päästy selkeään tutkimustulokseen, joka kertoo, ettei tuulivoimaloiden käyttöönotolla ole ollut tilastollista vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin. Myöskään maailmalla (mm. Yhdysvallat, Tanska, Ruotsi, sekä Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti) tehdyt tutkimukset tuulivoimaloiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon eivät ole osoittaneet, että tuulivoimalla olisi vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin. Voimaloilla voi tosin olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutuksista kiinteistöjen arvoon on avattu kaavaselostuksen kohdassa 7.16.1.

Kuntalaisten aito kuuleminen ja kysytyjen mielipiteiden huomiointi

Lapinlahdella tulee toteuttaa kuntalaisille ja päättäjille yhteinen avoin puolueeton keskustelutilaisuus kunnan oman osallisuussuunnitelman mukaisesti, jossa keskustelua käydään eri näkökulmista ja niin että tuulivoimayhtiöiden edustajat eivät ole keskustelun vetäjinä.

Kansalaisten perusoikeudet on määritelty perustuslaissa, kuntalaissa ja lukuisissa erityislaeissa. Näihin oikeuksiin kuuluu myös oikeus vaikuttaa omaan elämään kuuluviin asioihin. Kuntalaisten oikeudesta osallistua säädetään kuntalain (410/2015) 22 §:ssä. Sen mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua kunnan toimintaan. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta siitä, että kuntalaisille on tarjolla laajasti ja monipuolisesti erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia.

Miten kuntalaisilta eri tavoin kootut mielipiteet on huomioitu tuulivoimasuunnittelussa (mm. juhluvuosikysely, asukaskysely, tuulivoimayhtiöiden kuntalaiskyselyt ja pyydetyt lausunnot)? Toukokuussa 2023 tehtiin Lapinlahdella juhluvuoden teoista kysely. Kyselyn vastauksissa tulee todella vahvasti esille Lapinlahden kunnan luonnon vaaliminen. Vastikään tehtiin kuntalaiskysely, tämän kyselyn tulokset, myös avoimien kysymysten vastaukset, tulee tuoda reilusti esille kuntalaisille. Mitä asioita kuntalaiset nostivat kyselyssä arvokkaaksi ja vaalimisen arvoiseksi? Mitä ideoita kuntalaisilta tuli kunnan talouden kohentamiseen? Kunnan virkamiesten ja valtuutettujen tulee tehdä kuntalaisen kanssa yhdessä tulevaisuuden visiointityötä. Ja jos kysytään, niin on myös kuultava ja huomioitava. Kuntalaisten mielipiteillä on oltava merkitystä esimerkiksi, jos tehdään asukaskysely ja 70 % vastustaa tuulivoimarakentamista alueelle, niin tällä pitää olla vaikutusta!

Kaavan laatijan vastine: Osayleiskaava laaditaan Alueidenkäyttölain määrittelemän kaavaprosessin mukaisesti; prosessin aikana osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun kolme kertaa. Kaava-työn alkaessa osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä, kaavaluonnos syksyllä 2024 ja kaavaehdotus keväällä 2025. Osayleiskaavasta ja YVA-menettelystä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, minkä lisäksi kaavan ehdotusvaiheen kuulemisen aikana järjestettiin kolmas yleisötilaisuus. Eri vaiheiden kuulemisesta on tiedotettu myös erillisin kirjein lain edellyttämää laajemmalle alueelle. Kaavaratkaisussa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitu kaavasta ja YVA-menettelystä saatu palaute ja kaavasta saatua palautteeseen on kirjoitettu kaavan laatijan vastineet, jotka ovat kaavaselostuksen liitteinä.

Lapinlahden kunnanhallitus teki päätöksen 30.10.2023 § 224 järjestää puolueettoman, tutkimuslaitoksella teetettävän satunnaisotantaan perustuvan mielipidetutkimuksen, jossa selvitetään kuntalaisten suhtautumista Lapinlahdelle sijoittuvaan tuulivoimaan. Tutkimus järjestettiin sen jälkeen, kun kaikkien kolmen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnit olivat valmistuneet. Tutkimuksella haluttiin lisätietoa päätöksenteon tueksi tuulivoiman hyväksyttävyydestä. Satunnaisotantaan perustuvalla mielipidemittauksella turvataan myös kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Puhelinkyselytutkimuksessa (Tietoykkönen Oy, 2024) tehtiin 400 haastattelua. Kyselyn tuloksena Tielammen tuulivoimahankkeeseen myönteisesti suhtautuvia oli 37 prosenttia (22 % melko myönteisesti ja 15 % erittäin myönteisesti). Kielteisesti hankkeeseen suhtautui 27 prosenttia vastanneista (11 % melko kielteisesti ja 16 % erittäin kielteisesti). Neutraalia suhtautuminen oli 29 prosentilla ja 7 prosenttia ei osannut ottaa kantaa hankkeeseen. Asukaskyselyn ja puhelinkyselytutkimuksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.

Kuntastrategia ja Lapinlahden elinvoima

Tuulivoimahankkeet eivät sovi Lapinlahden kuntastrategiaan 2022–2025, koska strategia painottaa päätöksentekoa ohjaavina tekijöinä mm. asukkaiden viihtyvyyttä ja ympäristövaikutusten huomioimista sekä korostaa Lapinlahden imagoa kulttuuripitäjänä. Lisäksi strategiassa tavoitteena on perhemyönteisyyden edistäminen teoilla ja päätöksillä, jotka saavat perheet pysymään ja muuttamaan Lapinlahdelle. Edelleen kunnan strategiassa luvataan ottaa päätöksenteossa huomioon lapsivaikutukset sekä lapsi- ja perheneuvoston suositukset.

Lapinlahden elinvoiman rakentamisessa on tärkeää huolehtia meidän ainutlaatuisesta luonnosta. Meillä on upeita luontokohteita mm. kansallismaisema Väisälänmäki, Huuhkajankierros, Helvetin kattila, Hirvi-

polku, Äläne ja ruususenunta uinuva Paavon Polku. Meillä on kunnassa parhaillaan menossa Kulttuuri-roihi kulttuuri- ja luontomatkailun kehittämishanke (<https://lapinlahti.fi/kulttuuriroihu>). On upeaa, että työn alla on Lapinlahden elinvoiman vahvistaminen ja juuri meidän parhaiten vahvuuksien merkeissä! Siihen ei kuulu tuulivoimarakentaminen!

Kaavan laatijan vastine: Kaavaratkaisussa on sovitettu yhteen valtakunnallisia, seudullisia sekä kunnallisia tavoitteita. Osayleiskaavaa laadittaessa on selvitetty AKL 9§:n mukaisesti osayleiskaavan ympäristövaikutukset, mukaan lukien sosiaaliset, kulttuuriset, yhdyskuntataloudelliset ja muut vaikutukset.

Aluetta suunniteltaessa on huomioitu aluetta lähimmät herkät kohteet, kuten koulut, päiväkodit ja asutus.

Kaavaratkaisulla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kouluihin tai päiväkoteihin suuren etäisyyden johdosta, jolloin mm. melu- tai välkevaikutukset jäävät vähäiseksi ja ohjearvojen alapuolelle. Osayleiskaavan vaikutusta liikenteeseen sekä kevyeen liikenteeseen on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.17.

Ilmasto-ohjelma ja upea luontomme

Lapinlahden kunnan ilmastosuunnitelmassa 2021–2035 on tavoitteena luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja vesien suojelu ja hoito. Monimuotoinen luonto ja puhtaat vesistöt halutaan säilyttää myös tuleville sukupolville. Lisäksi nähdään, että hyvinvoiva monimuotoinen luonto takaa elinkeinomahdollisuuksia luonnosta. Tavoitteet eivät käy yksiin tuulivoimasuunnitelmien kanssa.

Esimerkiksi lähteiden kunnostamista ja ennallistamista on tehty vastikään Pohjois-Savossa ELY-keskuksen rahoituksella tavoitteena pelastaa arvokkaat lähteet <https://www.sttinfo.fi/tiedote/pelasta-arvokkaat-lahteet-pohjois-savossa-onko-maillasi-ojitettuja-lahteita-joita-voi-ennallistaa-ely-keskuksen-rahoituksella?publisherId=69817885&releaseId=69893989>. Tielammen tuulivoiman kaavoitusalue on erityisen lähderikasta aluetta ja usealla talolla on lähdekaivo. Tuulivoiman rakentaminen ja maamassojen mylläys ei voi olla vaikuttamatta lähteisiin ja miten huolta pidettävien lähteiden alueelle voidaan antaa lupa rakentaa? Lisäksi kaikkien vesistöjen oltava hyvässä kunnossa vuoteen 2027 mennessä (EU:n vesidirektiivi) ja tämä edellyttää hoito- ja ennallistamistoimenpiteitä ei tuhoamista. ”Vesi on timanttia arvokkaampaa!”, on todettu Pohjois-Savon metsäkeskuksesta.

Kuntalaiset käyttävät Tielammen ja sen rinnalla olevaa Iso-Petäjämäen aluetta ahkerasti ja monipuolisesti marjastus-, sienestys-, metsästys- ja virkistyskäyttöön. Alue oli aiemmin nimetty Lapinlahden kunnan sivuillakin merkittäväksi kuntalaisten ulkoilu- ja virkistysalueeksi. Valitettavasti tämä tieto on poistettu kunnan sivuilta!

Alueen eläimet ja kasvisto on merkittävää ja alueelta löytyy mittava määrä uhanalaisia ja suojeltavia kohteita. Esimerkiksi alueella kasvaa rauhoitettua kämmekkäkasveihin kuuluvaa Valkolehdokkia. Rauhoituksen vuoksi valkolehdokkia ei saa poimia tai vahingoittaa.

Alueella on susireviiri, erilaisia suurpetoja esimerkiksi tuoreita havaintoja maakotkasta sekä alue kuuluu valtaviin muuttolintuparvien reitille. Suunniteltuun tuulivoimatehdasaluekokonaisuuteen rajoittuu luontotilainen erityiskohde, Hukkasuo Natura 2000 -suojelualue (<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/hukkasuo>) ja tämän lisäksi alueella on yksityisiä suojelualueita. Tuulivoimarakentaminen ei ole realistista, koska alueen virkistyskäyttö ja arvokas luonnon monimuotoisuus tuhotaan. Rakentaminen aiheuttaa laajamittaista metsä- ja luontokatoa.

Kaavan laatijan vastine: Alueen suunnittelussa on huomioitu alueen lähteisyys ja lähteet. Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin. Lisäksi Vesilain mukaisesti lähteen luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa.

Alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä on selvitetty kahtena kesänä 2023 ja 2024, jonka myötä alueelta on tunnistettu luontoarvoiltaan merkittävät luontotyyppikuviot ja joista lakisääteiset sekä monimuotoisuudelle erityisen tärkeät luontotyyppikuviot on esitetty osayleiskaavassa omalla merkinnällään (luo), minkä lisäksi yleismääräyksen mukaisesti tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet.

Alueelle on laadittu selvityksiä (Envineer Oy) alueen linnustosta (kaavaselostuksen liite 4) ja muusta eläimistöstä (kaavaselostuksen liite 6 ja 7) joiden yhteydessä alueen eläinlajistoa on tutkittu maastonselvityksin ja joihin perustuen osayleiskaavan vaikutuksia on voitu arvioida. Osayleiskaavan ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia luontoon tai eläimistöön.

Suojelualueet on huomioitu kaavaa laadittaessa, eikä niihin ole arvioitu kohdistuvan vaikutuksia.

Materiaalit Tielammen alueesta ovat ala-arvoisia ja vähättelevät vaikutuksia luontoon ja ihmisten elinympäristöön. Luontotieto on selvityksissä puutteellista ja vanhentunut hankkeen aikana mm. suurpedot, muuttolinnut (tänäkin keväänä useita monisatapäisiäparvia lensi alueen yli) eli lisäselvityksiin on tarve. Kuntalaisten ja yhteisöjen esittämät mielipiteet, huomiot ja huolet on jätetty huomiotta. Niiden kautta tulleita näkökulmia ja faktoja ei ole aidosti selvitetty. Tielammen alue on täysin soveltumaton tuulivoimatehdasalueeksi.

Kaavan laatijan vastine: Alueidenkäyttölain 9§:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laaditun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin.

Yhteysviranomaisen (Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Jos yhteysviranomaisen ei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi, se on ilmoitettava hankkeesta vastaavalle, miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä.

Yhteysviranomaisen on 23.1.2025 antanut perustellun päätelmän Tielammen tuulivoimahanketta ja sähkönsiirtoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Yhteysviranomaisen toteaa päätelmässään, että arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta eikä se sisällä sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisesta laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen kuvaus, teemakohtaiset vaikutukset, vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi ja vaikutusten seurantarve on esitetty ja arvioitu riittävällä tavalla.

Kaavaselostuksen liitteenä 13 on esitetty tiivistelmätaulukko yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esittämistä huomioista YVA-selostuksesta, jonka yhteydessä on esitetty myös vastine, kuinka asiat on huomioitu kaavaratkaisussa.

Maakunnassamme ja Lapinlahdella on kovin kummallisen ristiriitaiset tavoitteet. Pohjois-Savo on etujoukoissa luontokatoa vastaan. Maakuntamme on mukana luontokatoa torjuvassa Priodiversity Life -hankkeessa ja samaan aikaan maakuntakaavassa ja kunnan kaavoitussuunnitelmissa ehdotetaan alueita potentiaaliseksi tuulivoimatehdasalueeksi, joka tuhoaa luontoa ja aiheuttaa suurmittaista luontokatoa.

Tielammen tuulivoimatehdasalueen kaavoitus on keskeytettävä, koska se aiheuttaa luonto- ja metsäkatoa ja on ristiriidassa Pohjois-Savossa ja laajemmin Suomessa meneillään olevan Priodiversity LIFE -hankkeen tavoitteiden kanssa. Luontokatoa torjuvassa hankkeessa kootaan parhaita käytäntöjä luonnon mo-

nimuotoisuuden turvaamiseksi, sillä lajien ja niiden elinympäristöjen uhanalaistuminen on huolestuttavaa vauhtia etenemässä Suomessa. Hankkeessa laaditaan kahdeksaan maakuntaan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelma, jota kutsutaan myös nimellä LUMO-ohjelma. Ohjelmien tarkoitus on kerätä alueellinen luontotieto yhteen ja määritellä kunkin maakunnan tärkeimmät monimuotoisuuskeskittymät. Hankkeeseen osallistuvat tutkimusorganisaatiot tuottavat hankkeen aikana määrittelytyötä tukevia paikkatietoanalyyssejä. Ohjelmat kokoavat tietoa maakuntien luonnon nykytilasta ja siihen kohdistuvista uhista ja paineista. Ohjelmiin määritellään erilaisia toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. LUMO-ohjelmat laaditaan kaksivaiheisesti laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Ohjelman tavoitteena on lisätä alueellista yhteistyötä ja eri tahojen osallistumista oman lähiympäristönsä luonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

Eli ei ole mitään järkeä edetä tuulivoimasuunnitelmissa, jotka tuhoavat äärimmäisen arvokasta luontoamme Lapinlahdella (mm. lähteiköt, uhanalaiset ja rauhoitetut lajit, kansallismaisema). On käsittämätöntä, että tuulivoimarakentaminen saisi alueella poikkeuslupia rauhoitettujen ja uhanalaisten lajien kohdalla, heikentäen näin luonnon monimuotoisuutta tai saisi tuhota kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöjä. Kaava-aineistossa myös vähätellään talousmetsän arvoa, jolla on myös sijansa luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä.

Kaavan laatijan vastine:

Alueen hanketoimija toteuttaa hankkeen yhteydessä vapaaehtoista biodiversiteettikompensaatiota vuokraamalla tuulivoimahankkeen toiminta-ajaksi vanhan metsän alueen Kuopiosta. Kompensaatioalueesta tulee suojelumetsä, jossa toteutetaan erinäisiä toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Tällä edistetään luonnon monimuotoisuutta alueellisella tasolla.

Lupa- ja valvontavirasto (31.12.2025 asti ELY-keskus) voi myöntää luvan poiketa kasvilajin rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Huomionarvoisista kasvilajeista valkolehdokin esiintymien hävittämisen edellyttämä luonnonsuojelulain mukainen poikkeuslupa on haettu ja saatu syksyllä 2025 (25.11.2025 POSELY/1790/2025). Valkolehdokki on elinvoimainen (LC), ja alueelle tulee jäämään rakentamisen jälkeenkin lukuisia esiintymiä.

Pohjois-Savo on maisemamaakunta. Tielammen ja Iso-Petäjämäen vaikutusalueella on valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Kaava-aineistot toteavat merkitykset, mutta vähättelevät vaikutuksia esimerkiksi mallinuskuvat eivät tuo esille todellisia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Tielampiaineistossa esimerkiksi vaikutukset Väisälänmäeltä nähtävään maisemaan olivat vähäteltyjä! Lapinlahden Väisälänmäen kansallismaisema - elävä kulttuuriperintö, jota on esimerkiksi ikuistettu lukuisiin maalauksiin, tulee säilyttää ja sitä tulee suojella, eikä tuhota tuulivoimarakentamisella. On huolehdittava maisemamaakunnan ja arvokaiden kulttuuriympäristöjen säilymisestä.

Kevättalvella 2024 Helsingissä olleilla matkamessuilla Iisalmi ja tienoot -osastolla kyseltiin ahkerasti alueemme luontopoluista, luontoreiteistä, pyöräily- ja hiihtoreiteistä. Siis kiinnostusta on jarruttaa jo Ylä-Savon kohdalla eikä mennä Lappiin asti luontomatkailemaan. Tuulivoiman sijaan Lapinlahden kunnan tulee kehittää luontomatkailemaa. Ja ottaa mallia esimerkiksi Keski-Suomen luontoposiitivinen maakunta tavoitteista <https://www.meijanpolku.fi/blogi/>

Luontomatkailemaan kehittämiseen kannattaa koota kaikki Ylä-Savon kunnat mukaan ja tuoda esille kaikki upea luontotarjonta mitä meillä on. Lapinlahdella tuulivoimasuunnitelma-alueilla olevan hienon luonnon lisäksi esim. Väisälänmäki (kansallismaisema) ja Helvetin kattila (pyhä paikka/SKS). Luonnon lisäksi kulttuuriperintö, paikalliset tarinat, ympäristöystävällisyys, kestävä kehitys vetoavat matkailijoihin ja uusiin asukkaisiin, kehitetään niitä. Lapinlahti on ollut visionääri ja edellä aikaansa esimerkiksi kunta on kehittänyt Väisälänmäen kulttuuri- ja luontopolun ja Paavon polun. Paavon polku tulee entistää ja tuoda uuteen

kukoistukseen ja nostaa esiin Lapinlahden erinomaiset muut luontokohteet nyt kun retkeily ja luontobuumi on vauhdissa.

Kaavan laatijan vastine:

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet on huomioitu alueen suunnittelussa. Maastokäynneillä alueelta on otettu valokuvia eri etäisyyksiltä maiseman kannalta oleellisista pisteistä, joiden tavoitteena on ollut havainnollistaa osayleiskaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen näkyvyyttä eri etäisyyksillä eri alueille. Kuvauksessa on pyritty käyttämään 53-57 mm kinovastaavuutta, sillä se vastaa mahdollisimman lähelle vastaavuutta ihmissilmän kanssa, joskin osa kuvista on otettu 24-28 mm ja 36-37 mm kinovastaavuudella voimaloiden läheisyydestä tai maastonmuodoista johtuen. Havainnekuvien sekä näkemäalueanalyysin perusteella on voitu arvioida tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusta alueittain sekä kokonaisuutena asiantuntijatyönä. Havainnekuvat on esitetty kokonaisuudessaan kaavaselvityksen liitteessä 3.

Alueen läpi aikaisemmin kulkenut vaellusreitti Paavon polku on osin umpeutunut ja sen ylläpito Lapinlahdella on lopetettu vuonna 2014.

Vihreän siirtymän toteutusta ilman laajamittaisia riskejä

Tuulivoimarakentaminen on täynnä riskejä. Tuulivoimayhtiöiden omistajanvaihdokset, tuulivoiman terveys- ja luontovaikutukset, erilaiset tuulivoimaonnettomuudet ja kaikki ennakoimattomat muutokset tekevät tuulivoimasta todella riskialttiin. Kuvitelma saada rahaa kuntaan tuulivoimarakentamisen kiinteistövero- ja tuloilla voi lopulta päättyä siihen, että tuloja ei tule ja kuntamme on tuhattu ulkomaisten yhtiöiden toimesta. Suomi on jo sähköomavarainen, toisin sanoen tuotamme vuositasaalla kotimaassa yhtä paljon sähköä kuin kulutamme. Miksi suostua kolonialismiin ja antaa ulkomaalaisten yhtiöiden tulla tuhoamaan kuntamme.

Voimme toteuttaa Vihreän siirtymän tavoitteita Lapinlahdella vauhdittamalla ratkaisuja, joilla voimme vähentää ilmastopäästöjä ja luonnonvarojen kulutusta sekä edistää luonnon lajirikkauden säilymistä. Meillä Lapinlahdella on lajikas luonto, säilytetään ja vaalitaan sitä! Eletään kohtuullisesti, etsitään yhdessä tulevaisuutta, jossa hyvä jatkuu! Päätetään yhdessä, mitkä ovat luovuttamattoman tärkeitä asioita kotikunnassamme.

Tuulivoimarakentaminen tulee vaikuttamaan kaikkiin kuntalaisiin ja koko kunnan tulevaisuuteen. Jos tuulivoimarakentaminen toteutuu, emme ole enää houkutteleva asuinkunta, vapaa-ajankunta, retkeilykunta, matkailukunta yms. Olemme pelkästään tuulivoimatehdasaluetta, jonka hyödyt valuvat ulkomaille ja meille jäävät haitat.

Lapinlahden kuntaan on laadittava **tuulivoimastrategia**, joka laaditaan yhteistyössä kuntalaisten kanssa, ennen kuin kuntaan hyväksytään rakennettavaksi yhtäkään tuulivoimatehdasaluetta. Tuulivoimarakentaminen ei voi olla villiä markkinaehtoista kolonialismia vaan sen tulee perustua ja se tulee sovittaa Lapinlahden tulevaisuuden pitkäaikaiseen ja kestäväan kehittämiseen. Lisäksi energiahankkeilta on Lapinlahdella vaadittava **ympäristölupa**.

Pohjois-Savon lainvoimaisissa maakuntakaavoissa suunnittelualuetta ei ole osoitettu tuulivoima-alueeksi. Kaavoituksessa on huomioitava, että jokaiselle kunnan asukkaalle taataan elämänrauha sekä terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Tämänhetkinen kaavaehdotus ei tätä takaa ja turvaa! Vaadimme, että Tielammen alueen kaavoitus on keskeytettävä.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaava on laadittu nykyisten lakien ja ohjeistusten mukaisesti, kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun perustuen. Alueelle laadittujen selvitysten yhteydessä on huomioitu selvitysten ja arviointien epävarmuustekijät ja mm. vaikutukset turvallisuuteen on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.19.

Fingridin sähkön tuotanto- ja kulutusennusteen mukaan Suomi on edeltävinä vuosina ollut lähestulkoon sähköomavarainen. Ennusteessa kerrotaan kuitenkin, että vuonna 2030 sähkön tuotanto ja kulutus voivat olla 50 prosenttia suuremmat kuin nykyään ja vuonna 2035 jopa kaksinkertaiset verrattuna nykyään. Sähkön kulutuksen arvioidaan lisääntyvän teollisuudessa, lämmityksessä ja liikenteessä.

Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: *”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentialiaa merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentialiaa osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2023:57.”*

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen suunnitelmien ja selvityksien perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimantuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentialiaisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakunta-kaavaehdotuksella osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

5.8 MUISTUTUS 6

Muistutus 7.7.2025

Muistutus seuraavista asioista, jotka eivät mielestäni tue Tuulivoimapuiston rakentamista Tielammen alueelle.

Tielammen tuulivoimayleiskaava ei sijaitse maakuntakaavassa osoitetulla tuulivoimateollisuusalueella, sen vuoksi on huomioitava, että tuulivoimalan ja asutuksen välillä on oltava 8 kertaa tuulivoimalankokonaiskorkeuden etäisyys, joka etäisyys ei nykyisen suunnitelman mukaan täyty.

Tuulivoimaloiden ja asutuksen väliä on pienemmillään vain alle 2 km. Voimaloiden väliset etäisyydet vain 550-850 m, joka aiheuttaa melun voimistumisen. Kansainvälinen suositus on $8 \times$ roottorin halkaisija eli $154 \times 8 = 1232$ m. Tuulen yläpuolella oleva voimala aiheuttaa jättipyörre-efektin tuulen alapuolella olevaan. Tämä matalataajuinen melu tunkeutuu rakennuksien sisälle ja aiheuttaa mahdollisia terveyshaittoja. Lapinlahdella olisi oltava sama vähintään 2 km suojaetäisyys asutukseen /loma-asuntoihin, kuten lisälomassa on päätetty.

Liian lähelle sijoittuvat tuulivoimalat altistaa asukkaat mm. melu - maisema- ja terveyshaitoille.

Kaavan laatijan vastine:

Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumisesta osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavalla osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylitä lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Tuulivoimaloiden välinen sijoitusetäisyys määräytyy usean tekijän, kuten turbiinin koon, voimaloiden lukumäärän ja voimaloiden lukumäärän ja voimaloiden sijoituskuvion perusteella. Lisäksi myös alueen tuulisuus ja voimaloiden tuotto-odotus vaikuttavat voimaloiden sijoitteluun. Tuulivoimaloiden lapojen pyöriminen aiheuttaa ilman virtaukseen häiriön, jonka vuoksi tuulivoimaloita ei tule sijoittaa tuulipuistossa liian lähelle toisiaan. Voimaloiden sijoittelussa on huomioitu voimaloiden välinen riittävä etäisyys.

Tielammen alueella sijaitsee Niemisen vedenottamo ja pohjavesivaranto.

Tuulivoimaloista irtoava mikromuovi voi saastuttaa pohjavesiä, tästä aiheutuu pitkäaikaisia ja kalliita puhdistustoimia vuosikymmenien aikana, vaarantaen ihmisten ja eläinten terveyden.

Tuulivoimarakentaminen tuhoaa peruuttamattomasti kunnan kulttuurimaisemat ja vähentää asuinviihtyvyyttä.

Kuntalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan asuinpaikasta riippuen, Tuulivoimapuistojen läheisyydessä asuvat joutuvat kärsimään haitoista johtuen kovimman hinnan.

Myös menetettävät luontoarvot on huomioitava päätöksenteossa. Iso-Petäjämäen tuulivoimaosayleiskaava (ehdotusvaihe).

Lähin Iso-Petäjämäen kaavaehdotuksessa osoitettu tuulivoima-alue sijoittuu lähimmillään 1,5 km etäisyydelle Tielammen lähimmästä suunnitellusta voimalapaikasta. Lähelle suunnittelun alueen rajaa sijoittuvan Pieni Hirvijärjen ranta-alueille on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo-2 ja luo-3), joilla on osoitettu viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueita sekä suojeltuja tai uhanalaisia luototyyppejä tai kasvillisuutta.

Alueella on mitä todennäköisimmin uusi susireviiri.

Päätöksen teossa olisi huomioitava myös se, ettei kunta välttämättä saa nyt ajatellussa laajuudessa kiinteistöverotuloja, ettei ne tule kokonaisuudessaan kunnalle, vaan jo seuraava hallitus voi päättää, että osaniistä tuloutetaan valtiolle.

Mielestäni tuulivoimapuistojen rakentaminen Tielammen alueelle ei hyödytä kuntalaisia niin paljon, että puhtaasta monimuotoisesta luonnosta eläimistöineen ja kasvillisuuden rikkaudesta kannattaisi luopua rakentamalla tuulivoimaloita.

Kaavan laatijan vastine:

Alueen suunnittelussa ja rakenteiden sijoittelussa on huomioitu alueen lähteisyys ja pohjavedet sekä alueen pintavedet.

Alueelle osittain sijoittuva Niemisen vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue on osoitettu osayleiskaavassa omalla merkinnällä (pv). Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikka 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu määräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin (selostuksen kohta 7.7) tai maa- ja kallioperään (selostuksen kohta 7.6).

Maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseksi (kaavaselistuksen kohta 7.4). Maisemavaikutusten arvioinnissa on huomioitu eri vaikutusalueiden virkistyskohteet.

Maisemavaikutusten merkittävyys Väisälänmäen ja Onkiveden kulttuuriympäristön arvohteiden keskittymään on kohtalainen. Väisälänmäen maisema-alueelle, Maaninkajärven ja Onkiveden kulttuurimaisemiin ja Maaningan-Lapinlahden kulttuurimaisemiin näkyy enimmillään 4-10 voimalaa näkemäalueiden keskittyessä Onkiveden vesistöalueelle. Väisälänmäen kylälle (RKY) ei näkemäalueanalyysin mukaan muodostu näkymiä voimaloihin. Väisälänmäellä on kuitenkin näkötorni, josta voimalat näkyvät kaukana horisontissa. Väisälänmäen kuvauspisteeltä katsottuna voimalat näkyvät maisemassa, mutta eivät ole erityisen hallitsevia.

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista suurimpia ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Näillä voi olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutus alueen houkuttelevuuteen on kuitenkin kokemuserusteinen ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asumisolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Osayleiskaavan laadinnassa on huomioitu alueen luontoarvot. Osayleiskaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia eläimistöön, kasvillisuuteen tai luontotyyppeihin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi linnustoon ja eläimistöön on esitetty kaavaselistuksen kohdissa 7.10 ja 7.11 sekä kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdassa 7.8.

Muistutuksessa esitetty viitasammakon elinalue Pieni-Hirvijärven pohjoispäässä on tunnistettu luontoselvityksessä ja määritelty lajin lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Osayleiskaavan toteutumisesta ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia viitasammakkoon.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimala on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtionosuusjärjestelmää. Vero-tuloihin perustuva valtionosuuden taseus on olen-nainen osa valtionosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti

tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisällymistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykyä, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

5.9 MUISTUTUS 7

Muistutus 4.7.2025

Tielammen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus ja selostus on näkemykseni perusteilla siltä edellytettyjen maiseman vaalimista sekä tuulivoimarakentamisen ja muun maankäytön sopeutumisesta maisemaan ja ympäristöön koskevien sisältövaatimusten vastainen. Kaavaehdotuksessa ei toteudu esim. turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luominen. Myöskään luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyminen eikä ympäristönsuojelu ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen ei toteudu.

Tielammen tuulivoimaosayleiskaava ei ole toteuttamiskelpoinen, koska se sijaitsee liian lähellä asutusta. Tämä tulee esille oikein hyvin Kaavaselostuksen (13.5.2025) kuvassa 4 ja Taulukossa 2. Lisäksi alueella on suurenmoinen luonto ja eläimistö, jonka turmeleminen olisi suuren luokan rikos.

Luontoselvitykset: paikalliset asukkaat ja luonnossa liikkujat ovat tuoneen esille, että alueella on susireviiri. Tuulivoimatoimijan teettämät suurpetoselvitykset ovat vanhentuneet ja niiden perusteella kuntapäätäjät tekevät arvionsa virheellisen tiedon pohjalta.

Pohjois-Savon Maakuntakaava: Tielampi ei ole merkitty Maakuntakaavaan tuulivoimapotentialisena alueena.

Etäisyys asutukseen: Jotta valmistelussa olevan uuden alueidenkäyttölain määräykset toteutuisivat, tulisi voimaloiden sijaita vähintään 2 km päässä asuinrakennuksista (8 x 250 m).

Huom: tämä on minimi.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaavaa laadittaessa on otettu huomioon Alueidenkäyttölain 39 § ja 77 a§ mukaiset sisältövaatimukset. Osayleiskaava perustuu YVA-menettelyssä tehtyihin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin sekä maakunnallisiin inventointeihin ja selvityksiin. Osayleiskaavalla ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä kokonaisvaikutuksia mm. maisemaan tai ympäristöön.

Suurpetoselvityksen tulosten tiivistelmä on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 3.1.3.7 ja vaikutusten arviointi kohdassa 7.11. Kohtaan 3.1.3.7 on täydennetty viimeisin susien reviiri- ja havaintotieto (Luke).

Alueen luontoselvityksissä ei saatu viitteitä suurpetojen lisääntymis- tai levähdyspaikoista. Myös muiden tausta-aineistojen pohjalta muodostettu yhteiskuva tukee tätä satunnaisempaa saalistus- ja reviirikäyttäytymistä.

Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: "Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentialia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisem-

min, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hanke-alueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen alumerkinnän aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavalla osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Pohjavesialueet ja lähteet: kaavaselostus on erittäin puutteellinen tältä osin, ala-arvoinen lienee oikea nimitys.

Tuulivoimaloiden etäisyys toisistaan: Kaavaehdotuksen perusteella näyttää siltä, että tuulivoimaloiden etäisyydet toisistaan ovat vain 550–850 metriä. Jos roottorinhalkaisija on 170 m kuten kaavaselostuksen kohdassa 1.2.3 sanotaan, tulee tuulivoimaloiden etäisyys toisistaan olla $8 \times 170 \text{ m} = 1\,360 \text{ m}$. Jos näin ei ole, tuulen yläpuolella oleva voimala aiheuttaa jättöpyörre-efektin tuulen alapuolella olevaan. Tästä aiheutuva matalataajuinen melu voimistuu ja näin ollen melumallinnokset eivät pidä paikkaansa. Matalataajuinen melu tunkeutuu rakennusten sisään ja yleisen tiedon mukaan se vaikuttaa myös eläinten käyttäytymiseen, sekä kotieläinten että luonnossa olevien.

Maisemavaikutukset: Kuvat on otettu ja esitetty niin, ettei niistä saa oikeasti selvää kuinka massiivisista teollisuuslaitoksista on kysymys. Tuulivoimalat sijoittuvat mäkien päälle. Korkeimmillaan lapakorkeus ylettyy 429 metriin merenpinnasta (MPY). Ja Onkiveden (MPY = 85 m) pinnasta siis 344 metriin.

Kaavan laatijan vastine:

Alueidenkäyttölain 9§:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laaditun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin.

Yhteysviranomaisen (Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus; 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Jos yhteysviranomaisen ei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi, se on ilmoitettava hankkeesta vastaavalle, miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä.

Yhteysviranomaisen on 23.1.2025 antanut perustellun päätelmän Tielammen tuulivoimahanketta ja sähkönsiirtoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Yhteysviranomaisen toteaa päätelmässään, että arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta eikä se sisällä sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaista

laitimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen kuvaus, teemakohtaiset vaikutukset, vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi ja vaikutusten seurantarve on esitetty ja arvioitu riittävällä tavalla.

Kaavaselostuksen liitteenä 13 on esitetty tiivistelmätaulukko yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esittämistä huomioista YVA-selostuksesta, jonka yhteydessä on esitetty myös vastine, kuinka asiat on huomioitu kaavaratkaisussa.

Tuulivoimaloiden välinen sijoitusetäisyys määräytyy usean tekijän, kuten turbiinin koon, voimaloiden lukumäärän ja voimaloiden sijoituskuvion perusteella. Lisäksi myös alueen tuulisuus ja voimaloiden tuotto-odotus vaikuttavat voimaloiden sijoitteluun. Tuulivoimaloiden lapojen pyöriminen aiheuttaa ilman virtaukseen häiriön, jonka vuoksi tuulivoimaloita ei tule sijoittaa tuulipuistossa liian lähelle toisiaan. Voimaloiden sijoittelussa on huomioitu voimaloiden välinen riittävä etäisyys.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeen (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta. Ohje on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tuulivoimaloiden melun mallinnusohje on tarkoitettu ohjeeksi suunnittelussa arvioidessa tuulivoimaloiden tuottamaa melukuormitusta ympäristönsuojelulain täytäntöönpanossa ja soveltamisessa, sekä alueidenkäyttölain mukaisissa menettelyissä. Melumallinnuksen epävarmuus sisällytetään laskennan lähtöarvoina käytettyyn tuulivoimaloiden melupäästön lukuarvoon. Mallinnuksessa tuulivoimaloiden melupäästölle käytetään riittävän suurta varmuutta huomioiden melun mahdolliset erityispiirteet.

Matalataajuisen melun arvioinnissa käytetään Suomen asumisterveysasetuksessa määriteltyjä taajuuskohtaisia arvoja, jotka antavat toimenpiderajat matalataajuisen melun yöaikaisille sisämelutasoille. Ympäristöministeriön ohjeen mukaan matalataajuinen melu määritetään melulle merkittävimmin altistuvien rakennusten ulkopuolella terssikaistoittain. Tämä mahdollistaa tiedon rakennuksen sisämelutason arvioinnin laskemiselle. Ympäristöministeriön ohjeiden mukainen matalataajuisen melun mallinnus perustuu Tanskan ympäristöhallinnon ohjeissa esitettyyn menetelmään (DSO 1284), johon on tehty Suomen olosuhteisiin perustuvia tarkennuksia. Tanskan menetelmässä on määritelty rakennuksen ääneneristävyyssparametri taajuuskaistoittain, jolloin saadaan laskettua myös sisämelutasot ja ohjearvoihin verrannolliset mallinnustulokset.

Maastokäynneillä alueelta on otettu valokuvia eri etäisyyksiltä maiseman kannalta oleellisista pisteistä, joiden tavoitteena on ollut havainnollistaa osayleiskaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen näkyvyyttä eri etäisyyksillä eri alueille. Kuvauksessa on pyritty käyttämään 53-57 mm kinovastaavuutta, sillä se vastaa mahdollisimman lähelle vastaavuutta ihmissilmän kanssa, joskin osa kuvista on otettu 24-28 mm ja 36-37 mm kinovastaavuudella voimaloiden läheisyydestä tai maastonmuodoista johtuen. Havainnekuvien sekä näkemäalueanalyysin perusteella on voitu havainnoida tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusta alueittain sekä kokonaisuutena. Havainnekuvat on esitetty kokonaisuudessaan kaavaselostuksen liitteessä 3.

Silmänlumetta: voimaloiden korkeuden laskeminen 250 metriin ja voimaloiden määrän pudottaminen 10:neen on Tuulivoimatoimijalta oikein harkittua ja saadaan näyttämään, että ”myönnytyksiä ja vastaanottoja” on tehty. Kaikki on vain teatteria kuten ns. kompensatioalueet jossain Pohjois-Savossa.

Kiinteistöverotulot kunnalle: yleisötilaisuudessa esitetyt rakentamiskustannukset ja niiden perusteella lasketut kiinteistöverotulot ovat huomattavasti korkeampia kuin muut tuulivoimatoimijat esittävät. Kuntapäätäjien ei pidä sokaistua Eurowind Energy Oy:n esittämistä luvuista.

Ainoa oikea vaihtoehto on VEO eli ei rakenneta. Yhteisvaikutukset Iso-Petäjämäen TV-hankkeen kanssa ovat erittäin suuret ja arvaamattomat. Kaavaehdotuksella ei ole yleistä hyväksyntää. Kunnan teettämä

kyselytutkimus 12/2024 oli harkitusti painotettu niin, ettei tuulivoimala-alueiden lähiasukkaiden näkemys tullut esille. Lisäksi nimenomaan Tielammen lähimmät postinumeroalueet jäivät kokonaan otanasta pois, koska ko. alueen lapinlahtelaisten postinumerot ovat Iisalmen postinumeroita.

Kaavan laatijan vastine:

Tuulivoimalassa verotettavaa kiinteistöä ovat voimalan perustukset, torni ja konehuoneen kuori. Kiinteistövero määräytyy näiden kolmen asian investointi- ja rakentamiskustannuksen perusteella, joista noin 30 % kuuluu verotuksen piiriin. Tuulivoimaloiden omistaja toimittaa verottajalle tyypillisesti voimalavalmistajalta saamansa erittelyn verottavana kiinteistönä huomioitavien voimalan osien kustannuksista. Kustannukset vaihtelevat paljon rakennusajankohdan ja voimalatyyppin mukaan, joten tarkkaa kiinteistöveromäärää ei tässä vaiheessa voida vielä tietää.

Suomen Tuulivoimayhdistys on arvioinut, että yhdestä tuulivoimalasta kertyy sen elinkaaren aikana kiinteistövero noin 400 000 euroa, mikäli kunnalla on käytössä korkein mahdollinen voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti (3,10 %). Lapinlahden kunnan kiinteistöveroprosentti voimalaitoksille on 3,10 %. Näin ollen 10 tuulivoimalan Tielammen tuulivoimahankkeessa kiinteistöverotuloa kertyisi koko elinkaaren aikana noin 4 miljoonaa euroa.

Tuulivoimalan kiinteistöverotettava arvo laskee vuosittain 2,5 % ikäalennuksen verran, kunnes saavuttaa 40 % minimiverotusarvon. Verotettavaa arvoa nostaa kuitenkin vuosittain vaihtuva yleinen rakennuskustannusindeksi, joten kiinteistöverotettava arvo ei välttämättä laske joka vuosi ikäalennuksesta huolimatta. Lisäksi raaka-aineisiin kohdistuu globaaleilla markkinoilla jatkuvia nousupaineita, joten on mahdollista, että voimaloiden hankintahinnat ja siten verotuotot ovat suurempia kuin nyt arvioidut.

Yhteisvaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.20, eikä Tielammen toteutumisella ole arvioitu muodostuvan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalamäärä on vähennetty 17 voimalasta 10 voimalaan, jonka myötä yhteisvaikutuksia erityisesti melun, välkkeen ja maiseman osalta on saatu vähennettyä.

Lapinlahden kunnanhallitus teki päätöksen 30.10.2023 § 224 järjestää puolueettoman, tutkimuslaitoksella teetettävän satunnaisotantaan perustuvan mielipidetutkimuksen, jossa selvitetään kuntalaisten suhtautumista Lapinlahdelle sijoittuvaan tuulivoimaan. Tutkimus järjestettiin sen jälkeen, kun kaikkien kolmen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnit olivat valmistuneet. Tutkimuksella haluttiin lisätietoa päätöksenteon tueksi tuulivoiman hyväksyttävyydestä. Satunnaisotantaan perustuvalla mielipidemittauksella turvataan myös kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Asukaskyselyn ja puhelinkyselytutkimuksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.

5.10 MUISTUTUS 8

Muistutus 3.7.2025

En hyväksy Tielammen tuulivoimaosayleiskaavaluonnosta ja kannatan vaihtoehtoa VEO eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. On hyvä asia, että voimaloiden määrää on vähennetty, mutta siitä huolimatta sekä YVA-selvitys että osayleiskaavaluonnos, vahvistavat edelleen käsitystäni siitä, että Tielammen alue ei sovellu tuulivoimateollisuusalueeksi. Tielammen tuulivoimala-alueetta ei ole lainvoimaisessa Pohjois-Savon maakuntakaavassa osoitettu tuulivoiman tuotantoalueeksi.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon voimaloiden vaikutusalueella tulisi huomioida nykyistä paremmin mm. määrittelemällä riittävä etäisyys asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen ja tuulivoimaloiden välillä. Tielammen

hankkeen lyhyin etäisyys, 1 km, on ehdottomasti liian vähän. Etäisyys tulisi olla vähintään 8 kertainen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeuteen.

Kaavan laatijan vastine:

Maakuntakaavan aluemerkitöjen rajaukset ovat luonteeltaan yleispiirteisiä ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa, mikä todetaan myös maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostuksessa kaavaratkaisun kuvauksessa: ”Tuulivoimahankkeiden toteuttamisen yhteydessä maakuntakaavan tuulivoimapotentiaalia merkintää tulee tulkita joustavasti. Tuulipuistojen yleiskaavahankkeissa ja niiden ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa tuulivoiman toteutuksen edellytyksiä tutkitaan maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin potentiaalia osoittava maakuntakaavan rajausta joustaa ja mahdollistaa myös laajempia hankealueiden toteutuksia. Maakuntakaavan joustamisesta tuulivoima-alueiden yleiskaavoituksessa on olemassa tuore KHO:n vuosikirjapäätös KHO:2023:57.”

Kaavaprosessin ja YVA-menettelyn aikana tehtyjen selvitysten perusteella kaksiosaisen osayleiskaava-alueen on todettu soveltuvan tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, eikä osayleiskaava ole näin ollen ristiriidassa maakuntakaava 2040 2. vaiheen kanssa. Alueen itäinen osuus ei vastaa maakuntakaavassa esitetyn tuulivoimapotentiaalisen aluemerkin aluerajausta, mutta alueelle tai sen läheisyyteen ei myöskään ole osoitettu sellaista toimintaa, jonka toteutumista osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen estäisi. Maakuntakaavalla osoitettu ratkaisu on tarkentunut osayleiskaavalla perustuen laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Suomessa ja muualla maailmassa tehdyt tutkimukset kiinteistöjen arvoista ovat osoittaneet, että voimaloilla ei olisi vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin. Voimaloilla voi tosin olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on avattu kaavaselostuksen kohdassa 7.16.1.

Kahdessa tiedotustilaisuudessa hanketoimija on esitellyt **ns. kompensatio -pilottia**, jossa hankkeen kautta hävitetty hiilinielu kompensoitaisiin toisaalla Pohjois-Savossa. Hanketoimijat eivät kuitenkaan ole pystyneet vastaamaan tarkempisiin kysymyksiin. Lausunnolla olevassa tekstissä tähän viitataan edelleen hyvin lyhyesti: ”*Hanketoimija toteuttaa hankkeen yhteydessä vapaaehtoista biodiversiteettikompensointia vuokraamalla tuulivoimahankkeen toiminta-ajaksi vanhan metsän alueen Kuopiosta. Kompensatioalueesta tulee suojelumetsä, jossa toteutetaan erinäisiä toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Kokonaisuudessaan biodiversiteettikompensointin yhteydessä toteutettava luonnon monimuotoisuuden lisäys on suurempi kuin Tielammen hankkeen seurauksena aiheutuva monimuotoisuuden heikentyminen suunnittelualueella.*” **Tämä kompensatio-pilotti on viherpesua, ainakin paikallisesta näkökulmasta katsottuna. Olisi vähintään kohtuullista, että kompensatiot kohdennettaisiin paikallisesti tuulivoimaloiden haitoista kärsiville.**

Kaavan laatijan vastine:

Ekologisen kompensatiolla tarkoitetaan toimintamallia, jossa ihmisen aiheuttama luonnon monimuotoisuuden väheneminen jollakin alueella hyvitetään lisäämällä vastaava määrä tai enemmän luontoarvoja

toisaalla. Tällä tuetaan luonnon monimuotoisuuden säilymistä seudullisella tai valtakunnallisella tasolla. Ekologinen kompensatio perustuu vapaaehtoisuuteen. Lisätietoja:

<https://eurowindenergy.com/fi/ajankohtaista/eurowind-energy-initiates-a-biodiversity-positive-wind-project-in-finland>

Olen edelleen, voimaloiden lukumäärän vähenemisen jälkeenkin, erittäin huolissani hankkeen vaikutuksista alueen luontoon, vesistöihin ja erityisesti pohjavesiin. Pohjavesialueet ja niiden sieppausalueet tulisi rajata ulos hankealueesta, varovaisuusperiaatetta noudattaen. Puhtaan veden ja erityisesti puhtaan juomaveden varmistaminen on sekä asukkaiden, eläinten ja yritysten terveyden, turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta niin merkittävä tekijä, että sitä ei saa vaarantaa tuulivoimalahankkeella.

Osittain suunnittelualueen läntisellä alueella sijaitsee Niemisen (0814051) 1-luokan pohjavesialue ulottuen sekä lisalmen että Lapinlahden alueelle. Tekstissä todetaan, että ”Niemisen pohjavesialueen ja siellä sijaitsevan vedenottamon riskeiksi on tunnistettu alueen ohut maanpeite sekä kallioperän rikkonaisuus. Kallioperän rikkonaisuuden vuoksi ei voida täysin pois sulkea mahdollisuutta, että voimaloilta olisi hydraulinen yhteys Joonaksen lähteen vedenottamoon. Ohuen maanpeitteen vuoksi vähäininkin maanrakennus voi näkyä pohjaveden väliaikaisena samentumisena ja laadun heikkenemisenä”. **Tämän riskin vuoksi tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta ja poistaa voimala nro 3 kaavasta.**

Tielammen tuulivoimahankkeella on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Toteutuessaan hanke muuttaisi pysyvästi alueen luontoa ja sen monimuotoisuutta sekä muuttaisi sekä kasvien elinolosuhteita että varsinkin eläinten kulku, pesimä- ja elinalueita. Hanke on ristiriidassa sekä luonnon monimuotoisuustavoitteiden että suojeltujen kasvi- ja elinlajien osalta. Ympäristövaikutusten merkitystä lisää se, että suunnitteilla olevat Tielammen ja Iso-Petäjämäen tuulivoimateollisuusalueet muodostavat huomattavan laajan yhtenäisen luontoyhteyksiä rikkovan alueen.

Kaavan laatijan vastine:

Alueen suunnittelussa on huomioitu pinta- ja pohjavedet sekä alueen lähteisyys ja lähteet. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu määräys, jonka mukaisesti rakentamislupaa haettaessa tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperän tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan toteutuksella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohja- ja pintavesiin. Osayleiskaavan vaikutukset pohja- ja pintavesiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.7.

Alueidenkäyttölain 9§:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laaditun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi on esitetty kokonaisuudessaan kaavaselostuksen kappaleessa 7. Osayleiskaavalla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia muistutuksessa esitettyihin; luontoon ja eläimistöön.

Tuulivoimalat tulisivat toteutuessaan hävittämään sen hiljaisuuden, luonnonrauhan ja maaseutumaisen, jotka ovat olennainen osa aluetta. Tuulivoimaloiden itsessään aiheuttavan maisemahaitan lisäksi niistä aiheutuisi välkehaittaa päiväsaikaan sekä merkittävä muutos ympäristöön hämärän ja pimeään aikaan alueella, jossa ei normaalisti ole valoja. Nämä haitat vaikuttaisivat alueen asukkaiden sekä eläinten arkeen ja elämään jatkuvasti. Alueen merkittävät virkistysarvot ja luontoarvot kärsivät sekä asumisen ja työnteon että harrastusten ja vapaa-ajanvieton osalta.

Lisäksi alueella, jossa ei juurikaan ole valosaastetta, tuulivoimaloiden **lentoestevalot muuttavat yöllistä maisemaa**. Liitteessä olevat pimeään ajan havainnekuvat antavat väärän käsityksen lentoestevalojen merkityksestä ja näkyvyydestä - välkkyvä valo on huomattavasti häiritsevempi kuin havaintokuvat. Lisäksi kysyn, miksi havaintokuvien kuvauspaikkoja on vain kaksi hankealueen lähialueelta?

Kuten tekstissä todetaan, ”Tielammen alue on pinnanmuodoiltaan vaihtelevaa ja metsäpeitteistä, missä suunnitellut tuulivoimaloiden sijoituspaikat ovat topografialtaan pääosin hieman ympäristöään korkeammalla. Topografialla on yhteys näkymien muodostumiselle alueella ja tuulivoimaloiden maisemavaikutusalueella.” **Tämän mäkiasutuksen merkityksen havainnollistamiseksi olisi tarkoituksenmukaista tehdä havainnekuvia lisää myös hankealueen lähialueelta.**

Kaavan laatijan vastine:

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvät vaikutukset ovat usein luonteeltaan subjektiivisia eivätkä ole välttämättä yleistettävissä laajemman ihmisjoukon näkemyksiin ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asuinosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Lentoestevalot muuttavat maiseman luonnetta etenkin pimeällä ja kirkkaalla säällä, kun valot erottuvat selkeästi korkealla ilmassa, puuston latvuston yläpuolella, missä ei ole muita valonlähteitä. Etenkin tuulivoimapuiston linkaaren alkuajana, maisema, joka on totuttu näkemään ilman minkäänlaisia valolähteitä, voidaan kokea levottomana.

Lentoestevalojen aiheuttamat vaikutukset lieventyvät huomattavasti, jos voimaloihin voidaan asentaa kirkkaiden valkoisten vilkkuvien valojen sijasta matalataajuiset yöaikaan jatkuvasti palavat punaiset valot. Lentoestevalojen aiheuttamaa häiriötä voidaan mahdollisesti tulevaisuudessa myös lieventää sammuttavilla lentoestevaloilla. Myös uusimpien kapeakeilaisten lentoestevalojen käyttäminen lieventää valojen maisemavaikutuksia. Valokeila suuntautuu kapeampana suoraan ylöspäin. Lentoestevalojen ratkaisusta päättää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Maastokäynneillä alueelta on otettu valokuvia eri etäisyyksiltä maiseman kannalta oleellisista pisteistä, joiden tavoitteena on ollut havainnollistaa osayleiskaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen näkyvyyttä eri etäisyyksillä eri alueille. Havainnekuvien sekä näkemäalueanalyysin perusteella on voitu havainnoida tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusta alueittain sekä kokonaisuutena. Havainnekuvat on esitetty kokonaisuudessaan kaavaselostuksen **liitteessä 3**.

Textissä todetaan, että ”erityisesti lähivaikutusalueen osuuksilla, jotka sijoittuvat alle 3 kilometrin päähän voimalapaikoista, ja joissa metsänpeitteisyys on vähäistä, on tuulivoimaloista muodostuva vaikutuksen merkittävyys suuri ja voimat maisemakuvassa dominoivia. Maisemavaikutusten kokonaismerkittävyyttä asutukseen lieventää kuitenkin edellä esitettyjen vaikutusten kohdentuminen melko harvaan asutulle alueelle, kun noin 3 km etäisyydellä suunnitelluista voimapaikoista asuu noin 95 asukasta (Väestöruutuaineisto 2023, Tilastokeskus)”. Miten näiden 95 asukkaan elämä, koti, omaisuuden arvo, mahdollinen työpaikka, viihtyvyys ja hyvinvointi voidaan näin kevyesti ohittaa? **Miten mahdolliset haitat kompensoidaan näille 95 asukkaalle?**

YVA-selostuksessa todetaan, että alueen herkkyyks melulle arvioidaan olevan kokonaisuutena kohtalainen. Alue on hiljaista maaseutualue, joka on tärkeä arvo sekä asukkaille, että vapaa-ajanasukkaille ja muille alueen virkistyskäyttäjille. Osoittaa piittaamattomuutta paikallisia kohtaan, että osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty tuulivoimalaa 1 km päähän asuinrakennuksesta sekä useita tuulivoimaloita alle 2 km etäisyydellä asuin- tai vapaa-ajan rakennuksista.

Kaavan laatijan vastine:

Lähtökohtaisesti yleiskaavalla ei synny korvausvelvoitteita, koska kaavaa laadittaessa on huomioitava, että sen toteuttamisessa ei synny sellaisia vaikutuksia, jotka estäisivät vaikutusalueen maankäytön. Alueidenkäyttölain mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Ympäristöministeriön antama ohje (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tuulivoimaloiden melun mallinnusohje on tarkoitettu ohjeeksi suunnittelussa arvioitaessa tuulivoimaloiden tuottamaa melukuormitusta ympäristönsuojelulain täytäntöönpanossa ja soveltamisessa, sekä alueidenkäyttölain mukaisissa menettelyissä. Ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittäminen. Ohjeistukset tarjoavat tasalaatuisen äänen arvioinnin ympäri Suomea.

Tielammen alueelle on laadittu meluselvitys, jossa melu on mallinnettu Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti. Mallinnusten perusteella meluvaikutukset kantautuvat kaavaselostuksessa osoitetun mukaisesti siten, että ohjearvot alittuvat kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla.

YVA-selostuksen mukaan alueen maiseman nykytilan herkkyyden on kohtalainen. Kuten Iso-Petäjämäen yhteydessä, tämänkin hankkeen yhteydessä hankkeen lähialueen asukkaiden näkemyksiä ja kysymyksiä väheksytään. Jokaisen asukkaan ja loma-asukkaan lähiympäristön maisemalla on merkitystä ja tuulivoimaloiden aiheuttama muutos siinä on merkitsevä. Tielammen hankkeen osalta merkittäviä muutoksia maisemaan (sekä muita haittavaikutuksia) tulee myös lialmen puolella oleville asukkaille ja yrityksille. Kuten maisemaselvityksessä olevat havaintokuvat osoittavat, maisema muuttuu dramaattisesti sekä tuulivoimaloiden lähialueella, mutta myös kauempana. Mm. vaikutukset Väisälänmäen kansallismaisemaan ovat merkittävät, varsinkin silloin, jos molemmat suunnitteilla olevat hankkeet toteutuisivat. **Mikä taho kerrannais- ja kokonaisvaikutusten arvioinnista vastaa ja milloin se tullaan tekemään, varsinkin kuin hankkeiden valmistelu ja päätöksenteko näyttää etevän eri tahdissa?**

YVA-selostuksessa sosiaaliset vaikutukset ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen on käsitelty hyvin kevyesti, vaikka hankealueen ja sen vaikutusalueen herkkyyden arvioidaan kohtalaiseksi sosiaalisten vaikutusten osalta. Selostuksessa todetaan, että hankkeen vaikutusalueella mahdollisten haitankärsijöiden määrä on kohtalainen. Hankealueen ympäristössä sijaitsee asutus- ja loma-asutuskeskittymiä, joihin kohdistuu melu-, välke- ja maisemavaikutuksia. Lisäksi hankealueen läpi kulkee luontopolku ja moottorikelkkareitti ja alueella tai sen lähialueella on useita laavuja.

On hämmentävää, kun selostuksessa todetaan, että **”Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvät vaikutukset ovat usein luonteeltaan subjektiivisia eivätkä ole välttämättä yleistettävissä laajemman ihmisjoukon näkemyksiin.”** Miksi tuulivoimateollisuusalueiden osalta on yleensäkin tarve yleistykselle - nämä teollisuusalueet koskettavat käytännössä nimenomaan niiden lähiympäristössä asuvia, työskenteleviä tai vapaa-aikaa viettäviä. Eli nämä vaikutukset ovat nimenomaan paikallisia ja siksi nimenomaan näiden paikallisten ihmisten kuuleminen on erityisen tärkeää.

Mihin perustuu selostuksessa esille nostetut vaikutukset elinkeinoelämään ja palveluihin? Ne vaikuttavat ylioptimistisilta. Hankkeen todetaan vaikuttavan myönteisesti aluetalouteen, luovan uutta toimintaa ja työpaikkoja alueelle sekä lisäävän alueen elinvoimaisuutta. Tuulivoimala-hankkeen työllisyys ja kerrannaisvaikutukset vaikuttavat näkyisivät esimerkiksi ravintola- ja majoitusalueilla, energia- ja jätehuollossa, kaupan ja logistiikan alalla sekä laajemmin alkutuotannossa, teollisuudessa, koneiden ja laitteiden huollossa ja korjauksessa, IT-palveluissa ja rahoitus- ja vakuutusalueilla. Mihin nämä oletukset perustuvat?

Minkä alueen elinvoimaisuutta Tielammen hanke lisää? Ei ainakaan lähialueen, sillä elinvoimaisuus käsittää myös hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät tekijät ja niiden osalta vaikutukset eivät ole välttämättä myönteisiä. **Selostuksessa todetaankin, että vaikutusten arviointi on tehty melko yleisellä tasolla, sillä tarkempaa aluetaloudellista vaikutusarviota alueen muihin elinkeinoihin koko tuulivoimatuotannon elinkaaren ajalta ei ole mahdollista tehdä.** Tämä puute onkin yksi ongelma, joka koskee kaikkia tuulivoimahankkeita ja maakunnan ylimitoitettuja suunnitelmia tuulivoimarakentamisesta. **Onko Lapinlahden kunta tekemässä omaa talousvaikutusten arviointia? Ja miten sosiaalinen ja ekologinen kestävyys huomioidaan?**

Kaavan laatijan vastine:

Maisemavaikutuksen merkittävyys on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseksi (kaavaselostuksen kohta 7.4). Väisälänmäen maisema-alueelle näkyy yhteisvaikutukset (Tielampi ja Iso-Petäjämäki) huomioiden enimmillään 20 voimalaa. Väisälänmäen kuvauspisteeltä katsottuna (kaavaselostuksen liite 3, kuvauspiste 1) voimalat näkyvät maisemassa, mutta eivät ole erityisen hallitsevia.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laadittuun ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin (ml. yhteisvaikutukset), jonka on laatinut Envineer Oy.

Yhteisvaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.20, eikä Tielammen toteutumisella ole arvioitu muodostuvan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalamäärä on vähennetty 17 voimalasta 10 voimalaan, jonka myötä yhteisvaikutuksia erityisesti melun, välkkeen ja maiseman osalta on saatu vähennettyä.

Osayleiskaava perustuu kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun. Asukkaita saatu palaute on huomioitu alueen suunnittelussa ja valmisteluvaiheen jälkeen mm. voimalamäärää on laskettu 17 voimasta 10 voimalaan, jolla mm. melu- ja maisemavaikutuksia on saatu vähennettyä.

Sosiaaliset vaikutukset ovat usein laadullisia, jolloin niiden suora mittaaminen on vaikeaa eikä Tielammen asukaskyselyn tuloksia voida yleistää kaikkia asukkaita koskevaksi. Kun saatavilla on vain osan mielipide, siitä voidaan tehdä suuntaa antavia johtopäätöksiä, kuten myös Tielammen arvioinnissa on tehty ja palaute huomioitu, mutta osayleiskaavan kokonaisvaikutusten arvioimiseksi on paikoin tehtävä myös yleistyksiä, jotta asiaa voidaan tarkastella laajemman ihmisjoukon näkökulmasta.

Tämä voidaan nähdä hyvin myös Tielammen YVA-menettelyssä toteutetun asukaskyselyn sekä Lapinlahden kunnan teettämän puhelinhaastattelututkimuksen (Tietoykkönen Oy, 2024) eroista. Tielammen asukaskyselyssä suuri osa kyselyyn vastanneista vastustaa hanketta, kun taas satunnaisotannalla teetetystä kunnan tutkimuksessa suuri osa vastanneista suhtautuu Tielammen tuulivoimahankkeeseen myönteisesti tai neutraalisti.

Puhelinhaastattelututkimuksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.

Vaikutusten arviointi elinkeinoelämään ja palveluihin on suoritettu asiantuntija-arviona hyödyntäen asiantuntijatietaa, laadittuja selvityksiä, muista vastaavanlaisista hankkeista saatua tietoa ja muita vaikutusten arviointeja. Käytetyt aineistot:

- Tilastokeskuksen tilastot
- Pohjois-Savon alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2024 (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2024)
- Tuulivoiman aluetaloudellisten vaikutusten arviointi (Savikko & Hokkanen, 2023)

Tuulivoiman aluetalousvaikutukset. Työllisyysluvat ja aluetalousvaikutukset elinkaaren eri vaiheissa. (Ramboll & Suomen Tuulivoimayhdistys, 2019)

Osayleiskaavaehdotuksessa todetaan, että ”*tuulipuiston elinkaaren lopussa tuulivoimalat puretaan ja alue ennallistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuulivoimalat on mahdollista poistaa alueelta perustuksia myöten. Perustukset jätetään maahan tai poistetaan sen mukaan mitä rakentamisluvassa tai muilla sopimuksilla on sovittu, ja mitkä ovat purkamisajankohdan ympäristömääräykset.*” Kuka purkamisen ja ennallistamisen tulee tekemään ja millä varmistetaan, että ne kustannukset eivät kaadu kunnalle tai maanomistajille? **Millaiset vakuudet Lapinlahden kunta vaatii hanketoimijalta/voimaloiden omistajalta?**

Lisäksi tuulivoimaloiden materiaalien kierrätys- ja uusiokäytöstä, erityisesti lapojen osalta, annetaan liian optimistinen kuva, kun todetaan, että ”*tuulivoimaloiden kierrätysaste saadaan nousemaan yli 90 prosenttiin kun lapojen materiaali saadaan kierrätettyä*”. Tässä vaiheessa tämä kierrätysaste on vasta toive, ei todellisuutta.

Kaavan laatijan vastine:

Tuulivoimahankkeen yhteydessä asetetaan vakuus, josta purkukustannukset katetaan, jos omistaja ajautuisi konkurssiin tai tapahtuisi jotakin muuta odottamatonta.

Suurin osa tuulivoimaloissa käytetyistä materiaaleista päättyy kierrätykseen ja uusiokäyttöön, sekä vain pieni osa polttoon ja energian talteenottoon.

Kaikki suuret metalliset osat, jotka ovat pääosin samaa materiaalia (esim. torni, valurautarunko, naselli) oletetaan kierrätettäväksi 98 prosenttisesti. Muut tärkeät komponentit, kuten generaattori, vaihteisto, kaapelit ja kallistusjärjestelmä ovat noin 95 prosenttisesti kierrätettävissä.

Tuulivoimaloiden lavat ovat polymeereistä (kuten epoksista ja polyestereistä), balsapuusta, metallista ja lasi- sekä hiilikuiduista koostuvaa komposiittimateriaalia. Komposiittimateriaalin kierrättämisen haaste on materiaalien erottaminen toisistaan. On kuitenkin olemassa teknologia, jonka avulla pystytään hyödyntämään lapojen materiaalia lujiteaineena esimerkiksi rakennusteollisuuden komposiittimateriaalien valmistuksessa.

Kommentit taulukkoon valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista sekä niiden toteutumisesta osayleiskaavassa:

Tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä:

Tuulivoima-alueen työllisyysvaikutukset esitetään varsin merkittävänä. **Miten tuulivoimalateollisuusalue luo edellytyksiä muun elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi Lapinlahdella? Ja mitä vahvuutta hanke hyödyntää?**

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen:

Tuulivoimala-hanke muuttaa merkittävästi alueen maankäyttöä sekä alueen luonnon monimuotoisuutta. **Metsätalousvaltaisesta alueesta tulee teollisuusalue.** Alueen tiestö ei sellaisenaan riitä teollisuusalueen rakentamisvaiheen tarpeisiin, vaan sitä tullaan leventämään ja laajentamaan huomattavasti pelkästään teollisuusaluetta varten.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja:

Tekstissä todetaan, että suunnittelualueella ei nykyisellään ole merkittäviä melulähteitä alueen äänten koostuessa nykyisellään lähinnä luonnonäänistä ja vähäisissä määrin alueella tapahtuvasta liikenteestä. Tuulivoimalateollisuusalue muuttaisi tämän hiljaisen alueen äänimaailmaa merkittävästi, erityisesti tuulivoimaloiden lähialueella. **Eli hankkeella ei ehkäistä vaan nimenomaan tuotetaan mm. melu- ja välkehaittoja!**

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta:

Hanke ei turvaa näitä arvoja vaan tuulivoimahankkeella on mielestäni huomattava kielteinen merkitys sekä lähialueen kulttuuriympäristöarvoihin, että kauempana varsinkin Väisälänmäen kansallismaiseman arvoon.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä:

Hanke ei missään muodossa edistä monimuotoisuutta ja ekologisten yhteyksien säilymistä vaan heikentää niitä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta:

Hanke muuttaa merkittävästi alueen maankäyttöä ja siten alueen virkistyskäyttöarvo vähenee huomattavasti. Lisäksi alueen virkistyskäyttöön vaikuttavat kielteisesti sekä liikkumiskiellot että monet turvallisuusriskit alueella (mm. ympäristön pilaantuminen, jään putoaminen, tulipalot ja voimaloiden rikoantumiset). **Lisäksi hanke heikentää viheralueverkoston jatkuvuutta.**

Kaavan laatijan vastine:

Tuulivoimahanke tarvitsee erityisesti rakennusvaiheessa huomattavan määrän muiden toimijoiden tuottamia palveluita. Kiinteistöverot tuovat huomattavia tuloja Lapinlahden kunnalle vaikuttaen positiivisesti kunnan elinvoimaan. Myös paikallisten yritysten kysyntä voi vaikuttaa positiivisesti kunnan saamaan yhteisöverotuloon, mikäli paikallisia pystytään työllistämään tuulivoimahankeessa.

Vaikka tieverkostoa joudutaan leventämään, alueen rakentamisessa voidaan hyödyntää olemassa olevaa tiestöä ja sähkönsiirtoverkostoa/johtokäytäviä, jolloin verrattain täysin luonnontilaisten tai rakentamattomien alueiden tarve rakentamiseen on vähäisempi.

Alueelle laadituin melumallinnuksin on voitu varmistaa, etteivät melun ohjearvot ylity. Lisäksi kaavan yleismääräyksen mukaisesti ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity ja mikäli toteutettava voimala eroaa kaavassa tutkitusta voimalatyypistä, tulee melu- ja välkeselvitukset tehdä uudelleen rakentamislupavaiheessa. Näillä määräyksillä ehkäistään melusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Väisälänmäen kylälle (RKY) ei näkemäalueanalyysin mukaan muodostu näkymiä voimaloihin. Väisälänmäellä on kuitenkin näkötorni, josta voimalat näkyvät kaukana horisontissa. Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaisiksi.

Osayleiskaavassa on huomioitu luontoselvityksessä (kaavaselostuksen liite 6) esitetyt lailla turvatut sekä erityisen tärkeät luontokohteet luo-merkinnöin, minkä lisäksi monimuotoisuutta turvaavat ja tukevat kuviot on huomioitu toimintojen osoittamisessa ja sijoittelussa. Lisäksi kaavan yleismääräysten mukaisesti tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huoltoteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet kaava-alueella ja sen vaikutusalueella.

Alueella sijaitsevat ekologiset käytävät ja eläinten reviirit todennäköisesti heikentyvät voimaloiden käyntiäänien ja lapojen aiheuttaman visuaalisen häiriön takia, mutta vaikutuksia ei ole voitu arvioida merkittäviksi. Alue sijoittuu ekologisten yhteyksien suhteen nykytilanteessa haja-asutusalueen, tiestön ja pohjoiseteläsuuntaisten vesistöjen muodostamien ekologisten esteiden reuna-alueelle, jolloin vaikutukset ekologisiin yhteyksiin eivät muodostu merkittäviksi.

Kaavaprosessissa on huomioitu alueen ja lähialueiden virkistystoiminnot. Alue säilyy suurimmaksi osaksi entisellään metsäisenä alueena ja virkistyskäyttö voi rakentamisvaiheen jälkeen jatkaa pääosin ennallaan. Kaavaprosessissa on tunnistettu, että alueen muuttuminen teollisemmaksi energiantuotantoalueeksi muuttaa alueella liikkuvien luontokokemusta sekä voi vähentää halukkuutta liikkua alueella totuttuun tapaan, vaikka tuulivoima ei virkistyskäyttöä estäkään. Kokemus on kuitenkin yksilöllinen. Osayleiskaavan toteutumisen ei arvioida heikentävän merkittävästi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia, vaikutusten jäädessä vähäisiksi.

Tekstissä todetaan, että kallio- ja maaperään kohdistuvat vaikutukset ovat paikallisia sekä pienialaisia.

Lisäksi todetaan, että **käsiteltävät massamäärät ovat pieniä**, mutta vaikutusten voidaan arvioida olevan pysyviä. Kaavaratkaisun mukaisen rakentamisen vaikutusten merkittävyys kallio- ja maaperään arvioidaan pieneksi ja kielteiseksi. Kuitenkin tekstissä myöhemmin todetaan, että ennen kokoonpanoa, suunnittelualueella tehdään mm. puuston poistoa ja maanrakennustöitä. Käytettävät maa-ainekset koostuvat yleensä murskeesta, louheesta ja sorasta. **Maa-ainesten kokonaismäärä on noin 10 000–20 000m³ per tuulivoimala.** Tätä määrää en katsoisi pieneksi, varsinkin kymmenellä kerrottuna.

Lopuksi, kaikilta tuulivoimaloilta tulisi vaatia ympäristölupa, koska se on varmin keino puuttua toimintavaiheessa toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja seuraamiseksi.

Kaavan laatijan vastine:

Ympäristölupaa voidaan mahdollisesti edellyttää tuulivoimarakentamisessa, mikäli siitä saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteissa annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Edellä mainittua kohtuutonta rasitusta voi syntyä esimerkiksi käyntiäänestä (melu) ja lapojen pyörimisen seurauksena syntyvästä välkkeestä (valo). Lähtökohtaisesti kuitenkin tuulivoimalat eivät edellytä ympäristölupaa.

5.11 MUISTUTUS 9

Muistutus 3.7.2025

Hankkeen suunnitelmassa sisäinen sähkönsiirto ilmeisesti toteutetaan huoltoteiden yhteyteen sijoitettavilla kaapeleilla, jotka johtavat perustettavalle sähköasemalle. Mikäli hankealue toteutuu kaksiosaisena, rakennetaan hankealueiden välille Iisalmen kaupungin alueelle uusi sähkönsiirtolinja joko ilmajohtona tai maakaapelina.

Metsäpalstamme sijaitsee näiden kahden hankealueen välissä Iisalmen kaupungin puolella, rajoittuen Isoon Hirvijärveen. Hankkeen sisäinen sähkönsiirtolinja tulisi kulkemaan palstallamme alueella, jonka erityispiirre on luonnontilainen, kerroksellinen puusto, jossa on runsaasti eriasteista lahopuuta ja paljon myös vanhaa lehtipuuta. Suunniteltu sähkönsiirtolinja aiheuttaisi merkittävää häiriötä ja vahinkoa tälle alueelle. Lisäksi tiedossamme on kaksi lähdettä, jotka on merkitty karttaan.

Maa-alueen omistajina haluamme säilyttää nämä luonnonpiirteet ja osaltamme ylläpitää luonnon monimuotoisuutta sekä ekologista kestävyyttä.

Kaavan laatijan vastine:

Metsäpalsta sijaitsee osayleiskaava-alueen ulkopuolella. Kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa ei ratkaista osayleiskaavassa, vaan se tarkentuu jatko suunnittelussa. Alueidenkäyttölain mukaan kaavassa tulee ottaa huomioon, että sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

5.12 MUISTUTUS 10

Muistutus 6.7.2025

Viittaamme meneillään olevaan Tielammen tuulivoimayleiskaavan valmisteluun ja esitämme seuraavat vastustavat huomiot hankkeen toteuttamista vastaan. Katsomme, että kaavan eteneminen nykyisellä tavalla rikkoo tai ohittaa useita kuntaa ja viranomaisia velvoittavia säädöksiä, aiheuttaa merkittäviä ympäristöriskejä sekä sisältää vakavia puutteita suunnittelun avoimuudessa ja vaikutusten arvioinnissa.

1. Kunnan lakisääteiset velvoitteet

Kunnalla on maankäyttö- ja rakennuslain (§ 39 ja § 77 a) mukainen velvollisuus huolehtia kaavoituksen tasapainosta siten, että ympäristön, terveyden, turvallisuuden, luonnonarvojen ja asukkaiden elinympäristönlaatu turvataan. Kaavassa ei ole osoitettu riittävästi, että nämä velvoitteet toteutuvat. Esimerkiksi melu- ja välkevaikutusten selvitykset ovat puutteellisia tai perustuvat liian yleisiin mallinnuksiin. Lisäksi kaavassa on jätetty käsittelemättä vaikutukset kunnalliseen infrastruktuuriin, maanomistukseen ja kiinteistöjen arvoon

Kaavan laatijan vastine:

Alueidenkäyttölain 9§:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laaditun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin. Osayleiskaavalla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

Ympäristöministeriön antama ohje (2/2014) tuulivoimaloiden melun mallintamisesta on annettu ympäristönsuojelulain nojalla ja se on voimassa toistaiseksi. Tuulivoimaloiden melun mallinnusohje on tarkoitettu ohjeeksi suunnittelussa arvioitaessa tuulivoimaloiden tuottamaa melukuormitusta ympäristönsuojelulain täytäntöönpanossa ja soveltamisessa, sekä alueidenkäyttölain mukaisissa menettelyissä. Ohjeissa määritellään yksityiskohtaisesti käytettävät mallit, niiden parametrit ja lähtötiedot sekä tulosten esittämistavat. Ohjeistukset tarjoavat tasalaatuisen äänen arvioinnin ympäri Suomea.

Tielammen alueelle on laadittu meluselvitys, jossa melu on mallinnettu Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti. Mallinnusten perusteella meluvaikutukset kantautuvat kaavaselostuksessa osoitetun mukaisesti siten, että ohjearvot alittuvat kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla.

Suomessa ei ole määritelty välkevaikutukselle raja-arvoja tai virallisia suosituksia. Ympäristöministeriön ohjeissa tuulivoimapuiston suunnitteluun suositellaan käytettäväksi muiden maiden suosituksia välkemäärien osalta. Yleisesti on vakiintunut käytettäväksi Ruotsin ohjearvoja, kahdeksan tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.5 sekä kiinteistöjen arvoon kohdassa 7.16.1

2. Ympäristöriskit ja puutteellinen selvitys

Hankkeen vaikutuksia luontoon, vesistöihin ja pohjavesiin ei ole arvioitu riittävällä tarkkuudella. Tielammen alueella sijaitsee laajoja suoalueita ja herkkiä valuma-alueita, joiden ekosysteemit voivat häiriintyä rakentamisen ja kunnossapidon seurauksena. Tuulivoimaloissa käytetään mm. öljyä ja harvinaisia maametalleja, joiden vuotaminen maaperään tai vesistöihin voi aiheuttaa peruuttamattomia vahinkoja. Nämä riskit on joko sivuutettu tai vähätelty kaava-asiakirjoissa.

<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Alueidenkäyttölain 9§:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu samanaikaisesti kaavoituksen kanssa laaditun ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aikana tehtyihin selvityksiin, vaihtoehtojen vertailuun ja vaikutusten arviointiin.</p> <p>Yhteysviranomainen (Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Jos yhteysviranomainen ei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi, se on ilmoitettava hankkeesta vastaavalle, miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä.</p> <p>Yhteysviranomainen on 23.1.2025 antanut perustellun päätelmän Tielammen tuulivoimahanketta ja sähkönsiirtoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Yhteysviranomainen toteaa päätelmässään, että arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta eikä se sisällä sellaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisesta laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Hankkeen kuvaus, teemakohtaiset vaikutukset, vaihtoehtojen merkittävyyden arviointi ja vaikutusten seurantarve on esitetty ja arvioitu riittävällä tavalla.</p> <p>Kaavaselostuksen liitteenä 13 on esitetty tiivistelmätaulukko yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esittämistä huomioista YVA-selostuksesta, jonka yhteydessä on esitetty myös vastine, kuinka asiat on huomioitu kaavaratkaisussa.</p>
<p>3. Suden reviirit ja uhanalaiset lajit</p> <p>Suunnittelualue sijoittuu dokumentoidusti suden elinalueelle. Susi on Suomessa suojeltu laji [EU:n luontodirektiivin] ja kansallisen lainsäädännön nojalla. Tuulivoimarakentaminen sekä rakentamisen aikainen melu ja liikenne häiritsevät lajien elinolosuhteita. Vaikutuksia suurpetojen käyttäytymiseen ja liikkumiseen ei ole arvioitu riittävästi. Lisäksi alueella esiintyy muita uhanalaisia ja erityisesti suojeltuja lajeja.</p>
<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Suurpetoselvityksen tulosten tiivistelmä on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 3.1.3.7 ja vaikutusten arviointi kohdassa 7.11. Kohtaan 3.1.3.7 on täydennetty viimeisin susien reviiri- ja havaintotieto (Luke).</p> <p>Alueen luontoselvityksissä ei saatu viitteitä suurpetojen lisääntymis- tai levähdyspaikoista. Myös muiden tausta-aineistojen pohjalta muodostettu yhteiskuva tukee tätä satunnaisempaa saalistus- ja reviirikäyttäytymistä.</p> <p>Suurpetoselvitysliitteen salaamisen toimintaperiaate perustuu julkisuuslakiin (21.5.1999/621) ja sen luonnonsuojelutavoitteisiin tiedon tarkkuudesta erikseen salattavien lajien osalta. Tällaisten sensitiivisten lajien (kuten suurpedot) osalta käytetään julkisessa aineistossa eriasteisesti karkeistettua tiedon tasoa. Kunkin lajin karkeistuksen (=salaamistason) on määritellyt Luonnontieteellinen keskusmuseo. Yksittäiseltä kansalaiselta rajattu sensitiivinen tieto välittyy siis kartoitusten tuloksena kuitenkin osayleiskaavaa arvioivien viranomaisten käyttöön.</p> <p>Alueen luontoarvot sekä lajisto on huomioitu osayleiskaavan laadinnassa ja alueelle on laadittu luontoselvityksiä, joiden yhteydessä alueen lajistoa ja luontoympäristöä on kartoitettu. Osayleiskaavassa on huomioitu luontoselvityksessä esitetyt lailla turvatut sekä erityisen tärkeät kohteet luo-merkinnöin,</p>

minkä lisäksi monimuotoisuutta turvaavat ja tukevat kuviot on huomioitu toimintojen osoittamisessa ja sijoittelussa. Lisäksi kaavan yleismääräysten mukaisesti tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huoltoteiden sekä nykyisten perusparan-nettavien teiden, sähkölinjojen ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon kaavaprosessissa tunnistetut arvokkaat luontokohteet.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi linnustoon ja eläimistöön on esitetty kaavaselostuksen kohdissa 7.10 ja 7.11 sekä kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdassa 7.8. Osayleiskaavan ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia luontoon tai eläimistöön.

4. Pitkän aikavälin seuraukset

Tuulivoimarakentaminen aiheuttaa pysyviä muutoksia maisemaan, luontoympäristöön ja maankäyttöön. Tielammen alueen muuttaminen teolliseksi energiatuotantoalueeksi on peruuttamaton toimi. Kaava ei sisällä riittävää suunnitelmaa alueen ennallistamisesta tai purkukustannuksista elinkaaren päätyttyä. Rakennettujen tuulivoimaloiden elinkaari on vain noin 20-30 vuotta, jolloin on kyseenalaista, tarjoaako hanke pitkällä aikavälillä kestäviä hyötyjä.

Kaavan laatijan vastine:

Kaavalla mahdollistetaan alueen käyttö tuulivoimatuotannolle. Tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä on nykyisin noin 30-35 vuotta, jonka jälkeen voimalat puretaan ja perustukset jätetään maahan tai poistetaan sen mukaan mitä rakentamisluvassa tai muilla sopimuksilla on sovittu, ja mitkä ovat purkamisajankohdan ympäristömääräykset.

5. Tiedon puute ja epäselvä vuorovaikutus

Kaavaprosessissa on ilmennyt puutteita asukkaiden ja sidosryhmien osallistamisessa. Tiedottaminen on ollut puutteellista ja osallisten kuuleminen näennäistä. Vaikutusten arviointi on esitetty teknisinä mallinuksina ilman ymmärrettävää yhteenvetoa paikallisista olosuhteista tai asukkaiden kokemuksista. Tämä heikentää merkittävästi kaavan läpinäkyvyyttä.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaava on laadittu ja laaditaan Alueidenkäyttölain mukaisen kaavaprosessin mukaisesti. Kaavatyön alkaessa osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä, samoin kaavaluonnos ja kaavaehdotus, joiden aikana osallisilla on ollut ja on mahdollisuus esittää mielipiteitä. Osayleiskaavasta ja YVA-menettelystä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, minkä lisäksi kaavan ehdotusvaiheen kuulemisen aikana järjestettiin kolmas yleisötilaisuus. Eri vaiheiden kuulemisesta on tiedotettu myös erillisin kirjein lain edellyttämää laajemmalle alueelle.

YVA-menettelyn yhteydessä toteutettu asukaskysely sekä kunnan teettämä puhelinhaastattelututkimus on huomioitu osayleiskaavaa laadittaessa. Asukaskyselyn ja puhelinhaastattelun tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16

6. Taloudellisen hyödyn kyseenalaisuus

Tuulivoimahankkeiden taloudellinen hyöty kunnalle jää epäselväksi. Usein valtaosa tuotosta valuu ulkomaisille sijoittajille, eikä konkreettista hyötyä jää paikallistasolle. Kaava ei sisällä riittävää analyysiä siitä, miten taloudelliset hyödyt suhteutuvat haittoihin kuten kiinteistöjen arvon laskuun ja virkistyskäytön heikentymiseen.

Kaavan laatijan vastine:

Suomessa ja muualla maailmassa tehdyt tutkimukset kiinteistöjen arvoista ovat osoittaneet, että voimaloilla ei olisi vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin. Voimaloilla voi tosin olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on avattu kaavaselostuksen kohdassa 7.16.1. Kaavaselostuksen kohdassa 7.15 on arvioitu vaikutuksia elinkeinoelämään ja palveluihin.

7. Suojaetäisyyden puute

Tuulivoimaloiden suojaetäisyys asutukseen, virkistysalueisiin ja eläinsuojelullisesti merkittäviin kohteisiin on riittämätön. Tämä on ristiriidassa muun muassa STM:n meluohjeistusten kanssa. Tuulivoimaloiden melu, välike ja maisemavaikutukset voivat aiheuttaa haittaa terveydelle ja hyvinvoinnille.

Johtopäätös:

Tielammen tuulivoimayleiskaava on laadittu puutteellisilla selvityksillä ja ilman riittävää vuorovaikutusta. Ympäristöriskit, suojeltujen lajien elinpiirien vaarantaminen, tiedon puute ja suojaetäisyyksien noudattamatta jättäminen tekevät kaavasta kestävämmän niin ekologisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisesti. Esitämme, että kaavan valmistelu keskeytetään ja käynnistetään uudelleen perusteellisilla vaikutusten arvioinneilla ja avoimella suunnittelulla.

Kaavan laatijan vastine:

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritellään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä.

5.13 MUISTUTUS 11

Muistutus 13.6.2025

Hallitus on puoliväliriihessään päättänyt kiristää tuulivoiman etäisyyssääntöjä ja hallituksen tahtotilana on selvästi vastuullisempi tuulivoimapolitiikka. Tästä huolimatta Lapinlahden tekninen lautakunta jatkaa ympäristöstä ja lähialueiden kiinteistöjen omistajista piittaamatta vastuuttoman kaavaehdotuksen eteenpäinviemistä.

Uutta linjausta tarvitaan, sillä vaikuttaa siltä, etteivät kaikki kunnat välttämättä kykene oma-aloitteisesti tekemään näissä asioissa vastuullisia ratkaisuja. Pitäisi olla itsestään selvää, että viimeistään uusi linjaus ja tahtotila otettaisiin vakavasti myös Lapinlahdella. Linjaus korostaa sitä, miten haitallisia tuulivoimalat ovat. Tämän vuoksi maakuntakaavassammekin on tarkoin harkittu tuulivoimapotentiaalisia alueita eikä Tielampi lukeudu niihin.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin ja 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen kotirauha ja omaisuus on turvattu. On selvää, että tuulivoimaloita vastuuttomasti liian lähelle asutusta rakentamalla loukattaisiin ihmisten perusoikeuksia. Tiettyjen kiinteistöjen arvot romahtaisivat ja alueen asukkaille aiheutettaisiin kohtuutonta haittaa. Tämä johtaisi korvausvelvollisuuteen.

Kaavaselostuksessa todetaan, että "tuulivoimaloiden sijoituessa riittävän etäälle, hevosten arvioidaan sopeutuvan muuttuviin olosuhteisiin, eikä osayleiskaavalla arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia hevoisiin tai elinkeinoon ja sen jatkumisedellytyksiin". Ongelmana on, ettei tätä seikkaa ole alun alkaen voima-

laiden mahdollista sijaintia harkittaessa arvioitu ja, ettei tuulivoimaloita ole päivitettyssäkään kaavaehdotuksessa sijoitettu "riittävän etäälle". Toisaalta kaavaselostuksessa jää epäselväksi, minkälaisella asiantuntemuksella tai -tuntemattomuudella tällaisia arvioita annetaan, mitä merkittävillä tai vähemmän merkittävillä vaikutuksilla tarkoitetaan, kuka vaikutukset korvaa, kuka sopeuttamisyrityksistä vastaa ja mitä tapahtuu siinä tilanteessa, kun hevoset tai osa hevosista eivät sopeudukaan.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden haittavaikutukset ihmisille sekä erityisesti hevosille ja hevosharrastajille ovat kiistattomia - tämän myös hallitus on tunnustanut. Hankkeen vaikutuksia ratsutilan toiminnalle kuitenkin vähätellään edelleen ja jätetään täysin huomioimatta ratsutilojen erityispiirteet sekä se, että hevonen on pakoeläin. Haittavaikutuksia arvioitaessa ei huomioida esimerkiksi sitäkään, etteivät sääolosuhteet useinkaan ole staattisia. Esimerkiksi auringon säteet voivat pilven takaa paljastuessaan ja tuulivoimalan lapoihin osuessaan aiheuttaa äkillisiäkin heijastuksia tai varjomuodostumia, eikä hevonen sopeudu tällaiseen koskaan. Tällaisia hevoset säikähtävät aina. Nyt suunnitellut tuulivoimalat lapoineen tulisivat juuri tilamme ratsastuskenttien ja ulkotarhojen sekä iltapäivä-/ilta-auringon väliin. Kyse on nimenomaan suosituimmista ratsastusajankohdista. Riski vakaville tapaturmille olisi siis kaiken aikaa läsnä.

Purolan ratsutilalla järjestetään esimerkiksi valmennuksia ja tilalla vierailee säännöllisesti myös ulkopuolisi ratsukkoja. Tälläkin hetkellä tilojamme ja alueitamme vuokrataan myös niin, että ratsukkoja vierailee tilallamme paremmissa harjoitteluolosuhteissa esimerkiksi kotitalleilta. Lisäksi tilallamme majoittuu hevosia ajoittain myös tilapäisesti yksittäisten vuorokausien tai joidenkin viikkojen ajaksi. Tällekin kesälle varauksia on tehty eri puolilta Suomea. Hevosia myös vuokrataan, myydään tai vaihdetaan. Hankkeen toteutuessa tällainenkin toiminta estyisi käytännössä kokonaan. Arvokkaimmillaan kymmeniä tuhansia euroja maksavat ratsut eivät välttämättä koskaan sopeudu tuulivoimaloihin kuten yksittäisissä mielipiteissä voidaan tietenkään vaivatta esittää. Toisaalta esimerkiksi esteratsastusta ulkokentällä harjoitteleva tai maastolenkillä oleva ratsastaja voi pudota ja loukata itseään hevosen säikähtäessä tuulivoimaloita. Kukaan ei ole valmis ottamaan tällaisia riskejä, ryhtymään koekaniiniksi itse tai tuomaan kalliin hevonsensa testattavaksi/sopeutettavaksi tällaisiin olosuhteisiin. Riskien ollessa jo etukäteen hyvin tiedossa, syntyisi tietenkään näiltäkin osin korvausvelvollisuus.

Tällaista vastuutonta kaavaehdotusta on mahdoton hyväksyä ja vastustamme tuulivoimaloiden sijoittamista Tielammen alueelle. Lapinlahden kunnan on ensisijaisesti luovuttava koko Tielammentuulivoimalahankkeesta. Toissijaisesti on luovuttava vähintäänkin itäisen alueen tuulivoimaloista (nrot 8-10).

Kaavan laatijan vastine:

Lähtökohtaisesti yleiskaavalla ei synny korvausveloitteita, koska kaavaa laadittaessa on huomioitava, että sen toteuttamisesta ei synny sellaisia vaikutuksia, jotka estäisivät vaikutusalueen maankäytön. Alueidenkäyttölain mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Nykylainsäädännöllä voimalan ja asutuksen tai esimerkiksi ratsutilan välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen.

Vaikutusten arviointi perustuu tutkimuksiin sekä Tielammen alueelle laadittuihin selvityksiin (melu- ja välkemallinnukset sekä näkymäaluealanayysi), joiden perusteella osayleiskaavalla ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia hevosiin tai elinkeinoon ja sen jatkumisedellytyksiin. Vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.15.

5.14 MUISTUTUS 12

Muistutus 4.7.2025

Aloitan tämän muistutuksen historiallista taustaa käsitellen. Tutkittuani Väisälänmäen seikkoja löysin Ateneumin nettisivustolta seuraavaa: He muutama vuosi sitten joutuivat täyttämään taideteoksen aukon kun Kaski-teos lähti kierrokselle ympäri Suomea vuonna 2017. He huomasivat Ala-Maunuksen modernin näkemyksen korvaamaan tuon tilan. Oliko se enne vai mikä mutta nyt se todella alkaa näyttää siltä että Ateneumin väki osui naulan kantaan ”ennusteissaan”. Tässä korvaava teos Kasken paikalle ”vara Kaskeksi”, referoiden olkaa hyvä. Se kertonee mihin olemme menossa Euro etukenossa =sekasortoon vai millä nimellä sitä kutsuisikaan. Jos haluaa tutustua tarkemmin, niin Ateneumin nettisivusto auttane. (ateneum.fi ja laita haku ”kaski ja petri ala-maunus”).

Eli onko tuon myllyasetelman kunnalle tuoman hyödyn taso kohtuullinen? Tehän sen päätätte.

Toivottavasti ei tuhota historiallista lapinlahtelaista identiteettiä näillä ulkoisilla seikoilla, jotka eivät tunnista paikallisuutta pätkän vertaa.

"Gallup 400" eli kunnan järjestämä kysely

Olen tutustunut kunnan teettämään 400 kohdehenkilön kyselyyn kuntalaisten näkemyksestä koskien kuntaan suunniteltujen kolmen kohteen suhteen.

Gallupista paljastuu, että johtuuko epävarmuus antaa näkemys kyllä – ei tai en osaa sanoa yms tyylinen vastaus. Onko se tulos siitä, että tuulivoima-asiasta on tuotu esille vain se verokertymä. Ver(o)t, joka ei yleisestikään ole kovin miellyttävä (sanana) seikka mutta ”varsinaiset” huonot puolet, jotka kohdistuu suoraan kuntalaisiin ovat jääneet ympäröivien sanomisten varaan. Sanomisten muttei kunnan dokumenttien kautta vaan vähätellään kaikkia tuulivoimaloiden mukanaan tuomia ongelmia.

Positiivista näin kunnan asukkaan tai jäsenen kannalta on THL:n huomio ja ohjeistus toiminnasta esim. tuulivoimala kysymyksissä. Tuo THL:n 20.05.2025 julkaisema kannanotto kertoo karua kieltä, kuinka kunnan vakituisiin kuin kesämökkiläisiin kunnissa suhtaudutaan. Eli kun ei ole todellista tietoa niin vaikea kyselyyn on vastata kyllä tai ei. Ehkä se antaa näkemystä miksi paljon epävarmuutta vastatessa.

Mitä tulee kyseisen gallupin tulosten yhteenvetoon näin maallikkona näen, että tuloksen laatija on koonnut (tilastotieteeseen?) pohjautuvan näkemyksensä (analyysinsä?) ja yhdistänyt epävarmat ”ei osaa sanoa” tuohon kielteisesti suhtautuvaan ryhmään. Laatija on (arvelen) yhdistänyt kuntalaisille informoidun tiedon puutteellisuuden osa-syynä määritellesään nämä vastaajat vastustajien joukkoon. Nähdäkseni

hän tai laatija ryhmä on ammattimaisina toimijoina kokenut monia vastaavia gallupanalyysyjä tehdes-
sään, että kuinka lopussa jaotellaan vastaukset. Ehkä kokemuksen, koulutuksen kautta toimittiin näin.
Tuskin tässäkin tapauksessa toimintatapaa on vedetty hihasta vaan on noudatettu yleistä toimintata-
paa ja muotoa, jotta kyselytulokset olisi kuitenkin vertailukelpoisia vastaavien muidenkin tuotettujen gal-
lupien kanssa.

Tiedon hankkiminen on jäänyt kuntalaisten tehtäväksi, sellaistenkin laitteistoihin liittyvien seikkojen
osalta, joita ei ulkopuolinen voikaan saada tai se kiistetään sanallisena vastauksena, ei kirjallisesti. Doku-
mentaalisessa muodossa hyvin vähän tuodaan esille, vedotaan moniin seikkoihin (ei vielä myllytoimitta-
jasta tarkkaa tietoa jne).

Eli summa summarum tästä osiosta:

Lapinlahtelaiset kyseisessä gallupissa ovat todenneet 61 % osuudella sen että Ei suhtaudu myönteisesti
yhteenkään hankkeista koskien tuulivoimaloita.

Kaavan laatijan vastine:

Lapinlahden kunnanhallitus teki päätöksen 30.10.2023 § 224 järjestää puolueettoman, tutkimuslaitok-
sella teetettävän satunnaisotantaan perustuvan mielipidetutkimuksen, jossa selvitetään kuntalaisten
suhtautumista Lapinlahdelle sijoittuvaan tuulivoimaan. Tutkimus toteutettiin (Tietoykkönen Oy) puhelin-
haastatteluna (400 kpl) 11.-18.12.2024 välisenä aikana. Tutkimukseen vastanneista Tielammen n tuuli-
voimahankkeeseen myönteisesti suhtautuvia oli 37 % (22 % melko myönteisesti ja 15 % erittäin myöntei-
sesti). Kielteisesti hankkeeseen suhtautui 27 % vastanneista (11 % melko kielteisesti ja 16 % erittäin kiel-
teisesti). Neutraalia suhtautuminen oli 29 %, kun 7 % ei osannut ottaa kantaa hankkeeseen.

Asukaskyselyn ja puhelinkyselytutkimuksen tulokset on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.

Lakisääteiset vaatimukset kunnan toimista kuntalaisiaan kohtaan

Näissä tuulivoimaprojekteissa hyvin helposti unohdetaan (=sivuutetaan) osa kunnan lakisääteisistä tehtä-
vistä eli kunnan tulee:

- edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä (THL)
- luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen alueellaan (Kuntaliitto)

Myllyprojekti Tielampi (kuten myös rinnalla oleva Iso-Petäjämäki projekti) aiheuttaa riskin lavoista irtaan-
tuvan bisfenoli A –aineen muodossa niin ihmisille, faunalle kuin itse luonnolle. 100 metrin mittaluokkaa
olevat lavat on tuotettu erilaisilla hartsikombinaatioilla. (Puusta rakennettuina löytynee pienemmistä
projekteista.) Tuulen suunta pääasiallisesti on itään mutta idästäkin ja koillisesta tulee tuulta. Sen vuoksi
nämä vaaralliset aineet tulevat leviämään joka suuntaan. Oletan, että talvisilla hangilla on leviämistä
edistävä vaikutus. Voimaloiden alueeksi varatulla alueella sijaitsee pohjavesivaranto ja pohjaveden ot-
tamo! Samalla on myös huomattava, että tärkeä pohjavesialue sijaitsee vain muutama kilometri länteen
molempien voimala-alueiden rinnalla (Taipaleesta kirkonkylälle ja siitä vielä eteenpäin etelänsuuntaan).
Eli on suuri riski pilata käytettävä pohjavesi, jota hyödynnetään tai on ajateltu hyödynnettävän. Veden
ominaisuuksien seuranta antaa ennakkovaroituksen. Mutta kun myrkyt ovat saavuttaneet testien perus-
teella pohjaveden, niin sitten joudutaan hankkimaan korvaava resurssi ja se oletettavasti on iso lisäkus-
tannus kunnalle. Myös luonnon ennallistaminen eli myrkyt poisto on pitkäaikainen ja oletettavasti kallis
ja aikaa vievä projekti. Unohtamatta luonnon pilaamisesta määritettävät rangaistukset tullevat myös
kunnan harteille. Bisfenoli a:ta ja esim. flataatteja on luonnossa jonkin verran jo olemassa käytössä ole-
vista tuotteista (ruokailuvälineet esimerkkinä). Mutta ohuena sanoisinko pölynä tulee voimalan lavoista
joka tietysti sateen ym vaikutuksesta painuu pohjaveteen.

Kaavan laatijan vastine:

Alueen suunnittelussa on huomioitu pinta- ja pohjavedet sekä alueen lähteisyys ja lähteet. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta siten, ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu määräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohja- tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin. Osayleiskaavan vaikutukset pohja- ja pintavesiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.7.

Mikromuoveissa erityistä huomiota on kiinnitetty bisfenoli A:han (BPA). BPA on laajalti käytetty pehmittin, jota käytetään polykarbonaattimuovien, epoksihartsien ja monien tavallisten tavaroiden valmistuksessa, mukaan lukien lelut, vesiputket, juoma-astiat, silmälasien linssit, urheiluturvavarusteet, lääketieteelliset laitteet ja letkut sekä kulutuselektronikka. Tuulivoimaloiden osalta on erittäin epätodennäköistä, että BPA, jota käytetään voimaloiden valmistuksen lähtöaineena, irtoaisi ja pääsisi luontoon ja sitä kautta ihmisten elimistöön.

Sitten yleistä kohteesta ja teollistumisesta:

Kuten tuolla tekstissä alempana tuon esille THL:n huomion siitä, ettei myöskään tuulivoimasuunnittelussa ole otettu huomioon kuin yksi tukijalka kolmesta. THL on omassa päätelmässään tullut samaan lopputulokseen. Tuota THL:n aineistoakin, kun tutkii niin nuo kaksi jalkaa ovat yhtä merkityksellisiä kuin tuo euro-pohjainen. *(Hyvinvointia on tähän asti tarkasteltu päätöksenteossa ennen kaikkea talouskasvua ja tätä kautta elintason kehitystä kuvaavalla bruttokansantuotteella (BKT)(=taloudelliset), jolloin muut hyvinvoinnin näkökulmat jäävät huomiotta eli sosiaaliset ja ekologiset näkökulmat.*

Mm. seuraavat lait / Kuntien lakisääteiset tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntalaki 410/2015

1§ ”Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.”

37§ ”mukaisesti kuntastrategiassa tulee huomioida kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.”

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen (612/2021) 6§

Laki () määrittää kunnan varmistamaan

Vaikka tuulivoimaa koskevat sanoisinko erityislait puuttuu niin kuntaa velvoittavat mm. yllämainitut lait kuntalaisia ja luontoa suojelevina ovat olemassa ja niitä nähdäkseen tulee noudattaa jos sivistysvaltiossa ollaan. Joissain valtioissa on lakeja mutta niitä ei kuitenkaan aina noudateta. Vai olemmeko siirtymässä itäiseen kulttuuriin tässä tuulivoimaloiden mittavassa kulovalkean tavoin levinneisyyden tavoittelussa vaikka ulospäin pyrimme näkymään läntisenä valtiona Euroopan Unionissa.

Alla oleva tilastokeskuksen keräämä mediaanitulo informaatioesitys antaa myös ajattelemisen aihetta. Tielampi kuin myös Iso-Petäjämäki –projektit sijaitsevat Nerkoo – Horsmanmäki alueella. Kuten alla oleva tilasto (referoitu YLE:n aineistoa) kertoo, että kyseinen alue on mediaanitulon perusteella kunnan vahvaa aluetta. Alueella ei ole pelkästään peruselinkeinojen harjoittajia vaan myös asukkaita jotka työskentelevät naapurikunnissa. He saattavat olla helpoimmin asuinpaikkansa muuttavia kuntalaisia jos ympäristökijät suuresti muuttuvat.

Eli kannattaa varmaan kunnolla harkita negatiivisten vaikutteiden käyttämistä tuottoisalla alueella (=vero) ettei hätyytetä ehkä herkästi reagoivaa kunnan asukaskuntaa.

Tutki oman alueesi väestöä

Tällä koneella voit tutkia Suomen postinumeroalueiden väestöä. Voit tutkia esimerkiksi alueesi väestön keski-ikää, tulotason, asumismuotoa ja syntyperää.

Tee kaksi valintaa: valitse ensin alue

73100 Lapinlahti Keskus, Lapinlahti

Valitse sitten yksi muuttuja

Perustiedot: Mediaanitulo

18 vuotta täyttäneiden asukkaiden mediaanitulo vuodessa postinumeroalueella verojen ja pakollisten maksujen (kuten elatusapu) jälkeen. Mediaanitulo kuvaa postinumeroalueen keskimmäisen tulonsaajan tuloja, kun asukkaat asetetaan tulojen mukaan suuruusjärjestykseen.

0 20 000 40 000

Lapinlahti Keskus, 73100 21 467

NAAPURIT

Voit vaihtaa tarkasteltavaa aluetta painamalla siitä.

Nerkoo-Horsmanmäki, 73120 25 063

Ritoniemi, 74140 24 073

Pajujärvi, 71920 23 746

Kotikyliä, 74540 23 689

Syvärintää, 73230 22 972

Laidunmäki, 74150 22 866

Mäntylahti-Karvasalmi, 73110 22 584

Ahkionlahti-Vianta, 71760 22 573

Lukkarila, 71950 21 001

Varpaisjärvi Keskus, 73200 18 529

Pörsänmäki, 74550 17 922

VERTAILU

Lapinlahti 21 365

Pohjois-Savo 21 834

Koko Suomi 23 296

Lähde: Tilastokeskus, Ulfomaalais- ja suomalaistavustaan sekä kieleen liittyvät tiedot ovat vuodelta 2022. Muut tiedot ovat vuodelta 2021.

Koneessa olevat postinumerot perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin. Jollain tapauksissa tilastollinen postinumero osaa rakennuksen osittain postinumeroista. Tämä johtuu siitä, että postitien postinumerot eivät muodosta yhtenäistä aluetta, joten lähdeaineistoa on yleistetty tilastollisten postinumeroalueiden muodostamiseksi. Postinumeroalueen raja on pääsääntöisesti rakennusten sijainnin puoleisella, kun rakennuksella on eri postinumerot.

Konetta korjattu 25.10. klo 15:10. Tilastokeskuksen aineistossa 47540 Lyöttölä oli kirjoitettu virheellisesti Läytröläksi.

Konetta korjattu 17.11. klo 9:10. Tilastokeskuksen aineistossa 89840 Yli-Vuokki oli kirjoitettu virheellisesti Yli-Vuokki.

Yleistä mutta samalla merkitsevää:

1

Myllymäärän väheneminen kertoo vain siitä että nuo toimenpiteet on tarkkaan harkittuja toimintatapoja jotta saataisiin positiivista ilmettä. Toimintatavalla pyrittäneen esittämään että julkisia kommentteja on otettu huomioon. Ainahan pyritään maksimoimaan tuottoennuste ja siitä voidaan "laskeutua helposti" minimitavoitteeseen. Kiinteistöverotuohto putoaa oleellisesti alkuperäiseen verrattuna. Se että onko projekti enää tuotoltaan sitä luokkaa että olisi kovin merkityksellinen kunnan kannalta, ehkä enemmänkin haitallinen kunnan nykyiseen imagoon, kulttuurimaalaismaisemakannalta. Vaakakuppeja kannattaa tarkkaan miettiä.

2

Luontoon haitallisesti vaikuttavista rakenteissa olevista aineista, yhdisteistä ei ole koko aikana haluttu avata taustoja tilaisuuksiin osallistujille. Eli kun tietoa puuttuu ennen rakentamista niin joskus ne sitten kuitenkin ilmenevät. Vastuukysymykset ovat ilmassa?

3

Lisään tänne loppuun *sitaattina* tuoreen THL:n näkemyksen tarkemman tarkastelun pohjaksi: Sikäli mikäli haluaa tutustua tekstin liitetiedostoihin jotka on poistettu tästä tekstistä, niin ne voi hyödyntää suoraan THL:n kyseistä originaalia kirjoitusta THL:n omilta nettisivuilta.

Väestön hyvinvoinnin uusi seurantamittaristo huomioi taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset näkökulmat

Julkaisuajankohta 20.5.2025

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) on julkaissut mittariston, jonka avulla voidaan seurata laaja-alaisesti väestön hyvinvointia ja sen kehitystä taloudellisesta, sosiaalisesta ja ekologisesta näkökulmasta. Hyvinvointia on tähän asti tarkasteltu päätöksenteossa ennen kaikkea talouskasvua ja tätä kautta elintason kehitystä kuvaavalla bruttokansantuotteella (BKT), jolloin muut hyvinvoinnin näkökulmat jäävät huomiotta.

Mittaristo liittyy THL:n aiemmin julkaisemaan ehdotukseen hyvinvointitaloudelliseksi ohjausmalliksi. Mallin ja mittariston avulla poliittiset päättäjät voivat suunnitella pitkän aikavälin politiikkatoimia ja seurata, millaisia vaikutuksia niillä on paitsi talouteen, myös sosiaaliseen ja ekologiseen kestävyYTEEN.

”Olisi tärkeää käydä Suomessa laajaa keskustelua siitä, miten päätöksillä ja politiikkatoimilla voidaan edistää ihmisten ja luonnon hyvinvointia. Julkaistu mittaristo antaa päätöksentekijöille tietoa suunniteltujen päätösten kestävyysvaikutuksesta”, THL:n pääjohtaja Mika Salminen painottaa.

Seurantamittaristo tuottaa päättäjille kokonaiskuvan niistä tekijöistä, joiden on tunnistettu olevan merkityksellisiä väestön, kotitalouksien ja yhteisöjen hyvinvoinnin näkökulmasta. Sen avulla voi seurata esimerkiksi Suomessa asuvien yksinäisyyttä, tyytyväisyyttä elämään, tuloeroja, energian kulutusta sekä luonnon monimuotoisuutta.

”Mittaristo on samalla väline rakentaa väestön luottamusta julkiseen hallintoon ja lisätä ymmärrystä siitä, miten hyvinvointi syntyy ja miten sitä voidaan yhdessä vaalia”, THL:n tutkimusprofessori Heikki Hiilamo kertoo.

Kansainvälinen vertailu edistää hyvinvointitaloudellisten tavoitteiden toteutumista maailmanlaajuisesti

Kestävän hyvinvoinnin mittaristoja on otettu käyttöön monissa maissa, kuten Alankomaissa, Italiassa, Virossa ja Kanadassa. Indikaattorien muutoksia arvioidaan maiden parlamenteissa vähintään kerran vuodessa ja niitä hyödynnetään poliittisen päätöksenteon tukena.

Uuteen ehdotettuun Suomen hyvinvointitalouden seurantamittaristoon on valittu teemoja, jotka ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia.

Talouden ja hyvinvoinnin vastavuoroisuus mukaan päätöksentekoon

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) tukee päätöksenteon kehittämistä niin, että kansallisessa, alueellisessa ja paikallisessa päätöksenteossa voitaisiin nykyistä paremmin ottaa huomioon taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden vastavuoroisuus. Samalla otettaisiin huomioon tulevien sukupolvien tarpeet.

"Päätöksenteossa on nykyistä paremmin arvioitava talouden ja väestön hyvinvoinnin vastavuoroisuutta. Väestön hyvinvointi vahvistaa talouskasvua lisäämällä työn tuottavuutta. Se myös varmistaa mahdollisuudet nostaa väestön koulutustasoa. Väestön hyvinvointi tukee yksilön tai yhteisön kykyä selviytyä ja palautua vaikeista tilanteista, muutoksista ja stressistä. Tämä on edellytys pärjäämiselle myös poikkeusoloissa", sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi huomauttaa.

Uusi hyvinvointitalouden seurantamittaristo tukee pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteita edistää toimia kestävyuden arvioimiseksi.

Hyvinvointitalouden seurantamittaristo on kehitetty Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) Hyvinvointitaloudellisten vaikutusten arviointimekanismi -projektissa. THL on saanut rahoitusta Kestävän kasvun ohjelmaan EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU).

Lisätietoja

HUOM!

Liitteet poistettu jotta varsinaisen tekstin viesti ei alkuperäisistä liitteistä vaarannu. (Halutessa/Tarvittaessa alkuperäiset liitteet löytyy THL:n sivuilta tarkasteltaviksi).

Satu Korhonen
kehittämispäällikkö, THL
puh. 029 524 7138
stunimi.sukunimi@thl.fi

Heikki Hiilamo
tutkimusprofessori, THL
puh. 029 524 6150
stunimi.sukunimi@thl.fi

Heli Hätönen
neuvotteleva virkamies, STM
puh. 0295 163 326
stunimi.sukunimi@gov.fi

Lopuksi

Kertokaa hyvät valmistelijat viimein se, että paljonko siitä yhdestä myllystä tosiaan jää kunnalle plus kunnan menettämissä normaaleissa kunnan työtehoissa, kun sitä on "avustettu", toivotaan että edes kahvi-rahajat jää tulopuolelle kunnan kassaan.

Pakkolunastukset (HS 26.6.2025 "Maanomistajien asemaan tulee merkittävä parannus") saattavat tuoda lisämenoja kunnille.

On monia epävarmoja osasia tässä tuulivoima -casessa yleensä (valtionapujen liittyminen kiinteistöveroihin, kunnan lisävelvollisuudet pakkolunastuksissa esimerkkeinä tilanteen epävarmuudesta) niin sen vuoksi moneen kertaan todettuna, että kannattaisi katsoa ensin valtion toimenpiteet ja sen jälkeen vasta miettiä, josko ne myllyt ovatkaan kunnalle tuottoisia kaikkine niistä syntyvät haitat mukaan lukien.

Toisena: Kun nyt on vähennetty myllymäärää radikaalisti, niin onko tämä tapa järjestää luvat kuntoon ja rauhoitella kuntalaisia, eritoten alueen vieressä asuvia. Ja sitten myöhemmin aletaan palauttaa ainakin jotain myllyjä layoutiin?

Kohde rajoittuu Iisalmen kaupungin rajaan ja Iisalmen kaupunki edellyttää kahden kilometrin etäisyyden säilyttämistä tuulivoimamylystä lähimpiin asuntoihin.

Toivottavasti valtuustolle on tuotu projekteista tulevat haittapuolek selvästi esille. Jos on tuloja vuosiksi eteenpäin niin myös haitat tulevat rinnalla jatkuviksi ja todennäköisesti vaikuttavat kauemmaksi tulevaisuuteen.

Kaavan laatijan vastine:

Kaavaprosessi perustuu kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun, jonka myötä suunnitelmia on muutettu kaavaprosessin aikana siten, että kaavaratkaisun vaikutuksia on voitu vähentää.

Osayleiskaava mahdollistaa vain kaavaratkaisun mukaisen voimalamäärän alueelle eli 10 tuulivoimalan rakentamisen.

Osayleiskaavaa laadittaessa on selvitetty AKL 9§:n mukaisesti osayleiskaavan ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Vaikutusten arviointi on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista suurimpia ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Näillä voi olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutus alueen houkuttelevuuteen on kuitenkin kokemusperusteinen ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asumisolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

Kiinteistöveron suuruuteen vaikuttavat tuulivoiman osalta tuulivoimaloiden lukumäärä, ikä, investointikustannus sekä kuntien kiinteistöveroprosentti. Suomen Tuulivoimayhdistys on arvioinut, että yhdestä tuulivoimalasta kertyy sen elinkaaren aikana kiinteistöveroa noin 400 000 euroa, mikäli kunnalla on käytössä korkein mahdollinen voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti (3,10 %). Lapinlahden kunnan kiinteistöveroprosentti voimalaitoksille on 3,10 %. Näin ollen 10 tuulivoimalan Tielammen tuulivoimahankkeessa kiinteistöverotuloa kertyisi koko elinkaaren aikana noin 4 miljoonaa euroa. Tuulivoimasta saavat verotulot vaikuttavat myönteisesti Lapinlahden kunnan elinvoimaisuuteen ja aluetalouteen. Lisäksi aluetaloudelliseen ja kansalliseen vaikuttavuuteen vaikuttavat myös tuotetusta energiasta perittävät sähköverot ja arvonlisäverot, työntekijöiden palkoista pidettävät kunnallisverot ja tuloverot sekä maankäytön korvauksista maksettavat verot.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimala on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtiosuusjärjestelmää. Verotuloihin perustuva valtiosuuden tasaus on olennainen osa valtiosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisällyttämistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykyä, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

5.15 MUISTUTUS 13

Muistutus 3.7.2025
<p>Lapinlahden kunnassa vireillä olevat tuulivoimahankkeet, kuten Tielampi ja Iso-Petäjämäki, herättävät huolta erityisesti siksi, ettei Lapinlahden kunta ole määrittänyt suojaetäisyyksiä asutuksen ja tuulivoimaloiden välille. Tämä laiminlyönti voi johtaa vakaviin seurauksiin niin ihmisten hyvinvoinnin, luonnon kuin taloudenkin näkökulmasta. Kunnan imagolle aiheutuu haittoja, jos Lapinlahden kunta ei varmista lähi-asukkaiden turvallisuutta asua omassa kodissaan.</p> <p>1. Kunnan lakisääteiset velvoitteet</p> <p>Kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä (Kuntalaki 410/2015, THL) sekä suojella luontoa ja maisemaa. Tuulivoimarakentaminen ilman riittäviä suojaetäisyyksiä voi rikkoa näitä velvoitteita.</p>
<p><i>Kaavan laatijan vastine:</i></p> <p>Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen.</p> <p>Lapinlahdella ei ole asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille.</p>
<p>2. Ympäristöriskit</p> <p>Tuulivoimaloiden lavoista voi irrota bisfenoli A:ta ja muita haitallisia kemikaaleja, jotka leviävät tuulen mukana ympäristöön. Erytisen huolestuttavaa on, että voimaloiden alueella sijaitsee pohjavesivaranto ja vedenottamo. Haitta-aineiden pääsy pohjaveteen tulee aiheuttamaan pitkäaikaisia ja kalliita puhdistustoimia sekä vaarantaa Lapinlahden kunnan vesihuollon.</p>
<p><i>Kaavan laatijan vastine:</i></p> <p>Alueen suunnittelussa on huomioitu pinta- ja pohjavedet sekä alueen lähteisyys ja lähteet. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu kaavamääräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.</p> <p>Osayleiskaavan vaikutukset pohjavesiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.7.</p> <p>Mikromuoveissa erityistä huomiota on kiinnitetty bisfenoli A:han (BPA). BPA on laajalti käytetty pehmitin, jota käytetään polykarbonaattimuovien, epoksihartsien ja monien tavallisten tavaroiden valmistuksessa, mukaan lukien lelut, vesiputket, juoma-astiat, silmälasien linssit, urheiluturvavarusteet, lääketieteelliset laitteet ja letkut sekä kulutuselektronikka. Tuulivoimaloiden osalta on erittäin epätodennäköistä, että BPA, jota käytetään voimaloiden valmistuksen lähtöaineena, irtoaisi ja pääsisi luontoon ja sitä kautta ihmisten elimistöön.</p> <p>Tuulivoimaa ja mikromuovia on käsitelty kaavaselostuksen kohdassa 7.16.2.</p>
<p>3. Sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset</p>

<p>THL:n mukaan tuulivoimasuunnittelussa on painotettu liikaa taloudellisia hyötyjä, jättäen sosiaaliset ja ekologiset näkökulmat huomiotta. Nerkoo–Horsmanmäki-alue, jossa hankkeet sijaitsevat, on kunnan vauraimpia alueita. Ympäristön muutokset voivat ajaa pois verotuloja tuovia asukkaita, mikä heikentää kunnan taloudellista pohjaa.</p>
<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Osayleiskaavaa laadittaessa on selvitetty AKL 9§:n mukaisesti osayleiskaavan ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.</p>
<p>4. Pitkän aikavälin seuraukset</p> <p>Kun ympäristö pilaantuu, kunta voi joutua vastuuseen luonnon ennallistamisesta ja mahdollisista rangaistuksista. Lisäksi korvaavan vesilähteen hankinta voi aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia.</p>
<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Kaavaratkaisulla ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia maaperään, pintavesiin tai pohjavesiin. Lainsäädäntömme sisältää mm. maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellon.</p>
<p>5. Suunnittelun näennäinen hienosäätö</p> <p>Tuulivoimaloiden määrän vähentäminen on vain strateginen keino luoda vaikutelma siitä, että kuntalaisten huolia on kuultu. Todellisuudessa kyse on tuottonäkökulman optimoinnista, jossa alkuperäisestä maksimisuunnitelmasta ”laskeudutaan” minimitasolle. Tämä ei kuitenkaan poista hankkeen haittoja, vaan voi hämärtää niiden todellista laajuutta.</p>
<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Kaavaprosessi perustuu kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun, jonka myötä suunnitelmia on muutettu kaavaprosessin aikana siten että vaikutuksia on saatu vähennettyä.</p>
<p>6. Haitalliset aineet ja tiedon puute</p> <p>Tuulivoimaloiden rakenteissa käytettävistä kemikaaleista, kuten bisfenoli A:sta, ei ole annettu riittävästi tietoa. Tämä herättää kysymyksiä vastuista, jos myöhemmin ilmenee ympäristö- tai terveyshaittoja. Ennakoiva avoimuus on puuttunut.</p>
<p>Kaavan laatijan vastine:</p> <p>Bisfenoli A eli BPA on laajalti käytetty pehmitin, jota käytetään polykarbonaattimuovien, epoksihartsien ja monien tavallisten tavaroiden valmistuksessa, mukaan lukien lelut, vesiputket, juoma-astiat, silmälasien linssit, urheiluturvavarusteet, lääketieteelliset laitteet ja letkut sekä kulutuselektronikka. Tuulivoimaloiden osalta on erittäin epätodennäköistä, että BPA, jota käytetään voimaloiden valmistuksen lähtöaineena, irtoaisi ja pääsisi luontoon ja sitä kautta ihmisten elimistöön.</p>
<p>7. Hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tarkastelu puuttuu</p>

THL:n uusi hyvinvointimittaristo korostaa, että päätöksenteossa tulee huomioida taloudellisten vaikutusten lisäksi myös sosiaaliset ja ekologiset näkökulmat. Tuulivoimahankkeiden suunnittelussa nämä näkökulmat ovat jääneet taka-alalle, mikä on ristiriidassa kestävän kehityksen periaatteiden kanssa.

Kaavan laatijan vastine:

Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti ”kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.” Vaikutuksia on arvioitu siinä laajuudessa kuin niitä on arvioitu syntyvän.

8. Kunnan imagon ja elinvoiman uhka

Tuulivoimarakentaminen ilman suojaetäisyyksiä heikentää peruuttamasti kunnan kulttuurimaisemaa ja asuinviihtyvyyttä. Tämä johtaa muuttoliikkeeseen erityisesti hyväosaisemmillä alueilla, kuten Nerko–Horsmanmäessä, mikä puolestaan heikentää kunnan veropohjaa ja elinvoimaa. Asukkaita muuttaa pois Lapinlahdelta, jos jättisuurten tuulivoimateollisuusalueiden rakentaminen toteutuu Lapinlahden kunnan alueella.

Kaavan laatijan vastine:

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista suurimpia ovat maisemassa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Näillä voi olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutus alueen houkuttelevuuteen on kuitenkin kokemuserusteinen ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asumisolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

9. Taloudellinen hyöty kyseenalainen

Kunnan saama tuotto yhdestä tuulivoimalasta on epäselvä, ja valmistelussa ei ole avoimesti kerrottu, kuinka paljon kunnalle jää tuloja suhteessa siihen työmäärään, jota kunta käyttää hankkeen edistämiseen. Tämä hanke on kuluttanut kohtuuttomia määriä Lapinlahden kunnan työntekijöiden resursseja haaskaten merkittävän osan heidän työaikaansa turhaan, sillä Lapinlahden kunnasta puuttuu yhdessä kuntalaisten kanssa laadittu energiasstrategia, jonka yhtenä osana tuulivoima on. Laskelmat kuntalaisille aiheutuvista menetyksistä kiinteistöjen arvon alenemisena, oman kodin tuhoutumisena puuttuu kokonaan. Sekä se että kuntalaisia muuttaa pois kunnasta eli verotulot vähenevät ja välilliset vaikutuksen paikalliseen elinkeinoelämään ovat kielteisiä.

Kaavan laatijan vastine:

Toiminnan aikana tuulivoimayhtiö maksaa kunnalle kiinteistöveroä sekä kotipaikkakunnalleen ja valtiolle mahdollisesti yhteisöveroä. Kiinteistöveron suuruuteen vaikuttavat tuulivoiman osalta tuulivoimaloiden lukumäärä, ikä, investointikustannus sekä kuntien kiinteistöveroprosentti.

Suomen Tuulivoimayhdistys on arvioinut, että yhdestä tuulivoimalasta kertyy sen elinkaaren aikana kiinteistöveroä noin 400 000 euroä, mikäli kunnalla on käytössä korkein mahdollinen voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti (3,10 %). Lapinlahden kunnan kiinteistöveroprosentti voimalaitoksille on 3,10 %. Näin ollen 10 tuulivoimalan Tielammen tuulivoimahankkeessa kiinteistöverotuloä kertyisi koko elinkaaren aikana noin 4 miljoonaa euroä. Tuulivoimasta saatavat verotulot vaikuttavat myönteisesti Lapinlahden

kunnan elinvoimaisuuteen ja aluetalouteen. Lisäksi aluetaloudelliseen ja kansalliseen vaikuttavuuteen vaikuttavat myös tuotetusta energiasta perittävät sähköverot ja arvonnäköverot, työntekijöiden palkoista pidettävät kunnallisverot ja tuloverot sekä maankäytön korvauksista maksettavat verot.

Suomessa ja muualla maailmassa tehdyt tutkimukset kiinteistöjen arvoista ovat osoittaneet, että voimaloilla ei olisi vaikutusta kiinteistöjen myyntihintoihin. Voimaloilla voi tosin olla vaikutusta joidenkin ihmisten kiinnostukseen alueen kiinteistöistä. Vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on avattu kaavaselostuksen kohdassa 7.16.1

10. Pakkolunastusten ja lisävelvoitteiden riskit

Tuulivoimahankkeet voivat aiheuttaa kunnalle lisäkustannuksia pakkolunastusten kautta, kuten Helsingin Sanomat (26.6.2025) on raportoinut. Lisäksi valtion tukien ja kiinteistöverojen epävarmuus lisää riskiä siitä, että hanke ei ole kunnalle taloudellisesti kannattava.

Kaavan laatijan vastine:

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaisesti tuulivoimaloiden kiinteistövero jää kokonaan siihen kuntaan, missä voimala on. Tällä hallituskaudella ollaan uudistamassa valtionosuusjärjestelmää. Vero-tuloihin perustuva valtionosuuden tase on olen-nainen osa valtionosuusjärjestelmää, ja verotuloperusteiden pohdinta on kohdistunut erityisesti kiinteistöveroon. Valmistelussa on tarkasteltu voimalaitosten, erityisesti tuulivoima- ja aurinkovoimalaitosten kiinteistöveron mahdollista sisällymistä tasauksen laskentaperusteisiin. Valmistelu jatkuu hallituksen esityksen laadintaa ja poliittista päätöksentekoa tukevilla lisäselvityksillä. Tavoitteena on saada uusi laki voimaan vuoden 2027 alusta. Varmuutta tulevista muutoksista ei vielä ole, mutta tämänhetkisen tiedon valossa Orpon hallitus ei olisi muuttamassa kiinteistöverotuksen nykyä, ja kunnat saisivat pitää tuulivoimasta saamansa kiinteistöverotulonsa.

11. Suunnittelun läpinäkyväisyys

Voimaloiden määrän vähentäminen voi olla taktinen keino rauhoitella kuntalaisia ja saada luvat läpi, minkä jälkeen voimaloita saatetaan palauttaa suunnitelmaan. Tämä herättää epäluottamusta ja kysymyksiä hankkeen rehellisyydestä.

Kaavan laatijan vastine:

Kaavaprosessi perustuu kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun, jonka myötä suunnitelmia on muutettu kaavaprosessin aikana siten, että kaavaratkaisun vaikutuksia on voitu vähentää. Osayleiskaava mahdollistaa vain kaavaratkaisun mukaisen voimalamäärän alueelle eli 10 tuulivoimalan rakentamisen.

12. Suojaetäisyyden puute ja esimerkki lisäalasta

Lapinlahden hankkeet rajoittuvat lisälmen kaupungin alueeseen, jossa edellytetään kahden kilometrin suojaetäisyyttä asutukseen. Lapinlahdessa vastaavaa suojaa ei ole määritetty, mikä altistaa asukkaat melu-, maisema- ja mahdollisille terveyshaitoille.

13. Pitkäaikaiset haitat ja vaikutukset

Vaikka tuulivoimasta voi syntyä tuloja, myös haitat ovat jatkuvia ja voivat vaikuttaa kuntaan vuosikymmenten ajan. On tärkeää, että valtuusto saa kattavan ja rehellisen kuvan hankkeen kokonaisvaikutuksista ennen päätöksentekoa.

14. Lakimuutosehdotus: 8 x tuulivoimalankorkeus

Tielammen tuulivoimaosayleiskaava ei sijaitse maakuntakaavassa osoitetulla tuulivoimateollisuusalueella, joten tuulivoimalan ja asutuksen välillä oltava vähintään kahdeksan (8) kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydellä, esimerkiksi $8 \times 250 \text{ m} = 2000 \text{ m}$ eli 2 km. Lapinlahdella on ollut kuntalaisaloite, jossa on vaadittu Tielammen tuulivoimakaavoituksen välitöntä keskeyttämistä ja 3 km suojaetäisyyden määrittämistä asutuksen ja tuulivoimalan välillä. Tämä suojaetäisyysasia on käsiteltävä kuntaprosessissa asianmukaisesti – toistaiseksi se on vain merkitty tiedoksi.

Kaavan laatijan vastine:

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm. ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen.

Osayleiskaavassa tuulivoimaloiden sijoittelua suhteessa asutukseen on ohjannut keskeisesti valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) mukaiset ohjearvot sekä Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön 23.4.2015 annetussa asetuksessa 545/2015 annetut toimenpiderajat asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisämelulle. Valmisteluvaiheen jälkeen tuulivoimaloiden määrää on vähennetty 17 voimalasta 10 voimalaan, jolla Tielammen ja Iso-Petäjämäen yhteismelu on saatu ohjearvojen alle.

lisalmen kaupungin ja ympäristölautakunnan näkemykset Tielammen tuulivoimakaavasta

Tielammen tuulivoimahanke, joka sijoittuu Lapinlahden kunnan pohjoisosaan lähelle lisalmen rajaa, on herättänyt huolta naapurikunnassa. lisalmen kaupungin hallitus ja Ylä-Savon ympäristölautakunta ovat antaneet lausuntonsa hankkeen kaavaluonnoksesta, ja niissä **korostuu erityisesti huoli suojaetäisyyksien puuttumisesta.**

I. Suojaetäisyyden puute

lisalmen kaupunki on lausunnossaan painottanut, että kaupungin alueella edellytetään vähintään kahden kilometrin suojaetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä. Lapinlahden kaavaluonnoksessa tällaista suojaetäisyyttä ei ole määritelty, mikä herättää huolta erityisesti rajan läheisyydessä asuvien kuntalaisten hyvinvoinnista ja asumisviihtyvyydestä.

II. Vaikutukset naapurikuntaan

Koska Tielammen hankealue sijoittuu aivan lisalmen rajan tuntumaan, melu-, maisema- ja mahdolliset terveyshaitat voivat ulottua myös lisalmen puolelle. Ympäristölautakunta on korostanut, että kaavoituksessa tulee huomioida myös naapurikunnan asukkaiden oikeudet ja elinympäristön laatu.

III. Tarve lisäselvityksille

Lausunnoissa on esitetty, että melumallinnukset, varjostusvaikutukset ja luontoselvitykset tulee päivittää ja esittää avoimesti, jotta vaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti. Erityisesti on korostettu tarvetta arvioida vaikutuksia lisalmen puolella sijaitsevaan asutukseen.

IV. Kuntien välinen yhteistyö

lisalmen kaupunki on toivonut, että Lapinlahden kunta käy tiivistä vuoropuhelua naapurikuntien kanssa ja ottaa huomioon alueellisen kokonaisedun sekä asukkaiden näkemykset ennen kaavan hyväksymistä.

Tässä ovat lähdelinkit, joista löytyy lisalmen kaupungin ja ympäristölautakunnan lausuntoja liittyen Lapinlahden kunnan alueella sijaitsevaan Tielammen tuulivoimaosayleiskaavaan:

1. Iisalmen kaupungin lausunto Tielammen tuulivoimahankkeen YVA-suunnitelmasta, jossa korostetaan mm. kahden kilometrin suojaetäisyyden vaatimusta: Lue lausunto <https://julkaisu.iisalmi.fi/ktweb-scr/files/show?doctype=7&docid=836681>

Josta käy ilmi seuraavaa: " *Tuulivoimalat sijoittuvat n. 500 - 2500 m päähän Iisalmessa sijaitsevista vakituista ja loma-asunnoista. Siten hankkeessa ei ole huomioitu Iisalmen kaupungin YVA-suunnitelmasta antamaa lausuntoa ja vaatimusta siitä, että tuulivoimaloiden tulee sijoittua vähintään 2 km:n päähän Iisalmen kaupungin alueella sijaitsevista vakituista ja loma-asunnoista.*

Tielammen ja lähellä sijaitsevan Iso-Petäjämäen hankkeiden yhteisvaikutukset yleiseen turvallisuuteen sekä väestöön, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat kohtalaisen kielteisiä. Hankkeiden yhteisvaikutukset maisemaan, seutukuvaan ja kulttuuriperintöön sekä liikenteeseen ovat kohtalaisen kielteisiä. Yhteisvaikutukset meluun ja äänimaisemaan ovat kaikissa vaihtoehdoissa kohtalaisen kielteisiä. Vaikutukset välkkeeseen ovat vaihtoehdossa VE1 kohtalaisen kielteisiä ja vaihtoehdoissa VE2 ja VE3 pieni ja kielteinen. Yhteisvaikutukset eläimistöön ovat pieni ja kielteinen. Yhteisvaikutukset linnustoon ovat kohtalaisen kielteisiä tai pieni ja kielteinen.

Vaikutukset asutukseen ja siten ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat Iisalmessa sijaitsevien vakituisten ja loma-asuntojen osalta siten kohtalaisen kielteisiä."

2. Toinen asiakirja, jossa käsitellään Tielammen tuulivoimahankkeen vaikutuksia Iisalmen alueella, mm. sähkönsiirtolinjojen sijoittumista ja etäisyyksiä taajama-alueisiin: Lue asiakirja <https://julkaisu.iisalmi.fi/ktweb-scr/files/show?doctype=3&docid=740931>

Josta käy ilmi seuraava päätös: " *Kaupunginjohtajan päätösehdotus. Kaupunginhallitus toteaa Iisalmen kaupungin lausuntona, että tuulivoimahanke ja sitä koskeva YVA-suunnitelma on kannatettava sillä edellytyksellä, että tuulivoimahankkeen ja tulevan sähkönsiirron vaikutukset Iisalmen kaupungin asukkaisiin ja maanomistajiin sekä Iisalmen olosuhteisiin selvitetään huolella. Tuulivoimaloita ei tule sijoittaa siten, että ne vaikuttavat kohtuuttomasti Iisalmen kaupungin asukkaiden elinolosuhteisiin erityisesti melu-, välke ja maisemallisten vaikutusten osalta. Asukaskyselyt tulee tämän tuulivoimahankkeen osalta ulottaa riittävän laajalle alueelle tuulivoimapuiston ympäristöön ja sähkönsiirtolinjojen vaikutusalueelle ja erityisesti myös Iisalmen kaupungin puolelle."*

"Päätös Kaupunginjohtaja täydensi päätösehdotustaan siten, että tuulivoimalapaikat tulee sijoittaa siten, että etäisyydet asuinrakennuksista ja lomarakennuksista tulee olla lähtökohtaisesti vähintään 2 km päässä."

Kaavan laatijan vastine:

Lapinlahdella ei ole asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyysrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Iisalmen kaupungin tekemät päätökset em. etäisyyksistä ohjaavat maankäyttöä vain Iisalmen kunnan alueella.

Tuulivoimaloiden sijoittelua suhteessa asutukseen on ohjannut keskeisesti valtioneuvoston asetuksen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) mukaiset ohjearvot sekä Sosiaali- ja terveysministeriön 23.4.2015 annetussa asetuksessa 545/2015 annetut toimenpiderajat asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisämelulle. Tielammen osayleiskaavan mukaisella rakentamisella melun ohjearvot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajankiinteistöillä.

Lapinlahtelaisten ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta ei ole riittäväällä laajuudella arvioitu hankkeen eri vaiheissa. Pohjois-Savon hyvinvointialue (PSHVA) on kirjannut strategiassaan <https://pshyvinvointi-alue.fi/strategia-ja-suunnitelmat>, että pohjois-savolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. PSHVA on nyt linjannut, että PSHVA pyrkii asukkaiden hyvinvointi- ja turvallisuuserojen kaventamiseen.

PSHVA korostaa strategiassaan, että PSHVA työskentelee tiiviisti yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

-> nyt tätä PSHVA:een roolia turvaamassa asukkaidensa hyvinvointi ja turvallisuus ei näy millään tavalla hankesuunnitelmassa. PSHVA on kytkettävä mukaan, sillä PSHVA vastaa asukkaidensa terveyden hoitokuluista ja hyvinvoinnista.

1. Asukkaat

- ▶ Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.
- ▶ Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen.

Toimimme Pohjois-Savon ja sen ihmisten hyväksi.

Tunnistamme erilaiset tarpeet ja edistämme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Pyrimme hyvinvointi- ja turvallisuuserojen kaventamiseen.

Työskentelemme tiiviissä yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

2. Palvelut

- ▶ Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.
- ▶ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.
- ▶ Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.
- ▶ Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

Usein tarvittavat, kattavat ja tasalaatuiset terveydenhuollon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen palvelut tuotetaan lähellä asukkaita koko Pohjois-Savon alueella. Toteutamme niitä itse ja yhdessä yritysten, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Keskitytetyt erityistason palvelupisteet sijaitsevat Iisalmissa, Varkaudessa ja Kuopiossa. Erityisen vaativat sairaanhoitoon palvelut toteutetaan Kuopion yliopistollisessa sairaalassa.

Toimiva palveluiden porrastus ja kuntouttava ote ohjaavat työtämme.

Kehitämme digitaalisia palveluja. Yhtenäinen, asiakastyön näkökulmasta toimiva tietojärjestelmä on sujuvan palvelun edellytys.

Millä oikeudella lapinlahtelaisten asukkaiden omistajan oikeuksia omaan kotiin poljetaan häikäilemättömällä tavalla? Miksi meidän asukkaiden pitää uudestaan ja uudestaan kirjoittaa kuntaan samoista asioista? Miksi aiempien mielipiteiden ja muistutusten kirjoittaminen ei näy käytännössä millään tavoilla, sillä Lapinlahden kunnan viranhaltijoiden on ajettava kuntalaisten etua ja turvattava jokaiselle lapinlahtelaiselle omassa kodissa asumisen mahdollisuus. Nyt lapinlahtelaiset ihmiset asetetaan eri arvoiseen asemaan asuinpaikkansa johdosta. Asumisterveysasetusta ei sovelleta luontokylissä asuviin ihmisiin. Lähiasukkaiden mielipidettävä on kuunneltava. Tielammen tuulivoimaosayleiskaava on välittömästi keskeytettävä ja Lapinlahden kuntaan on määritettävä 3 km suojaetäisyys teollisen kokoluokan tuulivoimalan ja asutuksen välille.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaavan toteutumisesta aiheutuvien haittojen minimointi on huomioitu alueen suunnittelussa ja osayleiskaavalla ei ole arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen tai virkistykseen.

5.16 MUISTUTUS 14

Muistutus 18.6.2025

Vastustan tuulivoiman rakentamisen suunnittelemista Tielammelle.

Tuulivoiman suunnitelmat ovat lyhytnäköisiä ja ajattelemattomuutta kunnan päättäjiltä. Rahanahneus sokaisee järjenkäytön tällaisessa valehtelun mukanaan tuomassa buumissa.

Tuulivoiman suunnitelmat turmelevat elinympäristöämme. Valitsemamme kotipaikka on arvokas jota olemme kunnioittaneet ja vaalineet.

Meidän kuuluisaa, historiallisesti pysyvästi arvokasta kansallismaisemaa ei saa missään tapauksessa rikkoa ja turmella.

Alueella oleva luonnon raikas ja puhdas lähde on vedenhaku käytössä eikä sitä saa tarvella laisinkaan.

Pirunkuokos ei kaipaa vierelleen tuulivoimaa, luonto on itse muokannut tämän alueen ja sitä ei saa rikkoa.

Luonnonsuojelualueen lähetyville ei tuulivoima kuulu.

Lintualueita on lähijärvissä, jonka vuoksi tuulivoima ei ole sopiva Tielammelle.

Ympäristö - ja terveyshaittoja ei pysty ehkäisemään, vaikka niin olette kirjoittaneet. Ympäristössä asuville ja eläville ihmisille sekä eläimille ympäristön luonto mukaan lukien on tuulivoima suunnitelmat vaaraksi. Sitä ei saa sallia, että ihmisten, eläinten ja ympäristön hyvinvointi turmellaan. Olemme arvokkaita ja meitä tulee kunnioittaa.

On aivan turhaa kirjoittaa ja puhua tuollaista haittojen ehkäisemisestä, se on valehtelemista emmekä me ole ymmärtämättömiä ja sokeita.

Luonnon monimuotoisuutta edistetään parhaiten kuten tähänkin saakka: luonto ja sen keskellä olevat ihmiset ja eläimet tarvitsevat rauhaa, tuulivoimalat ei sovi tänne, ne eivät millään tavalla edistä meidän elinympäristöä eivätkä luonnon monimuotoisuutta.

Melua, tärinää ja huonoa ilmanlaatua ehkäistään 100% paremmin sillä tavalla kun nämä epärealistiset ja valheelliset sekä ajattelemattomat suunnitelmat haudataan ja annetaan luonnon säilyä rikkaana, luontoa ja ihmisten elinympäristöä ei saa rikkoa ja pilata.

Pohjavesi ja vedenottoalueelle ei saa missään tapauksessa saa tuulivoimaa sallia.

Tielammen alueen käyttö ei ole soveltuvaa tuulivoimalle. Ei ole ollenkaan järkevää ajatella niin eikä ole järkevää uskoa tällaisiin valhe-esityksiin.

Vaikutukset maisemaan suunnitelmissa ovat valtavia ja järkyttäviä, lopullista tuhoa. Nämä on ymmärrettävä ja uskallettava ottaa todesta, luontoa, historiallisesti arvokasta luontoympäristö ei saa missään tapauksessa muokata nykyisestä mihinkään suuntaan, ei edes valheellisten rahanhimoisten vuoksi.

Kuulumme ruoantuotannon alueeseen johon tuulivoima ei käy. Mm. mikromuovia lentää eläinten ruokaan ja siitä eteenpäin on erittäin haitallista ja vaarallista eläimille ja ihmisille.

Haitallisia yhteisvaikutuksia ette voi ehkäistä se on valetta mikä on näin kirjattu.

Hiilinielu säilyy, kun tuulivoimaa ei rakenneta. Rakentamattomuus tuo selvää säästöä kaikille eikä jää jälkien siivoamista eikä rakas rikas luonto turmellu ikuisiksi ajoiksi.

Meidän asukkaiden elinolot eivät siedä tuulivoimaloita Tielammelle eikä myöskään Iso-Petäjämäkeen.

Suunnitelmia ei saa edistää hyväksymiseen. Me olemme halunneet luonnon rauhaan asumaan. Tällaisia ajattelemattomia + asukkaita epäkunnioittavia suunnitelmia ei saa uskoa eikä enää edistää.

Kaavan laatijan vastine:

Maisemassa tapahtuvat muutokset ovat konkreettisia ja vaikuttavat alueen lähi- ja kaukomaisemaan sekä ihmisten maisemakokemuksiin. Asukkaiden kannalta merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat niille

alueille, joille voimaloita näkyy eniten ja joille on sijoittunut eniten asutusta. Maisemavaikutusten kokeminen on aina henkilökohtaista. Maisema-vaikutusten ei kuitenkaan ole arvioitu olevan merkittäviä.

Alueen suunnittelussa on huomioitu alueen lähteisyys ja lähteet. Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin. Lisäksi Vesilain mukaisen lähteen luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa.

Muistutuksessa nostettu Pirunkuokos sijoittuu suunnittelualueen ulkopuolelle lähimmillään reilun kilometrin etäisyydelle osayleiskaavassa osoitetusta rakentamisesta, eikä alueen rakentumisella näin ollen vaaranneta kohteen säilymistä.

Suojelualueet on huomioitu kaavaa laadittaessa, eikä niihin ole arvioitu kohdistuvan vaikutuksia.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin on esitetty kaavaselostuksen kohdassa 7.8 sekä linnustoon ja muuhun eläimistöön kohdassa 7.10 ja 7.11. Osayleiskaavan ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia luontoon tai eläimistöön.

Tuulivoimaloilla ei ole todettu olevan merkittäviä haitallisia ja laaja-alaisia terveysvaikutuksia. Tuulivoimaloiden mahdolliset terveysvaikutukset syntyvät pääasiassa melu- ja värähtelyvaikutusten kautta. Melun häiritsevyys voi vaikuttaa ihmisten terveyteen esimerkiksi univaikeuksien kautta. Melun häiritsevyyden kokeminen ja meluherkkyys vaihtelevat yksilökohtaisesti, jolloin vaikutukset kohdistuvat eri tavoin eri ihmisiin. Melun lisäksi pelko ja epävarmuus mahdollisista terveys- ja turvallisuusriskeistä voi aiheuttaa ahdistusta suunnittelualueen läheisyydessä asuville ihmisille. Tehtyjen mallinnusten mukaan tuulivoimaloiden melutasot jäävät alle valtioneuvoston ohjeiden ja matalataajuisen melun tasot pysyvät asumisterveysasetuksessa asetettujen arvojen alapuolella kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Osayleiskaavan vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen on esitetty kohdassa 7.16.

Valmisteluvaiheen jälkeen voimalapaikkaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty pois päin pohjavesialueesta, siten ettei alueelta ole mahdollista kulkeutua pintavesiä pohjavesialueelle. Voimaloiden etäisyys on todettu vaikutusten arvioinnissa riittäväksi. Lisäksi voimalan 3 (kaavaluonnoksessa voimala 9) tv-alueelle on annettu kaavamääräys, jonka mukaisesti rakentamisluvan yhteydessä tulee esittää toimenpiteet alueen suojaamiseksi siten, ettei alueelta ole mahdollista päästä saasteita maaperään tai pohjavesiin.

Osayleiskaavan vaikutukset pohjavesiin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.7.

Suunnittelun perustana on turvata terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Ruotsalaisen Naturskyddsföreningin mukaan yhdestä voimalasta vapautuu vuodessa n. 150 g materiaalipäästöjä, jotka ovat suu- relta osin pinnoitteita ja maalia. Vertaamalla Suomeen vuoteen 2022 mennessä rakennettujen voimaloiden mikromuovipäästöjä (n. 0,209 tonnia) esimerkiksi Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaiseen tieliikenteen vuotuisen mikromuovikuormitukseen (n. 8 190 tonnia), nähdään Suomen tuulivoimaloiden mikromuovipäästöjen olevan vain noin 0,003% tieliikenteen mikromuovipäästöistä. Irtoava aines on ilmaa ja vettä raskaampaa pientä partikkelia, joka vähitellen mineralisoituu voimaloiden lähiympäristöön siirtymättä eliöiden elimistöön.

Yhteisvaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.20, eikä Tielammen toteutumisella ole arvioitu muodostuvan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Valmisteluvaiheen jälkeen voimalamäärä on vähennetty 17 voimalasta 10 voimalaan, jonka myötä yhteisvaikutuksia erityisesti melun, välkkeen ja maiseman osalta on saatu vähennettyä.

5.17 MUISTUTUS 15

Muistutus 7.7.2025

Kannattaisi todella ja tarkkaan pohtia, miten nämä myllyt vaikuttaa luontoon ja eläimiin, joiden pesimisympäristö tämä seutu on aina ollut. Entäs sitten, kun niitten toiminta-aika on tullu päätökseen, ja törky jää muistoksi!!!

No, luonto tuli nyt ensimmäisenä mainittua mutta entäs nämä siellä asuvat perheet, luonnonrauhaan sinne kotinsa laittaneet, ja kukapa haluaisi valmiin myllyn lähetyville rakentaa, niin eipä myllyjäkään valmiiden kotien riesaksi. Haluaisiko päättäjistä kukaan niitä myllyjä omille nurkilleen vilkkumaan!

Olen nyt iisalmelainen, mutta hyvin paljon marjastanut ja muuten liikkunut siellä seudulla ja nauttinut raikkaasta lähdevedestä.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi linnustoon ja eläimistöön on esitetty kaavaselostuksen kohdissa 7.10 ja 7.11 sekä kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdassa 7.8. Osayleiskaavan ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia luontoon tai eläimistöön.

Tuulipuiston elinkaaren lopussa tuulivoimalat puretaan ja alue ennallistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuulivoimalat on mahdollista poistaa alueelta perustuksia myöten. Perustukset jätetään maahan tai poistetaan sen mukaan mitä rakentamisluvassa tai muilla sopimuksilla on sovittu,

ja mitkä ovat purkamisajankohdan ympäristömääräykset.

Tuulivoimasta aiheutuu asumisviihtyisyyteen kohdistuvia vaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat maise-massa, äänimaisemassa ja valo-olosuhteissa tapahtuvat muutokset. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvät vaikutukset ovat usein luonteeltaan subjektiivisia eivätkä ole välttämättä yleistettävissä laajemman ihmisjoukon näkemyksiin ja on kokijasta riippuvaista kuinka erilaiset ympäristöominaisuudet tai asu-misolosuhteet vaikuttavat oman asuin- tai lomaympäristön viihtyvyykokemukseen. Tuulivoimalla voi arvioida siis olevan niin myönteisiä, kielteisiä kuin neutraaleja vaikutuksia alueen houkuttelevuuteen.

5.18 MUISTUTUS 16

Muistutus 7.7.2025

Kaavasuunnitelma kyseiselle alueelle ei nauti alueella asuvien asukkaiden eikä ulkoilu-, metsästys-, samoilu- ja virkistyskäyttäjien sosiaalista hyväksyntää.

Tielammin alue on ainakin Lapinlahden kunnan pohjoisosissa ja Iisalmen eteläosissa asuville henkireikä samoiluun ja luonnosta nauttimiseen, siellä rauhoittumiseen ja hyvinvoinnin ylläpitoon.

On kerta kaikkiaan käsittämättömän lyhytnäköistä typeryyttä antaa tervellä tuo hieno aluekokonaisuus välillä Tielampi-Kärenmäki moisella valo- ja melusaasteella.

Tässä kohtaa nousee erityisen merkittäväksi se, että annetaanko paikallisten asukkaiden näkemyksille se painoarvo, joka niille kuuluu. Etenkin, koska asioita käsittelee ja pyrkii edistämään sellaiset tahot, jotka eivät itse joudu kärsimään tuuliteollisuuden haitoista, koska eivät asu alueella.

Tuuliteollisuusalueen haitat poikkeaa merkittävästi perinteisemmästä teollisuusalueen vaikutuksista.

Perinteisen teollisuusalueen haittavaikutukset ovat nykyisin varsin paikallisia sekä vähäisiä, mutta tuuliteollisuusalueiden haittavaikutukset tarvelevät kerralla tuhansia, jopa kymmeniätuhansia hehtaareja. Etenkin kun tuuliteollisuusalueet vielä rajoittuvat toinen toisiinsa, muodostaen valtaisia kokonaisuuksia, jossa vaan käytännössä on lukuisia erinimisiä hankkeita sisällä.

Lisäksi nyt olemme jo saaneet vastaanottaa yhä enemmän ja enemmän uutisia, joissa kerrotaan samaa tarinaa: paikallisten asukkaiden vuosikausien piina tuuliteollisuusalueiden haitoista kärsien, pitkistä oikeudenkäynneistä sekä lopulta asukkaiden elinrauhan voitto: tuuliteollisuusalueiden voimakkaista rajoitamisista tai sulkemisista oikeusteitse.

Nyt maltti on valttia tässä hommassa, suotta hakata omaakin päätä samaan tolppaan.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaava perustuu kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun. Asukkailta saatu palaute on huomioitu alueen suunnittelussa ja valmisteluvaiheen jälkeen mm. voimalamäärää on laskettu 17 voimasta 10 voimalaan, jolla mm. melu- ja maisemavaikutuksia on saatu vähennettyä.

Tielammen alueelle on laadittu meluselvitys, jossa melu on mallinnettu Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti. Mallinnusten perusteella meluvaikutukset kantautuvat kaavaselostuksessa osoitetun mukaisesti siten, että ohjearvot alittuvat kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla.

Tielammen alueelle laadittujen välkemallinnusten mukaisesti todennäköinen vuotuinen tai päiväkohtainen välke ei ylitä Ruotsin ohjearvoja.

Osayleiskaavassa annetun yleisen kaavamääräyksen mukaisesti tuulivoimaloiden toteutuksessa on otettava huomioon voimaloiden varjostusvälkkeen vaikutus ympäristön asuin- ja lomarakennuksiin. Voimaloiden pitää olla teknisesti säädettävissä tai pysäytettävissä niin, että ne eivät aiheuta merkittäviä välkevaikutuksia asutukseen tai loma-asutukseen.

5.19 MUISTUTUS 17

Muistutus 30.6.2025

Vastustamme ehdottomasti ko. järjestetyn tuulipuistohankkeen toteuttamista. Varsinkin itäinen osa hankkeesta on ehdottomasti poistettava kokonaan.

Tilamme ovat sukumme hallinnassa jo 4. sukupolvessa. Alun perin oli torppa ja torpasta on tullut pientilan kautta vapaa-ajanviettopaikka ja metsätila. Pellot ovat vuokralla. Tilaa käyttää lomapaikkanaan jo 5. ja 6. sukupolvi. Tila on meille historiallinen ja rakas. Se on hiljaisuuden paikka nykyajan melskeessä. Talvinen tähtitaivas, runsas eläimistö ja kasvisto ovat korvaamattomat. Pihapiirissä on käynyt susi, karhu, ilveksiä, haukkoja. Myös Ahman jälkiä löytyy. Vieressä solisevassa Varpas - joessa koskineen on liroja, vikloja, joutsenia, taveja, sinisorsia, saukkoja. Kalakantakin on runsas ja nahkiaisiakin löytyy. Myös jokivarren kasvisto ja hyönteiset ovat runsaat. Samoin metsäluonto sienineen ja marjoineen. Pelloilla pesivät vuosittain kuovit, töyhtöhyypät, jopa ruisräökkä ja siellä ruokailevat joutsenet ja kurjet. Ja metsässä pesivät mustarastaat, haukat, pöllöt, kanalinnut, pikkulinnut, tikat, jänikset ja oravat. Keväisin kuuluu kanalintujen soidinään ja kyyhkysten kujerrus. Miten käy suunnitelmien myötä metsien hiilinielujen ja eläimistön, paikan hiljaisuuden?

Järkytyimme, kun saimme kuulopuheella tiedon ensimmäisestä yleisötilaisuudesta. Asiahan olisi pitänyt valmistella kunnolla ja haastattaa kaikki maanomistajat. Yhteydenpito on edelleen ollut heikkoa. Luonnosvaiheen nähtävillä olo oli jo päättynyt, kun kirje siitä tuli perille. Miehelleni on tullut yksi soitto koko asiasta tilanteesta, jossa hän ei voinut puhua. Olen pyytänyt mallinnosta meidän pihalta, turhaan. Tein itse sellaisen. Minun pitää kääntää pääni kenoon taaksepäin, jotta näen lähimmän myllyn, niin lähellä se on. Koettakaapa kuvitella. Meille jäi mielikuva, että asia yritetään salata.

Lakialoite tuulivoimaloista on menossa valiokuntiin ja sitten eduskuntaan, siinäkin mielessä asiassa ei kannata hoppuilla. Laissa päätetään mm etäisyydestä asutukseen. ja jos Suomen energiatarve vaatii nä-
mäkin myllyt ja laki sallii rakentamisen, tehdään ne myöhemmin.

Kuka korvaa meille haitat, kun niitä tulee. onko se kunta, kun on tehnyt päätöksenkin? Ja onpa myllyjä purettukin haittojen takia. Se ei liene kenenkään etu.

Kannamme huolta myös naapureistamme. Heitä on vakinaisia asukkaita n. 10 Lapinlahden puolella ja 5 Iisalmen puolella Varpasjoen rannoilla ja lähimaastossa. Meidän lisäksi ainakin 3 vapaa-ajanviettopaikkaa. Monet heistä vain 1 km päässä tuulimyllyistä kuten meidänkin loma-asuntomme. Monet eivät jaksota kantaa asiaan. Loma-asuntomme sijaitsee sekä melu-, että välkealueella ja lähdekaivomme saattaa pilaantua. Useimmat lähitaloista ovat lähdeveden varassa. Vesi lähteisiin tulee ylhäältä mäiltä, jonne valtavat tuulimyllyt rakennetaan. Ponsen hallituksen pj Juha Vidgren (Iisalmen Sanomat) oli järkyttynyt hänen asuntonsa lähelle tulevasta hankkeesta, vaikka matkaa oli 4 km. Meille tulee Tielammen läntiseen alueeseen 4 km, itäiseen tulee vain 1 km.

Kylällä on myös hirviseuran toimintaa metsästysmajoineen. Miten käy eläinkunnalle huminassa ja välkeessä? Lähialueella (reilu 1 km) on lammas- ja ratsutila.

Uskoimme, että ELYn kaavaluonnoksesta tehdyn päätelmän jälkeen ainakin itäosa Tielammen tuulivoimalasta poistuu suunnitelmasta, mutta edelleen 6:sta myllystä 3 jäi paikoilleen, vaikka kymmenkunta viisasta virkamiestä oli tehnyt lausunnon. Useimpien asioiden kohdalla siinä todettiin, että Tielammen voimalapuiston itäinen osa kannattaa jättää pois. Suosittelemme, että luette ajatuksella tuon lausunnon. Kahden suunnitellun myllyn maapohjan omistaa sijoitusyhtiö; tiedämme, että siellä kiinnostaa vain rahatuotto.

Toivomme, että Lapinlahden kunnanhallitus päättää jättää ainakin itäisen osan kokonaan pois. Silti meille jäisi 17 tuulimyllyä 4-10 km:n etäisyydelle (Tielampi läntinen ja Petäjämäki). Eiköhän siitäkkin ole haittaa ihan tarpeeksi. Kyllä Lapinlahti varmasti tyhjenee, jos omia kuntalaisia ei kunnioiteta päätöksenteossa. Ja sivistynyt kunta huomioi naapuripitäjänsä asukkaat, jotka ovat hyvin lähellä tuulimyllyjä.

Kaavan laatijan vastine:

Osayleiskaavan ei arvioida aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia eläimistöön, kasvillisuuteen tai luontotyyppisiin. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi linnustoon ja eläimistöön on esitetty kaavaselostuksen kohdissa 7.10 ja 7.11 sekä kasvillisuuteen ja luontotyyppisiin kohdassa 7.8.

Osayleiskaava on laadittu ja laaditaan Alueidenkäyttölain mukaisen kaavaprosessin mukaisesti. Kaavayön alkaessa osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä, samoin kaavaluonnos ja kaavaehdotus. Osayleiskaavasta ja YVA-menettelystä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, minkä lisäksi kaavan ehdotusvaiheen kuulemisen aikana järjestettiin kolmas yleisötilaisuus. Eri vaiheiden kuulemisesta on tiedotettu myös erillisin kirjein lain edellyttämää laajemmalle alueelle.

Lisäksi hanketoimija Eurowind Energy Oy on pitänyt keskustelutilaisuudet kiinteistön- ja maanomistajille sekä tarjonnut asukkaille mahdollisuuden luontokävelyyn, joka on kuitenkin peruttu vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Suunnittelualan läheisyydestä on tehty havainnekuvia eri etäisyyksiltä maiseman kannalta oleellisista pisteistä. Jokaisen kiinteistön kohdalla ei ole tarkoituksenmukaista laatia omaa havainnekuva.

Tämänhetkiseen lainsäädäntöömme ei sisälly tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskevaa säännöstä. Lapinlahdella ei ole myöskään asetettu tiettyyn metrimäärään pohjautuvaa etäisyyssrajaa asuntojen/loma-asuntojen sekä tuulivoimaloiden välille. Nykyisellään voimalan ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti kaavoitusmenettelyssä, perustuen mm.

ympäristönsuojelulain nojalla annettuun tuulivoimameluasetukseen. Tielammen osayleiskaavan mukaisella toteutuksella melun ohjevot eivät ylity lähimmillä asuin- ja vapaa-ajan-kiinteistöillä.

Lähtökohtaisesti yleiskaavalla ei synny korvausvelvoitteita, koska kaavaa laadittaessa on huomioitava, että sen toteuttamisesta ei synny sellaisia vaikutuksia, jotka estäisivät vaikutusalueen maankäytön. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntata- loudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Alueen suunnittelussa on huomioitu vesiolosuhteet sekä alueen lähteisyys ja lähteet. Valmistelu-vaiheen jälkeen voimalaa 6 (kaavaluonnoksessa voimala 10) on siirretty lounaaseen siten, ettei alueelta ole mahdollista valua pintavesiä pohjavesialueelle. Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin. Lisäksi lähteitä koskee vesilaki, jonka mukaisesti lähteen luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa.

Alueelle on laadittu selvityksiä (Envineer Oy) alueen linnustosta (kaavaselistuksen liite 4) ja muusta eläimistöstä (kaavaselistuksen liite 6 ja 7) joiden yhteydessä alueen eläinlajistoa on tutkittu maastoselvityk- sin ja joihin perustuen osayleiskaavan vaikutuksia on voitu arvioida (kaavaselistuksen kohdat 7.10 ja 7.11). Osayleiskaavan ei ole arvioitu aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia eläimistöön, alueen eläinlajiston ollessa pääosin tavanomaista.

5.20 MUISTUTUS 18

Muistutus 26.6.2025

Olen Lapinlahden kunnan osakas maanomistuksen ja lomarakennuksen kautta.

Omistan kiinteistön xx (35,5 ha), joka sijaitsee Kivimäessä Lapinlahden kunnan pohjoisosassa. Kiinteistö- läni sijaitsee lomarakennus (xx). Kiinteistölläni xx sijaitsee pohjaveden ottamo.

Voimala WTG3 tulee poistaa osayleiskaavasta

Voimala WTG3 (Tielammen eteläpuoli) tulee poistaa Tielammen tuulivoimaosayleiskaavasta suden li- sääntymispaikan ja susireviirin vuoksi, pohjavedenottamon ja lähteen läheisyyden vuoksi sekä liian pie- nen etäisyyden vuoksi lomarakennukseeni.

Alueella on susiparin reviiri, pesä ja hirvien talvimetsästysalue. Olen nähnyt suden kolme kertaa viime talven ja kevään aikana Ison ja Pienen Hirvijärven sekä Tielammen ympäristössä. Kahdessa tilanteessa susipari metsästi neljän hirven talvilaumaa Kivipuron notkossa Tielammen ja Pienen Hirvijärven välissä. Puolitoista vuotta sitten tammikuussa 2024 urossusi otti dreeverikoirani ”Ainun” tuolla alueella, mutta onnistuin saamaan sen ehjänä takaisin. Sudet metsästävät talvella hirviä erityisesti Tielampi – Kivimäki - Paalimäki - Iso Hirvijärvi - Pieni Hirvijärvi – Varpamäki -välisellä alueella.

Perheenä elävä susi ja perheen reviiri häiriintyvät vakavasti tuulivoimalan WTG3 rakentamisesta ja toi- minnasta hirvien karkotessa, jolloin sudet siirtyvät saalistamaan lähemmäksi asutusta mm. Kirman ja Nie- misen suuntaan ja omaisuusvahinkojen riski kasvaa.

Kaavan laatija on tahallisesti laiminlyönyt susihavaintojen ja suden lisääntymispaikan tarkemman selvit- telyn hankealueella huomautuksista huolimatta. Pidän vallitsevan oikeuskäytännön mukaan laiminlyöntiä ja voimalan WTG3 suunnittelusijaintia aktiivisella susireviirillä osayleiskaavan valitusperusteena.

Maallani sijaitsevaan pohjavedenottamoon on matkaa vain 1040 metriä koilliseen.

Kivipuron lähde sijaitsee vain 200 metrin päässä etelään voimalasta WTG3. Tielampi saa vetensä Kivipuron lähteestä, joka sijaitsee Kivimäen ja Mäntymäen välissä. Lähde ja Kivipuro ovat sulia läpi talven. Lähde on hirvien juomapaikka. Saukko kalastaa usein Kivipurossa sen suulla, jossa olen nähnyt sen usein, koska pyydän talvisin haukikoukuilla kalaa Tielammesta.

Lomarakennuksen sijaitsee Kivimäen päällä vain 920 metriä pohjoiseen voimalasta WTG3. Lomarakennus (xx) puuttuu kaikista kartoista ja selvityksistä. Rakennuksen korkeusasema on 160 metriä meren pinnasta. Vastineessaan Lapinlahden kunta esittää virheellisesti rakennusta taukotuvaksi.

Voimala WTG8 tulee poistaa osayleiskaavasta

Voimala WTG8 (Paalimäen kaakkoispuoli) tulee poistaa Tielammen tuulivoimaosayleiskaavasta ison luonnolähteen läheisyyden, suden pesäluolan läheisyyden ja hautapaikan läheisyyden vuoksi.

Kontiopuron iso lähde sijaitsee vain 390 metriä suunnitellusta voimalan paikasta lounaaseen. Kontiopuro saa alkunsa tästä täysin luonnontilaisesta lähteestä Hankamäen itäpuolella. Lähde on sulana läpi vuoden ja se on tärkeä juomapaikka.

Suden pesäluola sijaitsee Paalimäen hiekkatörmässä voimalan luoteispuolella. Sudet käyttävät juomapaikkanaan Kontiopuron lähdeä.

Hautapaikka sijaitsee vain 215 metriä suunnitellun voimalan paikasta länteen sijaitsevalla kumpareella ns. ”Surun ja murheen laakson itäpuolella”. Tuolla paikalla paloi savutorppa lapsineen, kun vanhemmat lähtivät marjaan ja telkesivät torpan oven lukkoon. Pidän voimalan WTG3 suunnittelusijaintia hautarauhan rikkomisen vuoksi osayleiskaavan valitusperusteena.

Kaavan laatijan vastine:

Alueelle on laadittu suurpetoselvitys, jonka tuloksena on tunnistettu, että alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetolajia, mutta lajeille erityisen soveltuvia elinympäristöjä, lisääntymisalueita tai kulkureittejä ei alueella esiinny. Erityisesti alueen itäosa voi kuitenkin havaintojen perusteella toimia suurpetojen saalistus- ja levähdysalueena. Osayleiskaavan vaikutus suurpetoihin on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 7.11 sekä tarkemmin erillisessä vain viranomaiskäyttöön tarkoitettussa raportissa. Kohtaan 3.1.3.7 on täydennetty viimeisin susien revii- ja havaintotieto (Luke).

Alueen suunnittelussa on huomioitu alueen lähteisyys ja lähteet. Osayleiskaavan toteutumisella ei ole arvioitu muodostuvan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai pintavesiin eikä näin ollen lähteisiin. Lisäksi Vesilain mukaisesti lähteen luonnontilaisena säilymistä ei saa vaarantaa.

Kaavaselostuksen kuvissa osoitetut asuin- ja lomarakennukset perustuvat maanmittauslaitoksen maastotietokannan ja siinä käytettyyn rakennusten luokitteluun. Rakennusten luokittelu saadaan Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisteristä käyttötarkoituksen mukaisesti. Muistutuksessa esitetty Tielammen osayleiskaavan pohjoispuolelle sijoittuva rakennus on taukotupa, ja huomioitu osayleiskaavan suunnittelussa käyttötarkoituksensa mukaisesti.

Osayleiskaava ei mahdollista rakentamista muistutuksessa esiin nostetulla alueella.

6 YHTEYSTIEDOT

Kaavoittaja:

Lapinlahden kunta

Asematie 4
73100 Lapinlahti
www.lapinlahti.fi

Tekninen johtaja
Rami Linna
+358 40 488 3701
rami.linna@lapinlahti.fi

Rakennustarkastaja
Raimo Haverinen
+358 40 488 3751
raimo.haverinen@lapinlahti.fi

Kaavakonsultti:

Plandea Oy

Vaasantie 6
67100 Kokkola
www.plandea.fi

Projektipäällikkö
Minna Vesisenaho
+358 50 537 4491
minna.vesisenaho@plandea.fi

Kaavan laatija, YKS 691
Ville Vihanta
+358 50 590 6214
ville.vihanta@plandea.fi

Toimija:

Eurowind Energy Oy

Siltasaarenkatu 12 A
00530 Helsinki

Projektikehittäjä
Frans Duldin
+358 50 365 6545
fdu@eurowindenergy.com

